

2023. AASTA
KONSOLIDEERITUD
MAJANDUSAASTA ARUANNE

OÜ Utilitas

2023. aasta
konsolideeritud
majandusaasta aruanne

Aadress

Maakri 19/1
10145 Tallinn
Harjumaa
Eesti Vabariik

Registrikood

12205523

Telefon:

+372 610 7107

Põhiline tegevusala

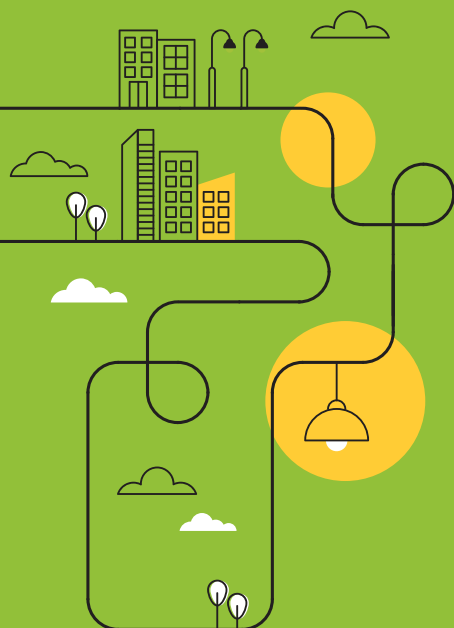
Elektri- ja soojusenergia tootmine ja müük

Audiitor

AS PricewaterhouseCoopers

Majandusaasta algus ja lõpp:

01.01.2023 – 31.12.2023

SISUKORD

UTILITASE TEGEVUSARUANNE4

Utilitas faktides ja arvudes	6
Kontserni tegevjuhi 2023. aasta pöördumine	12
Üleilmsed trendid ja arengud	14
Majandustulemuste ülevaade	22
Utilitase süsinikuneutraalsuse kava ajakohastamine	27

JÄTKUSUUTLIKKUS UTILITASES.30

Ettevõtte struktuur	32
Riskijuhtimine	35
Utilitase huvirühmad	38
Jätkusuutlikkuse olulised valdkonnad ja eesmärgid	39
Panus ÜRO kestliku arengu eesmärkidesse	41
2023. aasta ESG-tulemuste ülevaade	42

KESKKONNAMÕJU 44

Euroopa Liidu taksonoomia	48
Kliimamuutused	50
Õhu kvaliteet	60
Veeressursid	61
Bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemid	62
Ringmajandus	63

SOTSIAALNE MÕJU64

Töötajad ja töökeskkond	66
Mõjutatud kogukonnad	75
Tarbijad ja lõppkasutajad	76

JUHTIMINE84

Äritegevus	86
Koostöö ja toetustegevus	88

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE ARUANNE 90

Konsolideeritud bilanss	92
Konsolideeritud kasumiaruanne	93
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	94
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	95
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	96
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	119
Tegevjuhtkonna allkirjad 2023. a konsolideeritud majandusaasta aruandele	122

UTILITASE TEGEVUS- ARUANNE

UTILITAS FAKTIDES JA ARVUDES

Utilitas on juhtiv taastuva soojus- ja elektrienergia tootja ning kaugkütte ja -jahutuse pakkuja üle kogu Eesti. Utilitase eesmärk on pakkuda klientide vajadustele vastavaid keskkonnasõbralikke lahendusi. Utilitas on võtnud kohustuseks järgida energia tootmises ja jaotamises kõrgeimaid standardeid, kasutades eelkõige taastuvaid ja kohalikke energiaallikaid.

2023. aasta 31. detsembri seisuga kuulusid gruppi:

OÜ UTILITAS

- **AS Utilitas Eesti (100%)**
kaugkütte pakkuja ja taastuvatest allikatest soojusenergia tootja
- **OÜ Utilitas Tallinna Elektrijaam (100%)**
taastuvatest allikatest soojus- ja elektrienergia tootja
- **AS Utilitas Tallinna Soojus (66,66%)**
valdusettevõtte Tallinna kaugküttevõrgu arendamiseks ja käitamiseks
 - AS Utilitas Tallinn (100% ettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus omandis)
kaugkütte ja -jahutusteenus ning taastuvatest allikatest soojuse ja elektri tootmine
 - AS Tallinna Soojus (100% ettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus omandis)
teenusetasemetega seire
- **OÜ Tuulepealne Maa (100%)**
taastuvatest allikatest elektrienergia tootja Saarde ja Aseri tuuleparkides Eestis
- **OÜ Utilitas Wind (50%)**
kütusevabadest taastuvatest allikatest toodetud energiaprojektide arendaja Eestis ja naaberriikides
- **AS Tallinna Vesi (20,4%)**
vee- ja kanalisatsiooniteenuste ettevõtte Tallinnas

2023. aasta tulemused:

 2045 GWh klientide tarbitud soojust (2022: 2012 GWh)	 1928 GWh toodetud soojust (2022: 1904 GWh)	 3039 MWh klientide tarbitud jahutust (2022: 2142 MWh)
 286 GWh toodetud elektrit (2022: 325 GWh)	 1497 GWh toodetud taastuenergiat (2022: 1525 GWh)	 66% taastuenergiat osakaal tootmisportfellis (2022: 68%)
 68 gCO₂ ekv/kWh kaugkütte- ja kaugjahutusvõrgu heidet (2022: 72 gCO ₂ ekv/kWh)	 Positiivne käejälg vähendatud CO ₂ heide (186 kt CO ₂ ekvivalenti) ületas tegevuse käigus tekkinud CO ₂ heide (159 kt CO ₂ ekvivalenti) (2022: vastavalt 216 kt CO ₂ ekvivalenti > 169 kt CO ₂ ekvivalenti)	

11% Utilitase osakaal kogu Eesti taastuvelektri tootangust (2022: 12%)

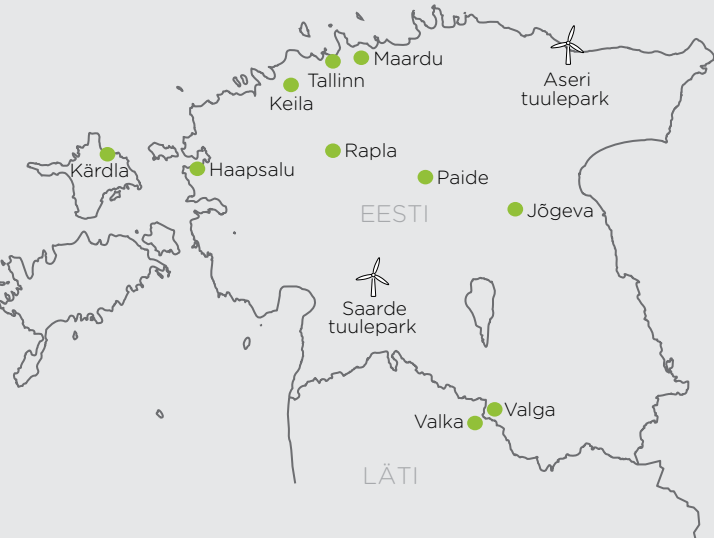

Kõik Utilitase kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemid on tõhusad ELi energiatõhususe direktiivi 2012/27/EL mõistes.

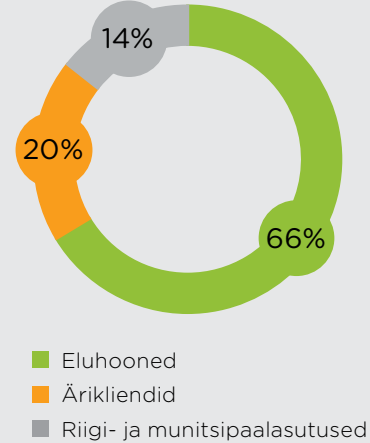
Kaugküte:

2023. aasta lõpus pakkus Utilitas kaugkütteteenuseid kaheksas Eesti linnas: Tallinnas, Valgas, Jõgeval, Haapsalus, Kärddlas, Keilas, Maardus ja Raplas. 2024. aastal laienes Utilitas oma tegevusega ka Paidesse ja Valkasse. Utilitasel on Eestis kaks tuuleparki, mis asuvad Saardes ja Aseris.

Kaugkütteteenust tarvitavate klientide hulka kuuluvad korteriühistud, riigi- ja munitsipaalasutused ning eraettevõtted. Toodeitud elektrienergiat müüakse NordPooli elektribörsil.

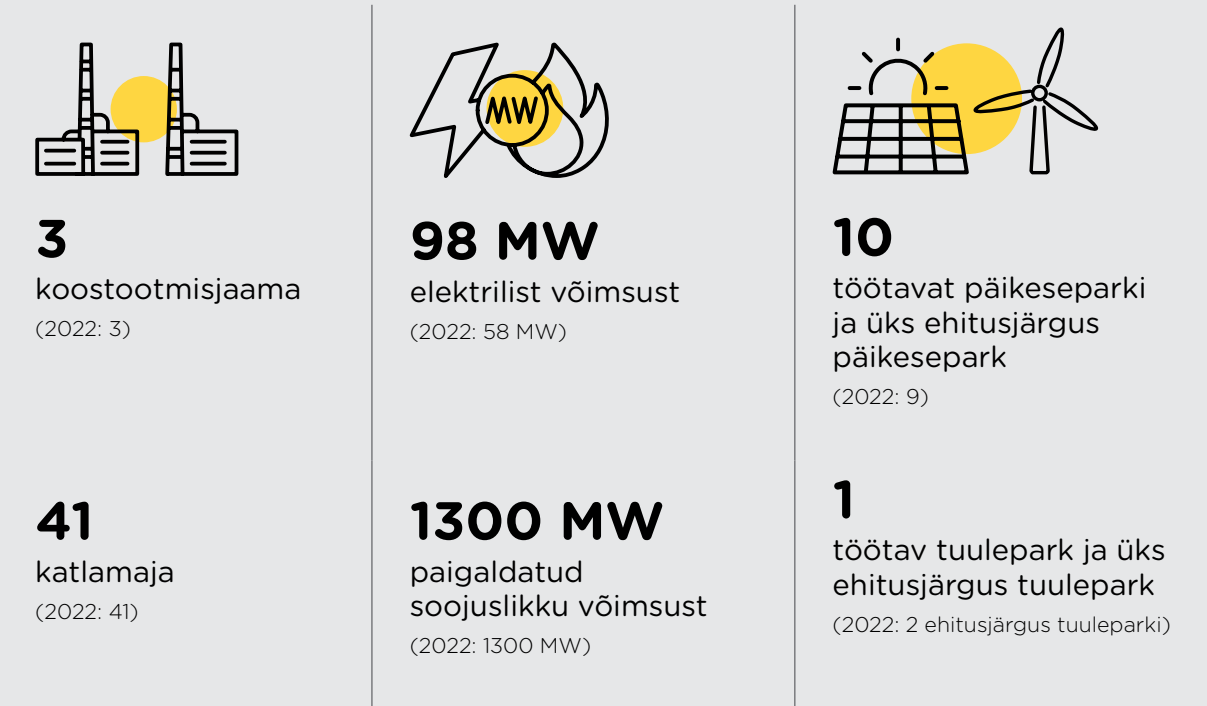

Joonis 1. Utilitase tegevus

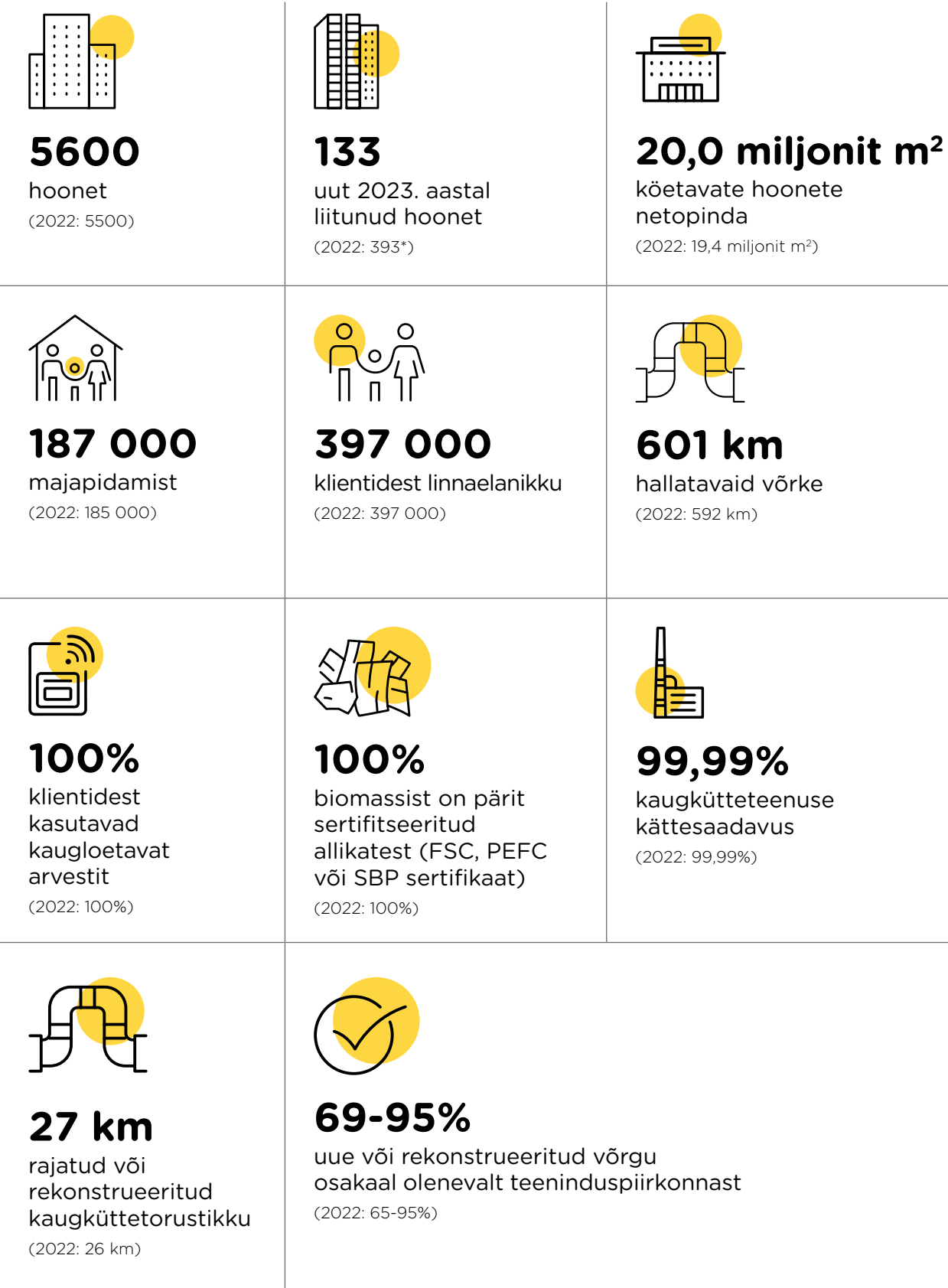

Joonis 2. Utilitase kliendirühmade osakaal (kõetavate hoonete pindala alusel)

Opereeritavad tootmisvõimsused 31.12.2023 seisuga:

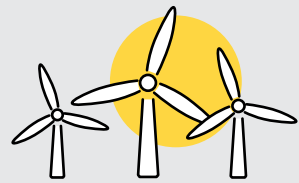

Utilitase kaugküte:

* Kaasa arvatud 237 hoonet ja 55 MW, mis lisandusid Adveni võrkude ülevõtmisega Tallinnas.

■ Lisaks kuulub ettevõttele Utilitas Wind (50% osalus):

4000+ MW

kõiki Baltimaid hõlmav maismaatuuleparkide arendusprojektide portfelli

79 MW

tuuleparkide portfelli võimsus

39 MW

tootmisvõimsusele käiduteenuse osutamine

1000+ MW

Saare-Liivi meretuulepargi arenduse planeeritav võimsus

■ Tallinna Vesi (20,4% osalus):

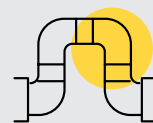
470 000

elanikku, kellele pakutakse vee- ja kanalisatsiooni-teenuseid

22 miljonit m³

klientide veetarbimine

3000 km

hallatavaid vee-, kanalisatsiooni- ja sademeveevõrke

■ Ärifilosoofia

Missioon

Puhtam tulevik

Vähendame energiatarbimise keskkonnamõju, võimaldades kasutada jätkusuutlikult toodetud energiat mugavalt ja taskukohaselt.

Visioon

Olla energiavaldkonna eestvedaja

Lua parimat praktikat ja otsida uusi lahendusi, jõudmaks keskkonnahoidliku ja kliimaneutraalse ühiskonnani.

Väärtused

Jätkusuutlik, uuendusmeelne, mugav kasutada ja konkurentsivõimeline

■ Organisatsioon

291

töötajat (2022: 279)
+ 27 töötajat ettevõttes Utilitas Wind

0

tööõnnetust
(2022: 2)

14

töösuhete keskmine pikkus aastates
(2022: 15 aastat)

2,8%

vabatahtlik tööjõu voolavus
(2022: 3%)

■ Finantsnäitajad

698 miljonit eurot

varade maht
(2022: 585)

113 miljonit eurot

investeeringuid
(2022: 77)

226 miljonit eurot

äritulu
(2022: 260)

28 miljonit eurot

puhaskasumit
(2022: 40)

■ Liikmesus organisatsioonides

Eesti Taastuvenergia Koda

Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing

Rohetiiger

Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum

Wind Europe

KONTSERNI TEGEVJUHI 2023. AASTA PÖÖRDUMINE

2023. aastal oli energia jätkuvalt üks olulisemaid aruteluteemasid maailmas. 2022. aasta enneolematu volatiilsus asendus mõnevõrra rahulikuma olukorraga, võimaldades turuosalistel kohaneda uue tegevuskeskkonnaga ja langetada saadud õppetundide põhjal vajalikud strateegilised otsused.

Utilitase strateegiliste põhieesmärkide hulka kuuluvad jätkusuutliku energiasüsteemi kõik kolm olulist komponenti – varustuskindlus, taskukohasus ja keskkonnamõju. Oleme neile valdkondadele oma strateegias keskendunud juba aastaid ja teinud seetõttu suuremahulisi investeeringuid ja kujundanud tegutsemistavasid, mis on võimaldanud meil pakkuda silmapaistvat teenuste kättesaadavust, hoides samas ka keerulistel aegadel klientidele stabiilset hinnataset ja vähendades süsinikjalajälge.

Tõhusal kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemil on eriti põhjamaises kliimas oluline roll kliimaneutraalsuse eesmärkide saavutamisel ja usaldusväärse energiavarustuse tagamisel linnapiirkondades. Utilitas on juhtiv kaugkütteteenuse pakkuja üle Eesti ning hoonete omanike ja arendajate suur huvi keskkonnasõbralike, turvaliste ja kestlike kütelahenduste vastu jätkus ka 2023. aastal. Utilitase võrkudega liideti kokku 600 000 ruutmeetrit uusi hooneid ning köetavate hoonete kogupindala ületas 20 miljonit ruutmeetrit.

Energia- ja kliimapoliitikaga seotud eesmärkide saavutamiseks on vaja suuremahulisi investeeringuid infrastruktuurivaldkonda nii riiklikul kui üksikettevõtete tasandil. Utilitas on viimase kolme aasta jooksul investeerinud üle 300 miljoni euro tootmismahitude suurendamisse ja praeguse tegevuse varustuskindluse tagamisse. Tallinna koostootmisjaamadele lisatud teise etapi suitsugaaside kondensaatorid asendavad plaanide kohaselt ligi 100 GWh ulatuses maa-gaasist toodetavat soojusenergiat. 2023. aastal kasutusse võetud Saarde ja Aseri tuuleparkides toodetud rohkem kui 145 GWh taastuvelektrist piisab ligi 45 000 majapidamise aastase elektritarbe rahuldamiseks.

Saarde tuulepark, mille turbiinilabade kõrgus ulatub 230 meetrini, on kõige kaasaegsem tuulepark Eestis, tänu millele lõppes 10 aasta pikkune uute moodsate tuuleparkide rajamise põud meie riigis. Ettevõtte Utilitas Wind meeskond keskendub uute võimsuste arendamisele nii maismaal kui ka avamerel, lähtudes tuuleenergia eeldatavast olulisest rollist meie regiooni energiatootmisportfellis. Eesti tõstis taastuvelektri osakaalule seatud riiklikku eesmärki – 2030. aastaks peab Eestis toodetud taastuvelekter katma aastase elektritarbe ja Utilitas kavatseb anda oma panuse selle eesmärgi saavutamiseks.

Varustuskindluse suurendamise ja keskkonnamõju vähendamise seotud strateegilised algatused on ka AS-i Tallinna Vesi uuendatud äriplaani keskmes. Äsja vastuvõetud 12 aasta Tallinna ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava järgi näeb ettevõtte äriplaan ette investeeringute suurendamist kriitilise taristu tulevikukindluse parandamiseks. 2023. aastal ellu viidud 35 miljoni euro suurune investeeringute kava ja 2024. aastaks planeeritud 62 miljoni euro suurune kava on kasvanud võrkude renoveerimise mahtu ning aidanud kaasa vee ja reovee puhastusjaamade uuendamisele. 2023. aastal lõpule viidud investeeringud reoveepuhastusjaama kääriti uuendamisse ja toodetud biogaasi tarvitava koostootmisjaama lisamine vähendab süsinikjalajälge ja tänu sellele toodetakse piisavalt elektrit kriitiliste protsesside käitamiseks juhul, kui elektrijaotusvõrgus peaks toimuma elektrikatkestus.

Utilitas peab äärmiselt oluliseks hoolika hindamise, plaanimise ja teostamise vajalikkust, võttes arvesse taristuinvesteeringute pikaajalist iseloomu (tavaliselt on need mõeldud üle 30 aasta pikkuseks perioodiks). Lisaks on kirjeldatud algatuste toetamiseks hädavajalik stabiilne ja prognoositav õiguskeskond. Liigse hinnavolatiilsuse ja võimalike tarnehäirete poolt mõjutavate imporditud fossiilkütuste asendamine kohalike taastuvatest allikatest alternatiividega

eeldab kõigi huvirühmade suurt pühendumust. Meil on ääretult hea meel, et Utilitase ja Tallinna linna partnerlusest kaugküttesüsteemi arendamises Tallinna piirkonnas kasvas väljas ühine valdusettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus. Kooskõlas Utilitase süsinikuneutraalsuse kavaga on esmane eesmärk vähendada 2027. aastaks fossiilkütuste osakaalu Tallinna kaugküttevõrkudes kolmandikult allapoole 10 protsenti peamiselt investeeringute kaudu reo- ja merevee soojuspumpadesse ning võrkude renoveerimistööde jätkamisse.

2023. aasta Euroopa roheline pealinna programmi raames toimusid Tallinnas mitmed üritused, mille eesmärk oli tõsta linnakogukondade seas keskkonnasõbralike tavade alast teadlikkust. Selle tiitli saamine ja seotud ürituste suurepärane läbiviimine oli Tallinna jaoks edulugu ning oli oluline tunnustus linna püüdlustele rohelisema tuleviku poole. Utilitas alustas 2023. aastal Tallinna suurima päikesepargi ehitust ning eelmainitud saavutuse auks nimetas 9,3 MW pargi Euroopa roheline pealinna päikesepargiks.

Meil õnnestus laiendada kliendibaasi Paide ja Valka kaugküttesüsteemide omandamisega 2023. aastal allkirjastatud tehingu käigus, mis viidi lõpule 1. märtsil 2024. Taastuenergia põhinevad kaugküttesüsteemid, sealhulgas mõlemas asulas olevad biomassi koostootmisjaamad, täiendavad kontserni praegust teenuseportfelli suurepäraselt ning meil on väga hea meel teenindada nimetatud kogukondi ja tervitada Utilitase meeskonna uusi liikmeid.

Dubais 2023. aasta detsembris toimunud ÜRO kliimamuutuste konverents COP28 tähistas Pariisi kokkuleppe alusel tehtavate kliimamuutustega võitlemise üleilmsete jõupingutuste esimest kokkuvõtet. See näitas, et kõigis kliimameetmete valdkondades on edasimineku olnud liiga aeglane, mistõttu riigid võtsid vastu otsuse kiirendada 2030. aastaks kõigis valdkondades rakendatavaid meetmeid. Euroopa Liit algatas ka üleilmse taastuenergia ja energiatõhususe lubaduse, mille 133 valitsust ja Euroopa Liit allkirjastasid COP28 konverentsil eesmärgiga kolmekordistada maailmas paigaldatud taastuenergia tootmisvõimsust 2030. aastaks vähemalt 11 000 gigavatini. Muuhulgas allkirjastasid dokumendi ka Eesti, Läti, Leedu ja kõik Põhjamaad.

Lisaks kliimasoojenemisega seotud probleemidele iseloomustas 2023. aastat geopoliitiliste pingete jätkumine ning inflatsioonisurve ja nõrgad majandusväljavaated. Kõikide katsumustega toime tulemisel on oluline roll taastuenergia tootmisvõimsuste kiirel kasvatamisel. Kui vähendame sõltuvust imporditud energiast, siis suurendame varustuskindlust ja vähendame energiahindu. See võib olla ka majanduskasvu alus. Rohelise elektri piisav kättesaadavus saab anda hoogu uutele tööstusettevõtetele, andes tulemuseks suurema lisandväärtusega eksporditooteid ja tööhõive kasvu. Eesti elektritarbimine ühe inimese kohta on ligi kaks korda väiksem kui Soomes ja Rootsis ning umbes kolm ja pool korda väiksem kui Norras – peamiselt tänu nende pädevusele kasutada elektrit tööstustootmises. Sihipärase ja eesmärgistatud tegevuse kaudu võib ka Eesti kasutada sama sisendit majanduskasvu allikana.

Loodame toetada majanduskasvu uute taastuenergia tootmisvõimsuste lisamisega ning kasvada koos meie tegevuspiirkondades elavate kogukondadega. Soovin tänada kõiki meie meeskonna liikmeid nende pühendumuse ja raske töö eest sellel aastal ning kõiki kliente, partnereid ja teisi huvirühmi jätkuva usalduse eest, olles jätkuvalt pühendunud järgmiste sammude astumisele puhtama energia ja puhtama loodusega tuleviku suunas.

Priit Koit
juhatuse liige,
Utilitase kontserni juht

ÜLEILMSED TRENDID JA ARENGUD

■ Üleilmsed riskid on üha enam keskkondlikud

Maailma Majandusfoorum kirjutas oma 2024. aasta globaalses riskiaruandes, et järgmised kümme aastat toovad kaasa suure muutuste ajastu, mis paneb viimse piirini proovile meie kohanemisevõime. Lisaks uutele puhkevatele sõdadele ja kliima soojenemisele, mis toob kaasa rohkesti erinevaid loodusõnnetusi, tekitavad ka kiirenevad tehnoloogilised muutused ja majanduslik ebakindlus ühiskonnas üha suuremat polariseerumist.

Kui küsida, millised riskid toovad kõige suurema tõenäosusega 2024. aastal kaasa olulise ülemaailmse kriisi, siis ligi 66% vastajate arvates oli olulisim neist äärmuslik ilm. Äärmuslikud ilmastikutingimused on 2024. aasta ülemaailmse riskiaruande kohaselt järgmise kahe aasta jooksul tõsiselt teine risk ning pikemas perspektiivis kuuluvad peaaegu kõik keskkonnariskid kümne kõige olulisema ohu hulka.

Üleilmsed riskid tõsiduse järjekorras lühi- ja pikaajalises plaanis

„Palun hinnake järgmiste riskide tõenäolist mõju (raskusastet) kahe ja kümne aasta pikkustel perioodidel.“

Joonis 3. Üleilmsed riskid tõsiduse järjekorras pikaajalises perspektiivis

Copernicuse Instituut kinnitas, et 2023. aasta oli kõige soojem kalendriaasta üleilmsetes temperatuurandmetes, mis ulatuvad tagasi kuni 1850. aastani. Aasta oli 0,60 °C soojem kui aastate 1991–2020 keskmine ning 1,48 °C soojem kui tööstusrevolutsiooniaegsel ajal 1850. aastast 1900. aastani. Terves maailmas registreeriti suur hulk äärmuslikke ilmastikunähtusi, sealhulgas kuumalaineid, üleujutusi, põudasid ja metsatulekahjusid. 2023. aasta hinnanguline süsinikuheidete kogus suurenes maailmas toimunud metsatulekahjude tagajärjel kokku aastaga 30%, mille põhjustasid peamiselt Kanadas puhkenud pikka aega kestnud metsatulekahjud¹. Kreekas, Türgis ja Bulgaarias toimusid surmavad üleujutused. Liibüas suri üleujutuste tagajärjel ligi 4000 inimest².

¹ <https://climate.copernicus.eu/copernicus-2023-hottest-year-record>

² <https://edition.cnn.com/2023/12/30/weather/extreme-weather-climate-change-2023/index.html>

Rahvusvahelise süsinikutaset jälgiva uurimisühenduse Global Carbon Project teadlaste hinnangul, kes jälgivad üleilmsete süsinikuheidete ja süsiniku sidujate trende, siis heidete praegusele tasemele jäädes ületab üleilmne kliimasoojenemine umbes seitsme aasta pärast 50-protsendise tõenäosusega järjepidevalt 1,5 °C, „Praeguseks tundub Pariisi kokkuleppega seatud 1,5°C ületamine vältimatu ning isegi 2 °C eesmärgi realistlikkuseks peaksid riigijuhid COP28 konverentsil saavutama kokkuleppe fossiilkütuste põhjustatud heidete kiireks vähendamiseks,“ selgitas Exeteri globaalsete süsteemide instituudi professor Pierre Friedlingstein. Nüüdseks on selge, et 2023. aasta COP28 kohtumisel Dubais vastavale kokkuleppele ei jõutud ning käiku on läinud uus narratiiv – maailm peab pingutama, et hoida üleilmne kliimasoojenemine 1,5 °C piires³.

■ Euroopa energiaturg

Euroopas jätkus 2023. aastal sõda Ukrainas, mis mõjutas endiselt Euroopa energiasüsteeme. Varustuskindlus oli jätkuvalt energiasüsteemi põhiprobleem, sest keskenduti piisavate kütusevarude hankimisele ning oldi põhjendatult mures füüsilise energiataristu vastu suunatud võimalike rünnakute pärast. 2022. aasta septembris toimusid plahvatused, mis kahjustasid gaasijuhtmeid Nord Stream 1 ja Nord Stream 2, ning aasta hiljem (2023. aasta oktoobris) lõhuti Eesti ja Soome vaheline Balticconnectori gaasijuhe. Intsidendide uurimine pole veel lõppenud, kuid tõenäoliselt põhjuseks peetakse sabotaaži. Lisaks toimus rike 2024. aasta veebruaris Estlink 2 merealuse elektrikaabliga, põhjustades teenuste katkemise, ning kuigi sabotaaži peetakse põhjusena ebatõenäoliseks, näitab ka see juhtum, et energiajulgeoleku tagamiseks on riiklike energiatootmisportfelle kujundades iseseisev tootmine ja impordist liigse sõltuvuse vältimine olulised tegurid.

Varustuskindlust ähvardavate ohtude ja süsinikdioksiidi heite vähendamise kahekordse mõju sunnil on enamik Euroopa poliitikuid hakanud pooldama puhtale energiale üleminekut. 2023. aasta oktoobris võttis Euroopa Liidu Nõukogu vastu taastuvenergia direktiivi. Selles seati eesmärgiks suurendada 2030. aastaks liidu taastuvenergia osakaalu 42,5 protsendini, millele lisandub 2,5-protsendiline lisamaht, et saavutada üldeesmärgiks seatud 45%.

Lisaks jõuti kokkuleppele ELi elektrituru struktuuri muutmise ettepaneku suhtes. Esiolgu kokkuleppe kohaselt peavad kõik avaliku sektori investeeringud uutesse elektri tootmisvõimsustesse, mis on väiksemate kuludega, taastuvad ja vähese CO₂ heitega, olema kaetud kahesuunaliste hinnavahelepingute või sama mõjuga võrdväärsete tehingutega, et tagada energiatootjatele tulustabiilsus ja kaitsta tööstust hinnavolatiilsuse eest. Liikmesriike innustatakse suunama liigseid tulusid tarbijatele kas otse, investeeringutena elektrikulude vähendamiseks, hinnatoetuste või investeeringute kulude rahastamise kaudu. Reform kohustab liikmesriike tagama turupõhised garantiid elektriostulepingutele. Ettepaneku peavad heaks kiitma Euroopa parlament kui ka nõukogu⁴.

Euroopa Liit algatas ka ülemaailmse taastuvenergia ja energiatõhususe lubaduse, mille allkirjastasid COP28 konverentsil 133 valitsust ja Euroopa Liit. Lubadus hõlmas maailmas paigaldatud taastuvenergia tootmise võimsuse kolmekordistamist vähemalt 11 000 gigavatini aastaks 2030. Allakirjutanute hulgas olid ka Eesti, Läti, Leedu ja kõik Põhjamaad⁵.

Rahvusvahelise Energiaagentuuri andmetel lisati maailmas 2023. aastal 50% rohkem taastuvenergia tootmisvõimsust kui 2022. aastal, tõstes kogumahu peaaegu 510 giga-

³ <https://globalcarbonbudget.org/fossil-co2-emissions-at-record-high-in-2023/>

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6602

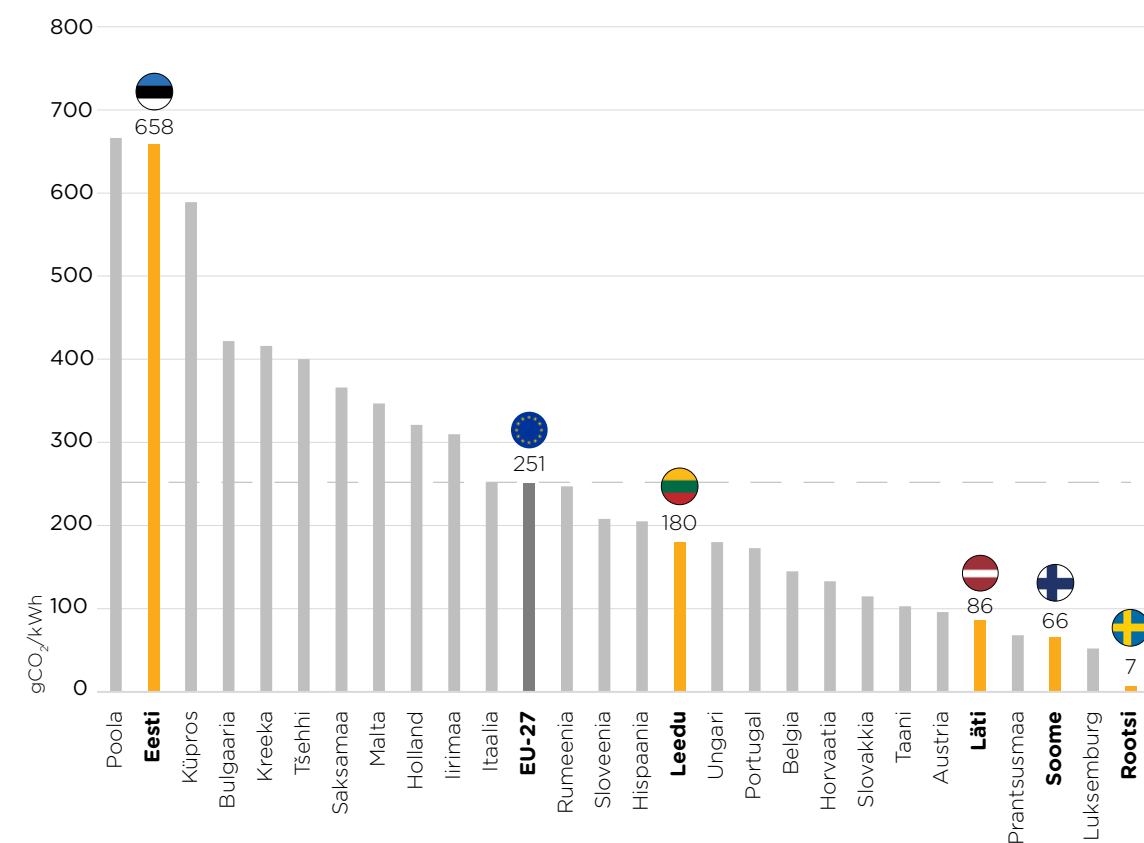
⁵ <https://www.cop28.com/en/global-renewables-and-energy-efficiency-pledge>

vatini (GW), kusjuures kolm neljandikku lisamahust saavutati tänu päikseenergiale. „Uus Rahvusvahelise Energiaagentuuri raport näitab, et praeguse poliitika ja turutingimuste jätkudes võib üleilmne taastuvenergia tootmise võimsus kasvada 2030. aastaks kaks ja pool korda. Sellest küll ei piisa COP28 konverentsil seatud taastuvenergia kolmekordistamise eesmärgi saavutamiseks, kuid liigume sellele lähemale ning valitsustel on olemas vahendid selle löhe sulgemiseks,“ ütles Rahvusvahelise Energiaagentuuri tegevdirektor Fatih Birol⁶.

■ 100% taastuvenergia lubadus Eestis

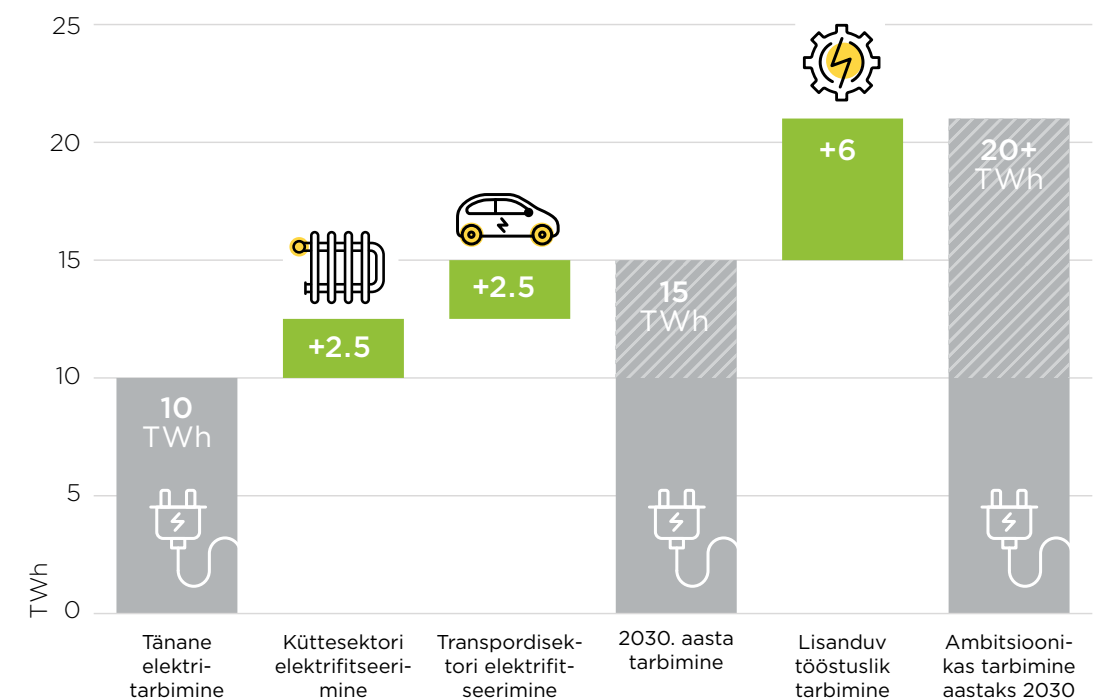
Kui võrrelda elektritootmise süsinikuintensivsust Euroopa riikides, on Eesti endiselt Poola kõrval nimekirja tipus⁷. See on probleem keskkonnale ja riigile, aga ka kohalikele ettevõtetele, mis peavad oma süsinikujalajäljest aru andma järjest keskkonnateadlikumatele investoritele ja klientidele. Samuti moodustab tarbitud elektri süsinikuintensivsus tavaliselt suurema osa jalajäljest.

Eesti on seadnud ambitsioonika eesmärgi toota 2030. aastaks 100% tarbitud elektrist taastuvatest allikatest. 2023. aastal toodeti esimest korda Eesti elektrisektoris rohkem energiat taastuvatest allikatest kui fossiilkütustest – 53% toodetud elektrist oli roheline (2022. aastal 30%). Selle põhjus oli elektritootmise üldine vähenemine Eestis, mis langes aasta lõikes 35% võrra, kusjuures taastuvelektri tootmine langes 1% võrra⁸.

Joonis 4. Euroopa elektrienergia tootmise süsinikuintensivsus (2022, gCO₂/kWh)

6 <https://www.iea.org/news/massive-expansion-of-renewable-power-opens-door-to-achieving-global-tripling-goal-set-at-cop28>
7 <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/greenhouse-gas-emission-intensity-of-1?activeAccordion=>
8 <https://www.elering.ee/taastuvelektri-toodang-moodustas-esmakordselt-enam-kui-poole-aastasest-elektritoodangust>

Joonis 5. Eesti võimalik elektritarve on 2030. aastaks 20+ TWh

Majanduse dekarboniseerimine eeldab palju rohelist lisaelektrit, millega katta transpordi-, kütte- ja jahutussektori nõudlus. Hinnanguliselt on Eesti kütte- ja transpordisektori elektrifitseerimise potentsiaal koos kombineeritud energiasäästuga 5 TW ning mainitud tööstusliku tarbimise lisapotentsiaal 6 TW. Seetõttu saab 2030. aastaks prognoosida vähemalt 20-teravatist elektrienergia brutotarbimist.

Taastuvelektri 100-protsendiline eesmärk tähendab, et taastuvelektri tootmine peab Eestis brutotarbimise katmiseks vähemalt kolmekordistuma, nagu tõi välja ka hiljutine Riigikontrolli aruanne. Riigikontrolli arvates pole võimalik antud ajavahemikus sellist kasvu saavutada, kui arvestada praeguseid kitsaskohti planeerimisprotsessides nii riiklikul kui ka kohalike omavalitsuste tasandil. Auditis tuuakse välja mitu probleemi ja riski, mis takistavad tuuleparkide arendamist maismaal ja seavad kahtluse alla taastuvelektri eesmärgi saavutamise – näiteks planeerimise ja keskkonnamõju hindamise menetluste pikkus ja probleemid võrguühendustega⁹.

Kliimaministeeriumi hinnangul tuleb Eestis paigaldada järgmise kuue aasta jooksul veel 2000 MW tuuleparke maismaal või 1500 MW tuuleparke avamerel¹⁰.

Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon on järeldanud, et Eestis ei ole piisavalt piiranguteta maaressurssi või küpseid projekte, et saavutada eesmärgid ainult maismaal asuvate tuuleparkidega. „Parim viis Eesti kasvava energiavajaduse katmiseks on rajada lisaks maismaal asuvatele tuuleenergia projektidele ka avamere tuuleparke. EASi andmetel ootab 13 energiamahukat tööstusüksust Eestisse tulekut; üksused toovad kaasa ligi 5 miljardi euro suuruse koguinvesteeringu ja loovad 2890 töökohta. Projektide aastane

9 <https://www.riigikontroll.ee/Suhtedavalikkusega/Pressiteated/tabid/168/557GetPage/1/557Year/-1/ItemId/2430/amid/557/language/en-US/Default.aspx>
10 MKMi asekanstler Timo Tatar. Teekond 100%-ni. Poliitikavalikud (ettekanne). 13.06.2023. <https://wec-estonia.ee/jarelvaadav-wec-akadeemia-diskussioon-energiatarbimisest-ja-lisandvaartusest/>

elektritarve on 5,8 TWh, mis on 73% Eesti praegusest tasemest. Investeeringud tulevad Eestisse ainult juhul, kui taastuvelektri kättesaadavus on tagatud,“ kirjutatakse assotsiatsiooni aruandes avamere tuuleparkide kohta¹¹.

Ajal, kui Eesti riigiasutused ja -ametnikud on tulevaste aastate elektritarbimise prognoosides tagasihoidlikud, tehakse Põhjamaades plaane mitmekümneprotsendiliseks kasvuks, kusjuures sealne elektritarbimine ühe elaniku kohta on juba praegu kaks kuni neli korda kõrgem. See tähendab, et uued energiamahukad tööstussektori investeerimisprojektid lähevad Põhjamaadesse, kus on tagatud konkurentsivõimelise hinnaga rohelise elektri kättesaadavus. Seda lisaks teiste sarnaste tööstusettevõtete pakutud klastriefektile ja sünergiale, mis tähendab, et Eesti sarnased riigid peavad kirjeldatud investeeringute meelitamiseks palju rohkem pingutama, et toetada tuleviku majanduskasvu ja jõukust.

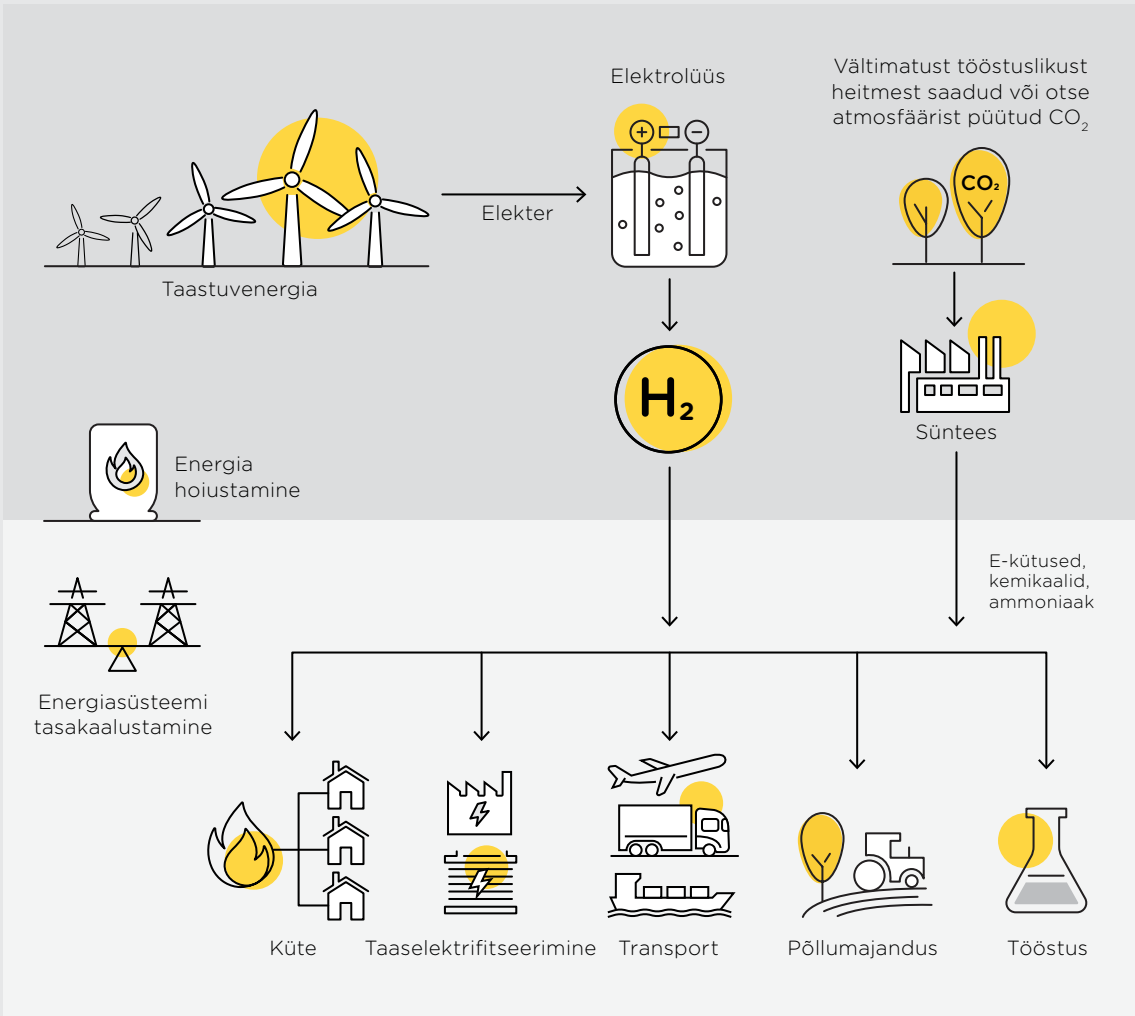
Elekter kui majandust edasiviiv jõud

Elektritarbimise prognoosid

	Praegune tase	2030
	9,0 TWh +0,4%	9,4 TWh
CO ₂ jalajälg	658 gCO ₂ /kWh	
Täna tarbimine 1 miljoni elaniku kohta	7 TWh	7 TWh
	87 TWh +72%	150 TWh
CO ₂ jalajälg	66 gCO ₂ /kWh	
Täna tarbimine 1 miljoni elaniku kohta	16 TWh 2,3x	27 TWh 3,9x
	142 TWh +39%	197 TWh
CO ₂ jalajälg	7 gCO ₂ /kWh	
Täna tarbimine 1 miljoni elaniku kohta	14 TWh 2,0x	19 TWh 2,6x
	140 TWh +27%	178 TWh
CO ₂ jalajälg	30 gCO ₂ /kWh	
Täna tarbimine 1 miljoni elaniku kohta	26 TWh 3,7x	33 TWh 4,6x

Joonis 6. Võrguettevõtjate elektritarbimise prognoosid viimaste kättesaadavate andmete kohaselt

11 <https://tuuleenergia.ee/offshore-wind-energy-value-proposition-for-estonia-september-2023/?lang=en>

Joonis 7. Vesinikku toodetakse elektrolüsaatorites ja seda on võimalik hiljem töödelda muude toorainetega (näiteks lämmastikuga, et toota ammoniaaki, või püütud süsihappegaasiga, et toota süsinikupõhiseid kütuseid) sünteetiliste elektrikütuste tootmiseks

Avamere tuulepargid on parim võimalus energiamahukate tööstusettevõtete meelitamiseks. Avamere projektid on tavaliselt maismaa tuuleparkidest mitu korda suuremad ja seega toodetakse ühes kohas suur kogus taastuvelektrit. Tekib võimalus ehitada otseliini, mis omakorda pakub võimaluse tarbimisest üle jäänud elektrile anda lisaväärtus kasutades seda näiteks vesiniku ja selle derivaatide tootmiseks. Mõiste „Power-to-X“ hõlmab protsesse, mille abil muundada taastuvatest allikatest pärinev elekter (power) aineks või energia-kandjaks (X). See võib olla gaasilisel kujul, näiteks vesiniku või metaanina (sünteetiline maagaas), või vedelal kujul, näiteks sünteetiline kütus (metanool, ammoniaak, sünteetiline diisel). Väliseksperdi (Ramboll) hinnangul kasvab Euroopa põhiturgudel power-to-X turu suuruseks 2050. aastaks kokku üle 100 miljardi euro.

KPMG analüüsi põhjal oleks 1000-megavattise võimsusega avamere tuulepargi mõju SKPle 420 miljonit eurot ehk -1% SKPst, sealhulgas umbes 100 miljonit eurot maksutulu aastas, 400-megavattise võimsusega vesiniku tootmisjaama ehitamine panustaks lisaks 110 miljonit eurot ning sama võimas metanooli tootmisjaam veel 140 miljonit eurot aastas.

Avamere tuuleparkide puhul rõhutab Aurora Energy Research võrreldes maismaatuuleparkidega suurema ja stabiilsema energiatootmisprofiili väärtust ning paremaid skaleerimise võimalusi. Aurora mudel näitab, et avamere tuuleenergia kasutamine koos

maismaal toodetud tuuleenergiaga võib anda Eesti energeetikasüsteemile mitmeid eeliseid võrreldes stsenaariumitega, milles avamere tuuleparke pole, sealhulgas:

- stsenaariumite kombinatsiooni tulemusena (milles arendatakse tuuleparke nii maismaal kui ka avamerele) saavutatakse alates 2030. aastast madalaim prognoositav elektri hind, sest avamere tuuleparkide suurem tootmisvõimsus aasta esimeses ja viimases kvartalis asendab kõige kallimad fossiilkütustel põhinevad energiaallikad. Seevastu hübriidstsenaarium, mille kohaselt arendatakse ainult maismaal asuvaid tuuleparke koos päikeseparkidega, kuid mitte avamere tuuleparke, annab tulemuseks kõrgemad hinnad ja suurema sõltuvuse fossiilkütustel põhinevast elektrist/fossiilkütuste impordist;
- 18–46% väiksem vahe aastase elektrinõudluse ja kodumaise taastuvelektri tootmise vahel, kusjuures pärast 2030. aastat saab Eestist netoeksportija;
- 2030. aastaks väheneb elektritootmise süsinikuintensiivsus 20–46%.

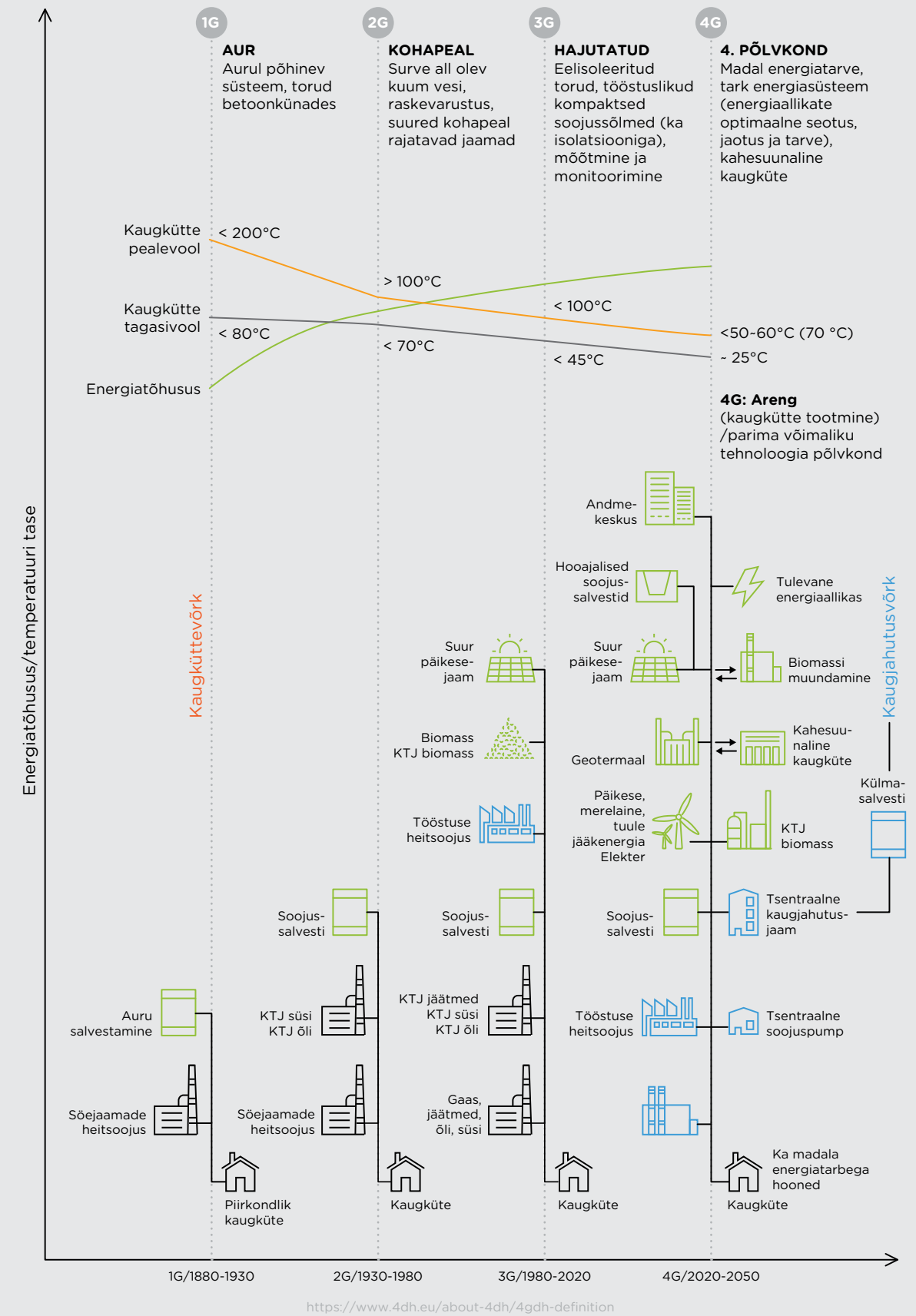
2023. aastal avati Utilitase Saarde tuulepark

Sektoritevaheline sidumine kaugküttes

Üks Utilitase prioriteete on saavutada võimalikult tõhus energia tootmine ja jaotamine, et vähendada loodusvarade kasutust. Jätkusuutlike energialahenduste poole püüdes on oluliste strateegiatena esile tõusnud kaugküte ja sektoritevaheline sidumine, mille abil optimeerida energiakasutust, vähendada heidet ning suurendada energiatõhusust.

Sektoritevaheline sidumine võimaldab kasutada erinevate tööstusprotsesside, energiatootmise ning taastuvate energiaallikate heitsoojust elumajade ning kaubandus- ja tööstushoonete kütmiseks. Sektoritevaheline sidumine koos neljanda põlvkonna kaugküttega parandab üldist energiatõhusust, kasutades heitsoojust ja ühendades taastuvad energiaallikad kaugküttevõrkudega. Sidudes omavahel elektrit ja kaugkütet parandavad kaasaegsed kaugküttesüsteemid jaotusvõrkude paindlikkust ja töökindlust. Taastuvatest allikatest toodetud liigse soojus- või elektrienergia saab soojuspumpade abil samuti kütteks muundada, aidates kaasa küttesüsteemide süsinikuheite vähendamisele. Liigset elektrit saab hoiustada ja kasutada vajaduspõhiselt, vähendades nii üldist sõltuvust fossiilkütustest ja parandades süsteemi töökindlust. Lisaks aitab sektorite sidumine kaasaegse kaugküttega kaasa kliimamuutuste leevendamisele, vähendades küttest, jahutusest ja elektritootmisest tekkinud kasvuhoonegaaside heitkoguseid.

Kütte jaotusvõrkude tõhusust saab peamiselt suurendada veetemperatuuri alandamisega kaugküttevõrkudes, mis aitab vähendada soojuskadusid, suurendada tootmisüksuste tõhusust, parandada võrgu stabiilsust ja töökindlust ning kasutada madalama temperatuuriga soojusallikaid.

Joonis 8. Areng (kaugkütte tootmine) / parima võimaliku tehnoloogiaga põlvkond

MAJANDUSTULEMUSTE ÜLEVAADE

Utilitas on suurim siseriiklik taastuenergia tootja ja kaugkütteteenuse pakkuja Eesti taastuenergia sektoris. Kontsern varustab soojusega ligi ühte kolmandikku Eesti kaugkütte klientidest ning pakub kütteteenust Eesti majapidamistele ning äri- ja munitsipaalhoonetele kogupindalaga üle 20 miljoni ruutmeetri (2022: 19,4 miljonit m²). Utilitas haldab laialdasi kaugküttevõrke, mis katavad 601 km (2022: 592 km) ehk umbes 35% riigi võrkudest kokku¹².

Utilitas tootis 2023. aastal üle 2 TWh (2022: 2 TWh) soojust 5600 hoonele (2022: 5500 hoonet). See hõlmab ligi 187 000 majapidamist ning munitsipaal- ja ärikliente. Lisaks tootis Utilitas 2023. aastal 286 GWh taastuvelektrit (2022: 318 GWh), mis moodustab umbes 11% Eesti üldisest taastuvelektri toodangust. Kuigi 2023. aasta keskmine temperatuur Eestis oli väga sarnane 2022. aasta keskmisele, siis kuude lõikes olid 2023. aasta talvekuud suhteliselt külmema ning kevad ja sügis leebema temperatuuriga, mis kokkuvõttes tähendas suuremat fossiilkütuste kasutamist talvise tiputarbimise katmiseks, mistõttu vähenes taastuenergia osakaal Utilitase portfellis 68 protsendilt 66 protsendini. 2024. aastal oodatakse taastuenergia osakaalus märkimisväärselt paremaid tulemusi tänu 2023. aastal lõpule viidud investeeringutele uutesse taastuenergia tootmisüksustesse – teise etapi suitsugaaside kondensaatoritesse ja soojuspumpadesse koostootmisjaamades ning Saarde ja Aseri tuuleparkidesse. Utilitas on teel süsinikuneutraalsuse eesmärkide saavutamise suunas 2030. aastaks ning juba saavutatud süsinikuheidete vähendamise tase aitab oluliselt kaasa ka riiklike taastuenergia eesmärkide täitmisele.

Kontserni peamised finantsnäitajad ja -suhtarvud	2023	2022
Varad kokku (tuhandetes eurodes)	697 963	584 714
Laenukohustised (tuhandetes eurodes)	400 701	332 701
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja (kordades) = käibevarad / lühiajalised kohustised	1,98	1,71
Maksevõime kordaja (kordades) = (käibevarad – varud) / lühiajalised kohustised	1,31	0,98
Likviidsuskordaja (kordades) = raha ja raha ekvivalendid / lühiajalised kohustused	0,15	0,07
Võõrkapitali ja omakapitali suhe (D/E)	1,68	2,65
Äritulud kokku (tuhandetes eurodes)	225 562	259 623
Puhaskasum (tuhandetes eurodes)	27 708	39 907
Varade tootlus (ROA) = puhaskasum/kogu varad (keskmine)	4,3%	7,5%
Põhivara käive (korda) = äritulu/põhivara (keskmine)	0,40	0,57
Koguvara käive (korda) = äritulu/varad kokku (keskmine)	0,35	0,48

12 <https://www.riigikontroll.ee/Suhtedavalikkusega/Pressiteated/tabid/168/557GetPage/1/557Year/-1/ItemId/2427/amid/557/language/en-US/Default.aspx>

President Alar Karis, Saarde vallavanem Külli Karu ning Utilitase esindajad Rene Tammist, Priit Koit ja Kristjan Rahu istutavad Saarde tuulepargi avatseremoonial õunapuud

2023. aastal olid kliendid jätkuvalt väga huvitatud keskkonnasõbraliku, turvalise ja jätkusuutliku küttelehendusega liitumisest, tänu millele ühendati Utilitase võrkudega 600 000 ruutmeetrit ehk 133 uut hoonet (2022: 393 uut hoonet).

Utilitase üks olulisemaid eesmärke on pakkuda klientidele turvalist ja usaldusväärset teenust, mis täideti 2023. aastal kaugkütte 99,99-protsendilise varustuskindlusega (2022: 99,9%). Ettevõtte eesmärk on laiendada oma keskkonnasäästlik energiasüsteem lähimate hooneteni, mida on võimalik olemasoleva võrguga liita.

Utilitas demonstreeris jätkuvat pühendumust küttevõrkude tõhustamisele, renoveerides ja laiendades 2023. aastal 27 kilomeetrit (2022: 26 km) küttevõrke. Võrkude arendamine aitab liita uusi kliente, kes tahavad keskkonnasõbralikku ja soodsat küttelehendust, ning vähendada võrgu soojuskadusid. Kuna 2023. aastal oli ilm külmem, siis oli Utilitase võrgukadu 12,7 protsenti, võrreldes 12,4 protsendiga 2022. aastal.

INVESTEERINGUD

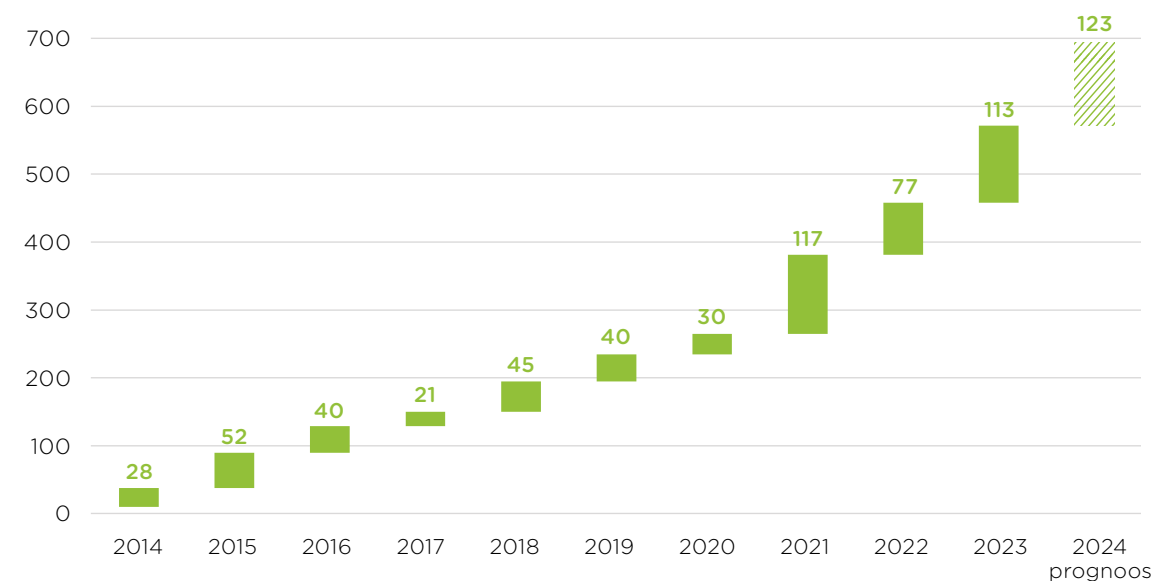
Ambitsioonikate taastuenergia eesmärkide saavutamine on võimatu ilma suurte investeeringuteta kommunaalteenuste sektoris nii riiklikul kui ka üksikettevõtete tasandil. Tõhus kaugküte ja -jahutus on kliimaneutraalsuse eesmärkide ning energia varustuskindluse tagamise saavutamiseks olulised ja seda eriti põhjamaises kliimas.

Stockholmi keskkonnainstituudi (Stockholm Environment Institute) raporti „Transitioning to a carbon neutral heating and cooling in Estonia by 2050” („Üleminek süsinikuneutraalsele küttele ja jahutusele Eestis 2050. aastaks”)¹³ kohaselt osutavad erinevad arengust-

13 <https://energiatalgud.ee/sites/default/files/2022-12/D8%20-%20HC%20Project%20summary%20%281%29.pdf>

senaariumid sellele, et küttesektor vajab süsinikuneutraalsuse saavutamiseks 1,1 kuni 2,3 miljardi euro suurust investeeringut võrgutaristusse ja uude tootmisvõimekusse. Analüüs koostati 2022. aastal ja seetõttu see tõenäoliselt alahindab kapitalikuluseid, sest nende puhul ei võetud veel arvesse olulist kulude suurenemist ja tarneahelas 2022. ja 2023. aastal toimunud arenguid, kuid suurte investeeringute vajadus on ilmselge. Kuna Utilitas on riigi suurim kaugkütet pakkuv kontsern, siis on meil oluline roll kirjeldatud eesmärgi saavutamises ning Utilitase süsinikuneutraalsuse kava näeb ette üle 500 miljoni euro suuruseid investeeringuid 2030. aastani.

Utilitas on siiani asetanud põhirõhu taastuenergia lahenduste otsimisele, et suurendada tootmismahtu ja parandada praeguste teenuste töökindlust. See saavutatakse investeeringute kaudu uude tootmisvõimsusesse ning kaugkütte ja -jahutuse võrkude arendamisse. Utilitas rõhutab hoolika hindamise, plaanimise ja teostamise vajalikkust, võttes arvesse taristuinvesteeringute pikaajalist iseloomu (tavaliselt on need mõeldud üle 30 aasta pikkuseks perioodiks). Lisaks on stabiilne ja prognoositav õiguskeskkond kirjeldatud algatuste toetamiseks hädavajalik.

Joonis 9. Utilitase investeeringute maht aastatel 2014–2024 (plaanitud), miljonit eurot

2023. aastal investeeris Utilitas koos tütarettevõtetega kokku 113 miljonit eurot (2022: 77 miljonit eurot), millele lisandus ühisettevõtte Utilitas Wind investeeritud 17 miljonit eurot (2022: 50 miljonit eurot). Utilitas plaanib 2024. aastal investeerida 123 miljonit eurot, millele lisandub Utilitas Windi 111 miljoni euro suurune investeeringute kava.

2023. aasta augustis asutasid Tallinna linn ja OÜ Utilitas kaugkütte sektoris ühise valdusettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus, mis on 33,34% ulatuses Tallinna linna ja 66,66% ulatuses Utilitase omandis. AS Utilitas Tallinna Soojus on valdusettevõtte, mis haldab Tallinna piirkonda tehtavaid investeeringuid ning täielikult selle omandis olev tütarettevõtte AS Utilitas Tallinn jätkab kaugkütte- ja jahutusteenuste pakku. Tehing ühtlustas Tallinna linna ja Utilitase huve veelgi, sest mõlema eesmärk on tagada keskkonnasõbralike kaugküttelahenduste ja elutähtsate teenuste toimivus Tallinna linna territooriumil. See nõuab kaugküttevõrkude pidevat kaasajastamist ja suuri investeeringuid, milleks loodigi sobiv äristruktuur ja juhtimislahendus. Utilitasel on juhtiv roll äriplaani väljatöötamises,

koostamises ja täiendamises, mille eesmärk on kaugküttevõrkude täielik renoveerimine Tallinna ühtse kaugküttevõrgu arengukava kohaselt ning süsinikuneutraalsuse saavutamine kaugkütte ja -jahutuse pakku hiljemalt 2030. aastaks. Samas on kiirendatud investeeringute eesmärk alandada fossiilkütuste osakaalu kaugküttes allapoole 10 protsenti hiljemalt 2027. aastaks, millega vähendatakse fossiilkütuste tarbimist rohkem kui 500 000 MWh võrra. Lisaks on eesmärgiks laiendada kaugkütte- ja -jahutuse võrku, luua uutele klientidele mugavad liitumislahendused ning viia võrk linnaosadesse, kus praegu kasutatakse kütmiseks peamiselt fossiilkütuseid. Lisaks soovivad linn ja Utilitas tõhustada investeeringute koordineerimist avalikel teedel, kus kulgevad ka kütte- ja veevõrgud, selleks et vähendada elanikele põhjustatud ebamugavusi ja suurendada kulutõhusust.

Utilitase dividendide väljamakse jäi stabiilseks ja jätkusuutlikuks – kokku maksti dividendideks 5 miljonit eurot (2022. aastal samuti 5 miljonit eurot). Ettevõtte pidas prioriteetseks investeeringuid energiatõhususe parandamisse, taastuenergia tootmisvõimsuse suurendamisse ning kaugküttevõrkude rekonstrueerimisse:

- Kaugküttevõrkude ja seotud tootmisvaradesse tehtud investeeringud ulatusid 69,8 miljonit euroni (47,5 miljonit eurot 2022. aastal), sealhulgas:
 - pikaajalise võrgu arenduskava viies aasta; 2023. aasta võrguinvesteeringud katsid kokku 27 km (2022. aastal 26 km), mis on lähedal kõigi aegade parimale tulemusele;
 - kaugküttevõrkudega liideti 133 uut hoonet (netos) (2022. aastal 393, sealhulgas Adveni klientide ülevõtmine Tallinnas), suurendades köetavate hoonete netopinda oluliselt 20 miljoni ruutmeetri (2022. aastal 19,4 miljonit ruutmeetrit).
- Teise etapi suitsugaaside kondensaatorite ja soojuspumpade paigaldamine Vao koostootmisjaamas võimaldas tõhustada tootmist ja pakku Tallinna kaugküttevõrgus umbes 100 GWh taastuvatest allikatest toodetud lisasoojust (juba 2022. aastal valminud Mustamäe koostootmisjaama teise etapi suitsugaaside kondensaatoriga koos) ning seeläbi oluliselt vähendada võrgu maagaasivajadust.
- Kaugjahutusse investeeriti 7,6 miljonit eurot (2022: 4,2 miljonit eurot) uute klientide liitmiseks ning võrgu ja tootmise arendamiseks.
- 39 MW võimsusega Saarde tuulepargi ehituse lõpetamine, 2023. aasta investeeringud ulatusid 32,7 miljonit euroni (2022: 26 miljonit eurot). Tuulepark on Eestis kõige kaasaegsem ning seal kasutatakse üheksat Vestase V150 turbiini (iga turbiini võimsus on 4,3 MW). Aasta kogutoodang saavutab eeldatavasti 135 GWh, millest piisab 40 000 majapidamise aastase energiatarbe katmiseks. Utilitase investeeringu kogumaht oli ligi 65 miljonit eurot.
- Kahe 4,7 MW võimsusega Enerconi tuuleturbiini kasutusse võtmine Aseri tuulepargis, koguinvesteering ligi 7 miljonit eurot. Park toodab umbes 12 GWh aastas, millest piisab 3500 majapidamise aastase elektritarbe katmiseks.
- Vao koostootmisjaamade kõrval alustati suuremahulise päikesejaama (1. etapis 9 MW) ehitamisega, oodatava valmimisega 2024. aastal.
- Utilitas Wind alustas 10 MW/20 MWh aku energiasalvestussüsteemi rajamisega Lätis olemasoleva Tārgale tuulepargi kõrval. Aku võimaldab tuulepargi tootmise optimeerimist ning sagedusreservide turul osalemist. Aku paigaldatakse 2024. aasta suvel.

Utilitase platvorm plaanib investeerida 2024. aastal üle 200 miljoni euro:

- Investeeringud suuremahulisse reovee soojuspumpa. Tehnoloogiline hange viidi läbi 2023. aastal ja ehitustöödega plaanitakse alustada 2024. aastal (lähemaks tutvumiseks vaadake järgmist peatükki);
- 2023. aastal jätkas Utilitas uuendusliku vesinikuprojekti elluviimist tänu Keskkonna-investeeringute Keskuse ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt rohevesiniku tervikahela ehitamise kaasrahastamiseks eraldatud viie miljoni euro suurusele investeerimistoetusele. Rohevesinikul põhinevaid lahendusi pakkuv ettevõtte Stargate Hydrogen Solutions osaleb samuti projektis tehnilise konsultandina. Rohevesinik võetakse kasutusele ühistranspordis ning projekt tuleb lõpetada 2024. aasta novembri lõpuks. Projekti tulemusena toodetakse üle 36 tonni rohevesinikku, mida hakatakse kasutama ühistranspordisektoris ja millega vähendatakse aastast kasvuhoonegaaside heitkogust 1700 CO₂ ekvivalenttonni võrra. Lisaks otsustas Keskkonnainvesteeringute Keskus toetada esimese tootmisüksuse laiendamist, mis valmib 2026. aastal ja tänu millele tootmisvõimsus kahekordistub. Utilitase juhitud rohevesiniku tervikahela projekt on Balti riikides esimene omataoline. Lisaks tootmisüksusele rajatakse ka Eesti esimesed vesinikutanklad ning pealinnas hakkavad sõitma Bolti hallatavad vesinikuautod.
- Utilitas on Vão energiakompleksis lõpetamas Tallinna suurimat päikeseparki, mille võimsus on 9,3 MW. Selle nimeks saab Euroopa roheline pealinna päikesepark. Päikesepark koosneb 15 600 päikesepaneelist ja katab 11 hektari suuruse maa-ala endisel Vão lubjakivikarjääri territooriumil. Kahepoolsed päikesepaneelid kombineeritakse üheteljeliste päikese järgimissüsteemidega, millega pikendatakse ajavahemikku, mille jooksul päikesepark elektrit toodab. Linnakeskkonna rohelisemaks muutmiseks istutatakse peaaegu 5000 puud päikesepargi lääne-, põhja- ja idaküljele.
- Utilitas laiendab oma geograafilist jalajälge, omandades Enefit Greenilt kaugküttesüsteemid Paides (Eestis) ja Valkas (Lätis). Tehingudokumendid kirjutati alla 2023. aasta novembris ning rahaliselt viidi tehing lõpule 2024. aasta märtsis.
- Jätkatakse kaugküttevõrkude renoveerimist ja laiendamist eesmärgiga ehitada ja renoveerida 2024. aastal 31 kilomeetrit võrku.
- Lühiajalise soojussalvesti projekt Vão koostootmisjaama kõrval, mille eesmärk on vähendada maagaasi tarbimist kevadistel ja sügisestel üleminekukuudel, salvestades soojematel tundidel biomassist toodetud soojust ja vabastades seda külmematel tundidel (selle asemel, et vähendada biomassist soojuse tootmist soojematel tundidel ja kasutada külmematel tundidel maagaasi).
- Utilitas Windi juhtimisel teostatakse tuuleparkide arendusprojekte maismaal ja avamerel ning mitmed projektid Balti riikides jõuavad eeldatavasti 2024. ja 2025 aastal ehitusjärku.

Utilitas on Vão energiakompleksis lõpetamas Tallinna suurimat päikeseparki, mille võimsus on 9,3 MW.

UTILITASE SÜSINIKU-NEUTRAALSUSE KAVA AJAKOHASTAMINE

Sarnaselt paljudele teistele Eesti linnadele sõltusid ka Utilitase kaugküttevõrgud varem maagaasist. 2008. aastal kasutas Utilitas soojust tootmiseks 2 TWh maagaasi, mis oli ligi 90% sisendenergiast (Tallinnas peaaegu 100%). Tänu tänaseks teostatud ulatuslikele investeeringutele on fossiilkütuste osakaalu Utilitase võrkudes vähendatud umbes ühe kolmandikuni, mis on ligikaudu 700 GWh, ning 2024. aastal oodatakse selle osakaalu suurt langust, sest koostootmisjaamade teise etapi suitsugaaside kondensaatorid ja soojuspumbad on esimest aastat täielikult kasutusvalmis. Ettevõtte kasutab ühendatud soojust- ja elektrienergia jaamades ehk koostootmisjaamades soojust tootmisel peamiselt kohalikku hakkepuitu. Need jaamad toodavad taastuvatest allikatest soojust ja elektrit, mis aitavad vähendada energeetikasektori süsinikujalajälge, asendades võrgus kasutatavad fossiilkütused. Lisaks on Utilitas investeerinud kaugküttevõrkude renoveerimisse. Kaugloetavate nutiarvestite paigaldamine võimaldab võrke automaatselt reaalajas hallata, tõstes nende tõhusust. Lisaks on klientide jaoks eelis ajakohase teabe jagamine ja teenuse osutamine kaasaegse iseteenindusportali kaudu.

Utilitas on pikalt teadvustanud muret maagaasi ning fossiilkütuste turvalisuse, keskkonnamõju ja hinnavolatiilsuse üle. Probleemide lahendamiseks, kliimamuutusega seotud nõuete täitmiseks ja energia varustuskindluse suurendamiseks töötas Utilitas 2021. aastal välja süsinikuneutraalsuse strateegia „Vähesest nulli“. Algselt nägi plaan ette süsinikuneutraalsuse saavutamise ettevõtte tegevuses hiljemalt 2030. aastaks. 2022. aasta energiakriisi tõttu ja maagaasi kasutamise pärast geopoliitilise relvana Venemaa poolt otsustati strateegia aga ümber hinnata. Seetõttu otsustas Utilitas kiirendada investeerimiskava nii palju kui võimalik. Tallinna linn on samuti tunnistanud maagaasist loobumise olulisust, mis viis ühise valdusettevõtte loomiseni Tallinnaga (põhjalikumalt saab selle kohta lugeda leheküljelt 24).

Alates 2008. aastast on Utilitas investeerinud üle 500 miljoni euro taastuvenergia tootmisvaradesse ning võrgu laiendamisse ja renoveerimisse. Süsinikuneutraalsuse kiirendatud programm näeb ette üle 400 miljoni euro suuruse lisainvesteeringu aastateks 2024–2027, mis on suunatud taastuvenergia tootmise suurendamisse, energiatõhususe tõstmisse ja pidevasse võrkude renoveerimisse:

- Utilitas on pühendunud taastuvenergia tootmisvõimekuse suurendamisele ja kõigi oma kaugküttevõrkude üle viimisele taastuvatele energiaallikatele. Utilitase üks põhilisi fookuseid on uurida tööstuslike soojuspumpade kasutamist energia tootmiseks oma võrkudes. Soojuspumpade tehnoloogia on ümbritsevatest taastuvatest allikatest toodetud kaugkütte ja -jahutuse tootmisel ning heitsoojuse ja -jahutuse kasutamisel võtmetähtsusega. Soojuspumpade kasutuselevõtt, millega mobiliseeritakse vähekasutatud taastuvenergia allikad, nagu ümbritseva keskkonna energia, geotermaalenergia ning heitsoojus tööstus- ja kolmandatest sektoritest (k.a andmekeskustest), teeb võimalikuks maagaasil ja muudel fossiilkütustel põhinevate katlamajade asendamise taastuvenergial põhinevate lahendustega suurendades samas energiatõhusust. Kuna küttesektor kasutab peaaegu poole kogueriast Euroopa Liidus, siis aitab küttesektori süsinikuheite vähendamine saavutada kesk-

- konnaeesmärke, tõstes samas energiajulgeolekut. 2023. aastal viis Utilitas läbi reo- ja merevee soojuspumpade tehnoloogiahanke, mille ehitus algab 2024. aastal ja mis läheb töösse 2026. aastal. 2024. aastal taotleb Utilitas Euroopa Liidult kaasrahastust plaanitud süvamere soojuspumba projekti jaoks, mis plaanitakse läbi viia aastakümne teises pooles.
- Küttevõrkude töökindluse parandamiseks jätkab Utilitas kaugküttevõrkude ehitamist ja renoveerimist, millega vähendatakse torude lõhkemise tõenäosust ja soojuskadusid ning suurendatakse võrgu tõhusust ja olulise aspektina võimaldatakse madala-temperatuuriliste soojusallikate kasutamist (näiteks reo- ja merevee soojuspumpade toodetud soojuse või andmekeskuste heitsoojuse), arendades kaugküttevõrke järjest madalama temperatuuri kasutamise suunas.
 - Utilitas viib ellu algatusi sektoritevahelise sidumise edendamiseks ning uute tehnoloogiate ja innovatsiooni ära kasutamiseks. Osana nendest jõupingutustest käivitab Utilitas Eestis ainulaadse vesinikuprojekti Vao koostootmisjaamade läheduses. Vesinikutootmise käigus tekkinud liigne soojus kasutatakse tõhusalt ära kaugküttevõrgus, parandades nii viimase tõhusust (üksikasjalikumalt saab selle kohta lugeda eelmisest peatükist).
 - Utilitas aitab kaasa üleminekule puhtamatele energiaallikatele linnades, kus ettevõtte tegutseb. Eesmärk on liita kaugküttevõrguga olemasolevad hooned, mis praegu sõltuvad teistest soojusallikatest, näiteks maagaasist. Lisaks keskkonnamõtjude vähendamisele vastavates kogukondades aitab üleminek parandada ka energiajulgeolekut, asendades maagaasi kohalike alternatiividega, millega kaasneb ka soodsam hind.
 - Utilitase eesmärk on toetada linnade arengut, olles usaldusväärne ja vastutustundlik koostööpartner elumajade ja äripindadega tegelevatele kinnisvaraarendajatele. Utilitase eesmärk on liita kaugküttevõrguga olemasolevad ja uued hooned ning pakkuda kaugjahutusteenust keskkonnasõbraliku alternatiivina fossiilkütustel põhinevale kaugküttele või kohalikele kaugjahutussüsteemidele.
 - Viimane samm Utilitase süsinikuneutraalsuse kavas on asendada viimased maagaasisüsteemid biogaasil töötavate ja/või elektrikateldega või taastuvenergiäl põhinevate tulevikutehnoloogiatega, näiteks vesiniku või e-kütustega.

Utilitas raporteerib ja mõõdab igal aastal arenguid süsinikuneutraalsuse saavutamisel. Utilitase võrkude kaudu varustatud kaugkütte ja -jahutuse süsinikuintensivsus (KPI 1) on oluline mõõdik, mis näitab Utilitase edusamme süsinikuheite vähendamise suunas 2030. aastaks ning kaugkütte- ja jahutusvõrkude koguheite mõju meie lõpptarbijate vaatenurgast.

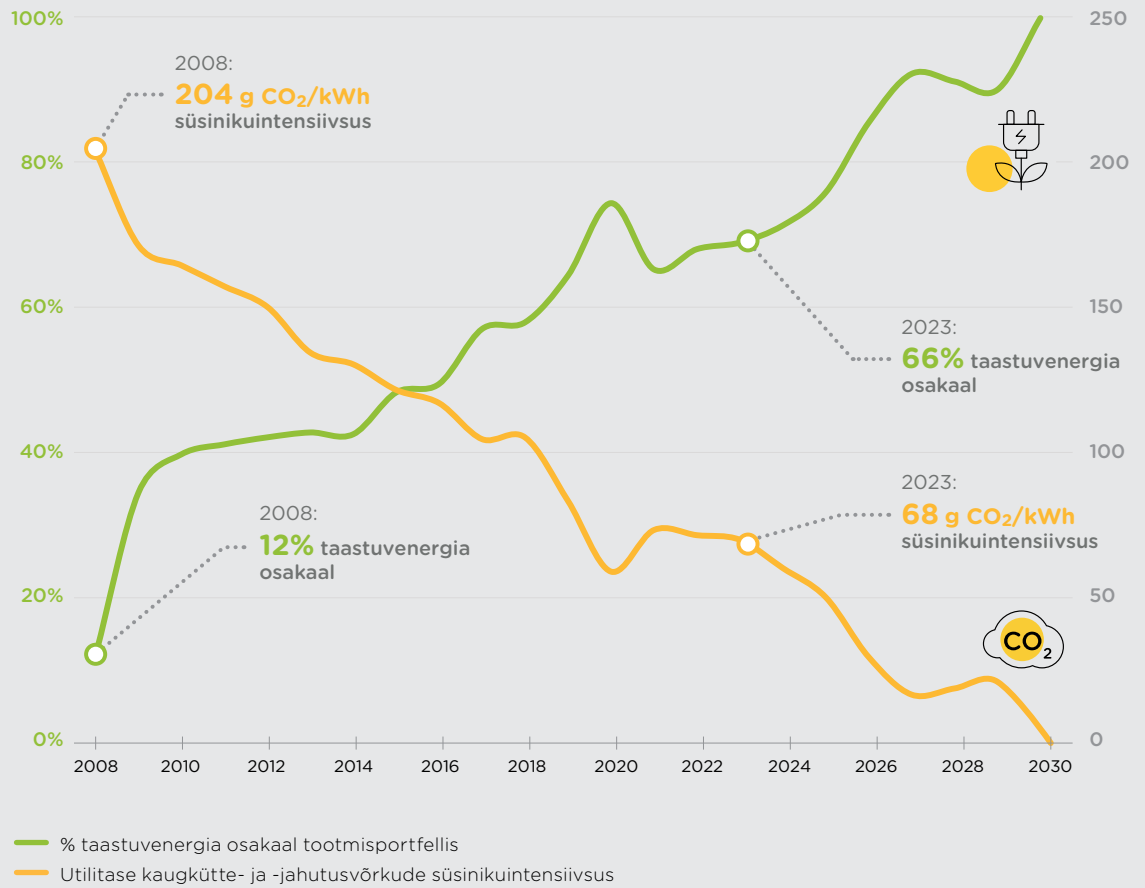
	2022. aasta tulemus	2023. aasta tulemus	2030. aasta eesmärk
KPI 1 ¹⁴ : Süsinikuintensivsus Utilitase kaugkütte ja -jahutuse võrkudes	72 gCO ₂ ekv/kWh	68 gCO ₂ ekv/kWh*	0 gCO ₂ ekv/kWh
KPI 2 ¹⁵ : Taastuvenergia tootmise osakaal	68%	66%	100%

*67 gCO₂ ekv/kWh, kui lahutada maagaasi asendamine põlevkiviga

14 KPI 1 = (Utilitase 1. ja 2. skoobi heitmed + ostetud soojuse kasutamisel tekkivad heitmed) / kogu toodetud ja ostetud soojus ning kaugjahutus; gCO₂/kWh

15 KPI 2 = (Utilitase soojus-, elektri- ja jahutustoodang taastuvatest allikatest - energiatootmise omatarve) / (kogu soojus-, elektri- ja jahutustoodang - energiatootmise omatarve) × 100; %

2030. aasta kestlikkuseesmärgi (SPT 1) kohaselt peab kaugkütte- ja jahutusvõrkude süsinikuintensivsus viima tasemele 0 g CO₂/kWh. Lisaks on energia (elektri, soojuse ja jahutuse) tootmine taastuvatest energiaallikatest, nagu biomassist, tuulest, päikeseenergiast või soojuspumpadega, oluline osa Utilitase äristrateegiast, mida väljendatakse KPI 2-na ja mis kajastab taastuvenergia osakaalu Utilitase energiatootmisportfellis. 2030. aasta kestlikkuseesmärgi (SPT 2) kohaselt tuleb suurendada taastuvenergia osakaalu Utilitase energiatootmises 100 protsendini.

Joonis 10. Utilitase süsinikuneutraalsuse kava eesmärgid

Kuigi Utilitase eesmärk on saavutada tegevuse käigus tekkinud süsinikuheite nulltase 2030. aastaks, ületab ettevõtte taastuvelektri tootmise positiivne käejälg juba praegu tegevuse süsinikujalajälje. 2023. aastal tekkis tegevuse käigus 159 000 tonni süsinikuheidet ning välditi 186 000 tonni suuruse kasvuhoonegaaside heitkoguse teket (2022. aastal vastavalt 169 000 tonni ja 216 000 tonni). Utilitase toodetud taastuvelekter asendab riigi keskmise segajäägi tootmisest ning vähendab fossiilkütustest toodetud elektri kogust, vähendades nii üldist süsinikuheidete kogust.

JÄTKUSUUTLIKKUS UTILITASES

Rohkem kui kolmandik Eesti kaugkütteklientidest on ühendatud Utilitase võrkudega. Lisaks kaugküttele toodab Utilitas taastuvelektrit ja pakub kaugjahutust. Elutähtsate teenuste pakkujana tunnetab Utilitas oma rolli ühiskonnas ning kohustub tegutsema vastutustundlikult. Meie eesmärk on anda panus kestlikumasse majandusse, luues pikaajalist väärtust, millega ei kaasne olulist kahju loodusele ega inimestele. Katkematu teenuste pakkumine ning kiirelt muutuva tegevuskeskkonna ja turusuundumustega kohanemine ja looduskaitse aspektide tähtsustamine otsustes on meie jaoks kõige olulisemad.

Juba mitu aastat on Utilitas koostanud eraldi jätkusuutlikkuse aruannet osana majandusaasta aruandest, mis konsolideeritakse samal määral finantsaruannetega ning mis hõlmab emaettevõtte ja selle tütarettevõtete tegevust. Kuigi varasematel aastatel on Utilitas koostanud aruanded organisatsiooni Global Reporting Initiative (GRI) standardite kohaselt, siis nüüd on ettevõtte otsustanud hakata järk-järgult üle minema Euroopa Liidu äriühingute kestlikusaruandluse direktiivi nõuetele ja kaasnevatele Euroopa Liidu kestlikusaruandluse standarditele eesmärgiga saavutada täielik vastavus ajaks, kui kestlikusaruandlus muutub 2026. aastal kohustuslikuks.

ETTEVÖTTE STRUKTUUR

OÜ Utilitas otsene 100% emaettevõtte on ühine valdusettevõtte FS Core Utilities S.à r.l, mille 85% omanik on European Diversified Infrastructure Fund II (EDIF II) (85%) ja 15% omanikud Utilitase juhtkonna liikmete ettevõtted. EDIF II on pikaajalise strateegiaga juhtiv rahvusvaheline taristufond, mida juhib Igneo Infrastructure Partners (First Sentier Investors Groupi taristu otseinvesteeringute juhtimise üksus).

OÜ Utilitas nõukogus on kolm liiget:

- **Kristjan Rahu** – nõukogu esimees
- **Andreas Greim** – nõukogu liige
- **Gregor Kurth** – nõukogu liige

Juhtkonna struktuuri kuuluvad ka järgmised komiteed:

- Auditikomitee
- Ametisse nimetamise ja tasustamise komitee
- ESG komitee

2023. aasta 31. detsembri seisuga on grupi struktuur ja juhatuse liikmed järgmised:

OÜ UTILITAS

Priit Koit – grupi tegevjuht

■ AS Utilitas Eesti (100%)

kaugkütte- ja jahutusteenus kuues Eesti linnas

Robert Kitt – juhatuse esimees

Janek Trumsi – juhatuse liige

Lauri Lugna – juhatuse liige

■ OÜ Utilitas Tallinna Elektriijaam (100%)

elektri ja soojuse tootmine

Andres Taukar – juhatuse esimees

Andrus Tamm – juhatuse liige

Üllar Metsküla – juhatuse liige

■ AS Utilitas Tallinna Soojus (66,66%)

valdusettevõtte Tallinna ühendatud kaugküttevõrgu arendamiseks ja käitamiseks

- **AS Utilitas Tallinn (100% AS Utilitas Tallinna Soojuse omandis)** kaugkütte ja -jahutusteenus ning taastuvatest allikatest soojus- ja elektrienergia tootmine

Robert Kitt – juhatuse esimees

Janek Trumsi – juhatuse liige

Lauri Lugna – juhatuse liige

- **AS Tallinna Soojus (100% ettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus omandis)** teenusetasemete seire

Katri Paas-Mohando – juhatuse liige

Kalle Klandorf – juhatuse liige

■ OÜ Tuulepealne Maa (100%)

tuuleparkide arendamine Eestis

Rene Tammist – juhatuse liige

Andrus Zavadskis – juhatuse liige

■ OÜ Utilitas Wind (50%)

tuuleparkide arendamisega seotud ühisettevõtte

Rene Tammist – juhatuse esimees

Priit Brus – juhatuse liige

Andrus Zavadskis – juhatuse liige

- **OÜ Vihtra Tuulepark (100%)** tuuleparkide arendamine Eestis
- **OÜ Irbeni (100%)** tuuleparkide arendamine Eestis
- **Paenase Põllud OÜ (100%)** maaõiguste haldus
- **Utilitas Wind SIA (100%)** tuuleparkide arendamine Lätis
- **TCK SIA (93%)** Tārgale tuulepark
- **Grobina Wind Park SIA (100%)** Grobina tuulepark
- **UAB Utilitas Wind (100%)** tuuleparkide arendamine Leedus
- **UAB Telšiu vėjo parkas (100%)** tuuleparkide arendamine Leedus
- **UAB Telšių vėjo jėgainės (100%)** tuuleparkide arendamine Leedus

■ AS Tallinna Vesi (20,36%)

joogi- ja reovee puhastamise ning veega varustamise teenus. Kolm kohta üheksaliikmelisest nõukogust kuuluvad Utilitasele, sealhulgas esimehe koht.

JÄTKUSUUTLIKKUSE JUHTIMINE

Terves organisatsioonis tegeletakse jätkusuutlikkuse juhtimisega Utilitase keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku (ESG) põhjal, mis hõlmab järgmist.

- **Mõõtmised**
3 mõõdet – keskkond, ühiskond ja juhtimine.
- **Teemad**
7 teemat – iga mõõtmise kõige olulisemad tahud.
- **Kohustused**
Mida me iga teema puhul kohustuseks võtame.
- **Eesmärgid/põhilised tulemusnäitajad**
Kuidas me hindame, kas oleme kohustuse edukalt täitnud.
- **Sihttasemed**
Iga kohustuse konkreetne eesmärk.
- **Tegevused**
Kõige eelneva saavutamiseks vajalikud esmased sammud.

Utilitas rakendab kõigis tütarettevõtetes kestlike äritavade tagamiseks sertifitseeritud standardeid:

- keskkonnajuhtimise süsteem ISO 14001;
- töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteem ISO 45001;
- kvaliteedijuhtimissüsteem ISO 9001;
- 2023. aastast metsasertifitseerimise skeemide tunnustamise programmi (PEFC) sertifikaat.

Kõigi Utilitase tütarettevõtete juhtkonnad ja Utilitase keskkonnajuht vastutavad keskkonna-, tervishoiu- ja ohutusküsimuste eest. Kõikide tütarettevõtete kvaliteedi- ja keskkonnaosakonnad alluvad kontserni keskkonnajuhile.

Kehtestatud on põhjalikud keskkonna-, tervishoiu- ja ohutusalased korrad, mis hõlmavad nii sise- kui ka välisauditiit. Juhatuse liikmed külastavad regulaarselt osakondi ja üksuseid, et saada vahetu ülevaade meetmete ja kordade rakendamisest.

Juhatuse keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimiskomisjon kohtub vähemalt kaks korda aastas ning jälgib tähelepanelikult keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektidega seotud arenguid ja tendentse ning pakub olulist tagasisidet ja soovitusi.

Utilitas viib juhatuses läbi regulaarseid hindamisi, mille käigus vaadatakse üle pika- ja lühiajaliste ärieesmärkide seis, võrreldes neid põhiliste tulemusnäitajatega. Varasemad hindamised vaadatakse läbi, kaaludes ettevõtteväliste ja -siseste tegevuste muudatusi, juhtimispehmoõtete asjakohasust, ressursside piisavust, mittevastavusi, võimalikke riske, investeerimisvõimalusi, töötervishoidu ja -ohutust ning keskkonnanõukogu hinnangut.

Peamised tulemusnäitajad võivad äriüksuste vahel erineda iga üksuse erineva tegevuse tõttu.

Peamised tulemusnäitajad, mida jälgitakse:

- uued liitumised (ruutmeetrid ja MW ja hoonete/ühenduste arv);
- võrgust lahkumised (MW ja hoonete/ühenduste arv);
- planeeritud ja mitteplaneeritud katkestused (arv ja kestus);
- klientide ja teiste isikute kaebused;
- tootmisefektiivsus (%);
- elektri omatarbimine (kWh/MWh);
- võrgu efektiivsus (temperatuur ja hüdraulika);
- võrgu keskmine vanus (aastates);
- soojuse kadu (GWh ja %);
- heitkoguste vastavus;
- CO₂ heitkogused (CO₂ ekvivalenttonni aastas);
- veetarve (% võrgumahust);
- vee kvaliteedi näidikud.

RISKIJUHTIMINE

Utilitas on loonud riskide registri, mille abil tekkivaid riske pidevalt jälgida ja hallata. Elutähtsa teenuse pakkujana peab Utilitas kooskõlas hädaolukorra seaduse ja kohalike omavalitsuste nõuetega tegema regulaarseid riskianalüüse ja koostama riskihalduse kavasid. Välja on töötatud üksikasjalikud tegevuskavad tootmisjaamade tegevuse taastamiseks riskistsenaariumide realiseerumise puhul. Nende hulgas on meetmed, millega tagatakse kaugkütteteenuse toimepidevus tehniliste tõrgete, äärmuslike ilmatingimuste või elektri- ja kütusevarustuste katkestuse korral. Määratud on töötajad ja juhtkonna liikmed, kelle ülesanne on tegevuskava vajaduse korral ellu viia.

Finantsriskide juhtimine

Oma igapäevategevuses peab kontsern arvestama erinevate finantsriskidega. Olulisemad riskid on tururisk (hõlmab intressiriski ja valuutariski), likviidsusrisk ja krediidirisk.

Intressirisk

Intressirisk tuleneb intressimäärade muutusest rahaturgudel, mille tulemusena võib tekkida vajadus hinnata ümber ettevõtte finantsvarad ja arvestada finantseerimiskulude kallinemisega tulevikus. Intressiriski vähendamiseks finantseerib Utilitas oma tegevust pikaajaliste ja fikseeritud intressimääraga laenudega.

Valuutarisk

Valuutarisk tekib, kui tulevased äritehingud või kajastatud varad või kohustused on kajastatud valuutas, mis ei ole majandusüksuse arvestusvaluuta. Kontserni valuutarisk on seotud tehtud ostudega. Suurem osa kontserni ostudest teostatakse eurodes. Välisvaluutas tehtud ostude minimaalse osakaalu tõttu pole kontsern rakendanud erimeetmeid riski vähendamiseks.

Riski tüüp	Riskid	Riskide leevendamine
Keskkonnavaline	- Kliimamuutusega seotud riskid - Võimetus töötada välja ja rakendada keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisvaldkonna ning süsinikuneutraalsuse strateegiaid - Tooraine, sh jätkusuutlikkuse nõuetele vastavate kütuste puudus - Seadmete vananemine, kaugküttevõrkude või energiatootmisrajatiste planeerimata katkestused	- Regulaarse riskianalüüsi tegemine; energiatootmise ja -varustamise süsteemide paindlikkuse suurendamine - CO₂ ja maagaasi hindade tõusu tõttu muutub täielik üleminek taastuenergiale üha pakilisemaks - Usaldusväärse partneri maine säilitamine - Keskkonnanäitajate pidev jälgimine, investeerimine seadmetesse, hea koostöö järelevalveasutusega
Sotsiaalne	- Kliendirahulolu vähenemine - Tööõnnetused töötajate ja töövõtjatega - Suutmatus jääda atraktiivseks tööandjaks praegustele ja võimalikele töötajatele (sh ülikoolide lõpetajatele), tööjõu vananemine	- Kliendi kaasamise uuringud, sh küsimused selle kohta, kuidas pakutavat teenust parandada; Utilitas peab tähtsaks ka positiivse ja sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtte mainet ning edendab selleks taastuenergiat ja puhast keskkonda ja toetab kohalikke algatusi - Moodustatud on töökeskkonna nõukogu, toimub regulaarne riskihindamine ja teadlikkuse tõstmine, tööõnnetuste analüüsimine ja võimaluse/vajaduse korral eeskirjade muutmine - Kaasatusuuringud ja praktikandiprogrammid, tööandja bränding, automatiseerimine, konkurentsivõimelised tasustamispaketid
Juhtimisalane	- Finantsriskid, sh krediidirisk ja likviidsusrisk - Suutmatus täita keskkonnanõudeid, keskkonnaprobleemide ja Utilitase tajumine üldsuse poolt - Küberterrorism, küberturbe riskid - Ebasoodsad muutused õigusaktides	- Avatud ja aktiivne dialoog finantseerijatega - Ettevõttesisese oskusteabe arendamine ja vajaduse korral ekspertide kaasamine - Ettevõttesiseste ressursside eraldamine ja IT-konsultantide kaasamine; IT-audit - Aktiivne osalemine seaduste/poliitika alastes aruteludes. Aktiivne liikmelisus valdkonna ühendustes

Krediidirisk

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis tekib juhul, kui lepingupooled ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi. Kontserni toodete ja teenuste müük toimub kooskõlas kontserni sisemiste protseduuridega. Vähendamaks ostjatelt laekumata arvetega seotud krediidiriski, jälgitakse järjepidevalt klientide maksedistsipliini. Maksetähtaja ületanud klientidega tegeletakse lahenduste leidmiseks personaalselt. Lootusetute nõuete mahakandmine on minimaalne. Kontserni riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on kontserni lühiajalisi vabu rahalisi vahendeid lubatud hoiustada ainult usaldusväärsetes krediidasutustes avatud arvelduskontodel ning üleöö- ja tähtajalistes deposiitides. 2023. aasta 31. detsembri seisuga oli kontserni deposiitide summa 300 000 eurot (31. detsember 2022: 300 000 eurot). Bilansipäeva seisuga moodustasid ühisettevõtetele antud laenud 31 600 tuhat eurot (31. detsember 2022: 20 150 tuhat eurot); mille majandustegevusest on kontsernil hea ülevaade ja millega tehakse tihedat koostööd ning seetõttu ei ole täiendavaid tagatisi nõutud. 31. detsembri 2023 ja 31. detsembri 2022 seisuga mitteseotud osapooltele antud laenusid polnud.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et ettevõtte ei suuda rahaliste vahendite ebapiisavuse tõttu oma finantskohustusi täita. Risk realiseerub, kui ettevõttel ei jätku piisavalt vahendeid võetud laenude teenindamiseks, käibekapitali vajaduste täitmiseks ning vajalikeks investeeringuteks. 31. detsembril 2023 oli kontserni lühiajalise võlgnevuse kattekordaja 1,98 (31. detsembril 2022: 1,71). Lisaks olemasolevatele rahalistele vahenditele ning lisalikviidsuse tagamiseks ja rahavoogude hooajalisuse haldamiseks on kontsern sõlminud SEB pangaga arvelduskrediidi lepingu kogusummas 34 000 tuhat eurot (2022: 15 000 tuhat eurot). Likviidsusriski juhtimisel on kontsern võtnud ettevaatliku hoiaku, säilitades piisava hulga rahaliste vahendite olemasolu, et olla igal ajahetkel võimeline oma lepingulisi kohustusi täitma. Pidev rahavoogude prognoos ja kontroll on kontserni igapäevase likviidsusriski juhtimise olulised osad.

RISKIJUHTIMINE JA KESTLIKKUSARUANDLUSE SISEKONTROLL

Igal aastal seab kontsern konkreetseid tegevuseesmärgid, mis tuginevad ettevõtte juhtimise ning keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku põhimõtetele ning põhilistele tulemusnäitajatele, mille abil jälgida eesmärkide täitmist kõigis tütarettevõtetes. Juhtkonnale antakse kord kuus aru keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku eesmärkide täitmisest ja muudest kontserni ning integreeritud juhtimissüsteemi eeskirjadest ja kordadest. Tegevuse vastavust hinnatakse korrapäraselt juhatuse koosolekutel, sise- ja välisauditite käigus ning osakondadesse ja allüksustesse tehtavatel visiitidel. Vastavust hinnatakse ka organisatsiooniväliste kontrolliasutuste poolt. Kõik protseduurid dokumenteeritakse asjakohaste protokollide ja aruannete kohaselt, mis ühtlasi annavad sisendi kehtlikkusaruandlusele.

UTILITASE HUVIRÜHMAD

Utilitas arvestab otsustusprotsessis erinevate huvirühmade arvamusega ja kaasab neid jooksvalt, et ajakohastada oma kavasid kooskõlas huvirühmade pidevalt muutuvate ootustega. Erinevad suuremad ettevõttesisesed ja -välised huvirühmad, mille ootused ja kaasamisviisid on Utilitase jaoks olulised, on järgnevad.

Suuremad huvirühmad	Olulisemad ootused meile
Soojuse, elektri ja jahutuse tarbijad	- Mõistlik hind - Varustuskindlus - Mugavus - Väike süsinikujalajalg
Investorid, rahastajad	- Kestlik ja vastutustundlik juhtimine - Stabiilsed ja prognoositavad finantstulemused - Tootlik, kestlik, loodussõbralik ja uuenduslik ettevõtte
Avalik sektor, sh omavalitsused ja järelevalveasutused, tööstus, kestlikkus- ja kodanikuühendused, kohalikud kogukonnad, teadusasutused ja eksperdid	- Taskukohased ja mõistlikud hinnad tarbijatele - Kestlik ja vastutustundlik juhtimine - Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine - Partnerlus ja koostöö - Tegevuse ohutus - Panus riiklikesse eesmärkidesse energiasektoris - Uuenduslik liider energiaspektori kestlikkuse ja teadlikkuse vallas
Kinnisvaraarendajad, ehitusettevõtted, hoonete haldurid, tarnijad ja alltöövõtjad	- Partnerlus ja koostöö - Mõistlik energiahind - Varustuskindlus - Keskkonnasõbraliku ja säästva energia pakkumine - Väike süsinikujalajalg - Tehniliselt pädev partnerlus - Õiglane ja võrdne kohtlemine - Pikaajalised ärisuhted
Töötajad	- Head töötingimused, töötajate motiveerimine - Õiglased palgad - Ohutu töökeskkond - Hea mainega stabiilne ja vastutustundlik tööandja - Kaasamine - Koolitused - Teadlikkuse tõstmine
Ühiskond ja meedia	- Avatud koostööks - Hea maine - Energiaspektori arvamusi liider

JÄTKUSUUTLIKKUSE OLULISED VALDKON- NAD JA EESMÄRGID

Utilitase jaoks kõige olulisemad kestlikkuse teemad tehti kindlaks 2021. aastal oluliste keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektide (ESG) läbivaatamise teel välisekspertide abil. Analüüsi tegemisel võeti arvesse kõige tähtsamaid lühi- ja pikaajalisi väliseid tegureid, mis mõjutavad Utilitase äritegevust, ning Utilitase tegevuse mõju huvirühmadele, ühis- konnale ja keskkonnale. Selle käigus kaardistati asjakohased ühiskondlikud megatrendid, poliitilised ja õiguslikud arengud, ühiskondlikud probleemid ning valdkonna head tavad ja sektori standardid.

Keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisstrateegia loomise käigus arvesse võetud aspektid:

■ Sektorit mõjutavad ühiskondlikud megatrendid:

- Eestit ja ülejäänud maailma mõjutav kliima soojenemine;
- linnastumine ja sektoritevaheline sidumine linnades;
- ilmastikust sõltuvate energiatootmisvõimsuste suurenemine;

■ Eestit ja maailma mõjutavad ühiskondlikud probleemid:

- energiajulgeoleku, jätkusuutlikkuse ja taskukohasuse tagamise vajadus;
- ÜRO kestliku arengu eesmärkide kohased vajadused;

■ Seadusandlikud arengud Euroopa Liidus ja Eestis:

- energia- ja kliimapolitiika meetmed ning strateegiad;
- jätkusuutlikkuse ning keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku alast läbipaistvust puudutav seadusandlus;

■ keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku ning jätkusuutlikkuse juhtimise hea turupraktika:

- standardiseeritud juhtimissüsteemide hea tava nõuded (nt ISO 9001, 14001 ja 45001);
- inspiratsioon muudest olulistest keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku ning jätkusuutlikkuse juhtimise suunistest, standarditest ja raamistikest.

Analüüsi tulemusena sõnastati keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektide seitse olulist jätkusuutlikkuse valdkonda. Igale valdkonnale määrati eesmärgid, kavad ja peamised tulemusnäitajad Utilitase kestlikkuse juhtimise tõhususe ja edenemise jälgimiseks. Samuti tehti kindlaks tulevikus rakendatavad sammud negatiivse mõju leevendamiseks ja positiivse mõju suurendamiseks nimetatud valdkondades. See moodustab Utilitase strateegilise keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektide ning jätkusuutlikkuse raamistiku.

Kuna Euroopa kestlikkusaruandluse standard nõuab topeltolulisuse (*double materiality*) põhimõttel põhinevat aruandlust, siis algatas Utilitas 2023. aastal topeltolulisuse analüüsi protsessi EFRAGi juhendite kohaselt.

7 MEIE TEGEVUSVALDKONDA

KESKKONNAMÕÕDE

1 Kliima ja heitmed

- Süsinikuneutraalne kaugkütte- ja jahutusteenus hiljemalt 2030. aastaks
- 100% taastuvenergia tootmine hiljemalt 2030. aastaks
- Positiivne käejälg roheelektrist – klientide välditud heitkogused on suuremad kui Utilitase tegevuse 1., 2. ja 3. skoobi heitkogused

2 Ressursside kasutamine ja tõhusus

- Kaugkütte- ja -jahutusvõrgud on tõhusad ELi direktiivi tähenduses
- Ülitõhus tootmine (tõhusus üle 85%, sh suit-sugaasipesuriga ligi 100%)

3 Bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemid

- 100% biomassist hangitakse lokaalselt
- 100% hangitud biomassist saadakse sertifitseeritud tarnijatelt (PEFC-sertifikaat)

SOTSIAALNE MÕÕDE

4 Ohutu töökoht

- Null tööõnnetust

5 Töötajate kaasamine

- Töötajate kaasatuse ja rahulolu kõrge määr
- Mitmekesised meeskonnad ja sooline tasakaal
- Talentide hoidmine – töötajate vabatahtlik volavus alla 5%

6 Kvaliteetsed teenused klientidele

- Varustuskindlus klientidele
- Kõrge kliendirahulolu
- Kliendibaasi suurendamine

JUHTIMISMÕÕDE

7 Vastutustundlik juhtimine ja kogukonna kaasamine

- Asjakohased varade, tegevuse ja vastutustundliku juhtimise meetmed on paigas
- Taksonoomiaga kooskõlas olev aruandlus on välja töötatud
- ISO 9001, 14001 ja 45001 ning rohelise kontori kehtivad ja uuendatud sertifikaadid
- Hinnapoliitika on jätkuvalt läbipaistev

PANUS ÜRO KESTLIKU ARENGU EESMÄRKIDESSE

ÜRO kestliku arengu eesmärkidest (SDG) lähtuvalt on Utilitase äritegevus viidud laiemasse konteksti ja esile on toodud olulised aspektid, milles kontsern panustab jätkusuutlikkusse arengusse. Neid eesmärke tõstetakse esile kogu aruandes, et näidata Utilitase iga jätkusuutlikkust edendava tegevuse laiemat panust.

Avaldame suurimat mõju järgmistele kestliku arengu eesmärkidele:

Olles suurim kaugkütteettevõtte ja taastuvenergia tootja Eestis, vastutame selle eest, et energia oleks nii praegu kui ka tulevikus keskkonnasõbralikult kättesaadav.

Panustades ka järgmiste eesmärkide saavutamisse:

Meie igapäevategevus ja -protsessid järgivad põhimõtteid ja hõlmavad algatusi, mis mõjutavad üleilmsete eesmärkide saavutamist kohalikul tasandil ja on enamasti seotud ressursitõhususe ja tööhõivega.

Ja järgides järgmiste kestliku arengu eesmärkide põhimõtteid:

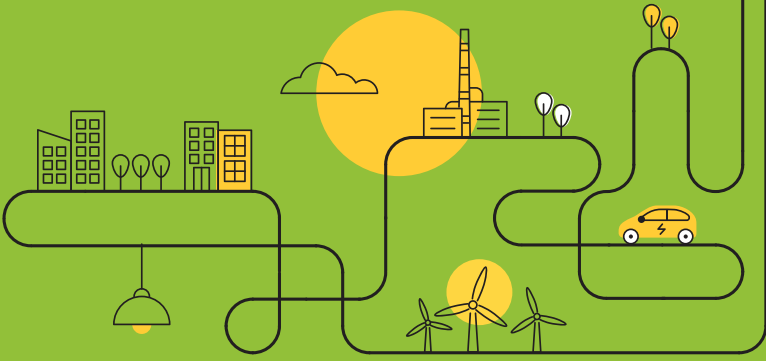

Meie eesmärk on tagada vastutustundlik ettevõtlus nii praegu kui ka tulevikus – seetõttu on meie kohustus kanda hoolt meie ümber olevate inimeste ja huvirühmade eest.

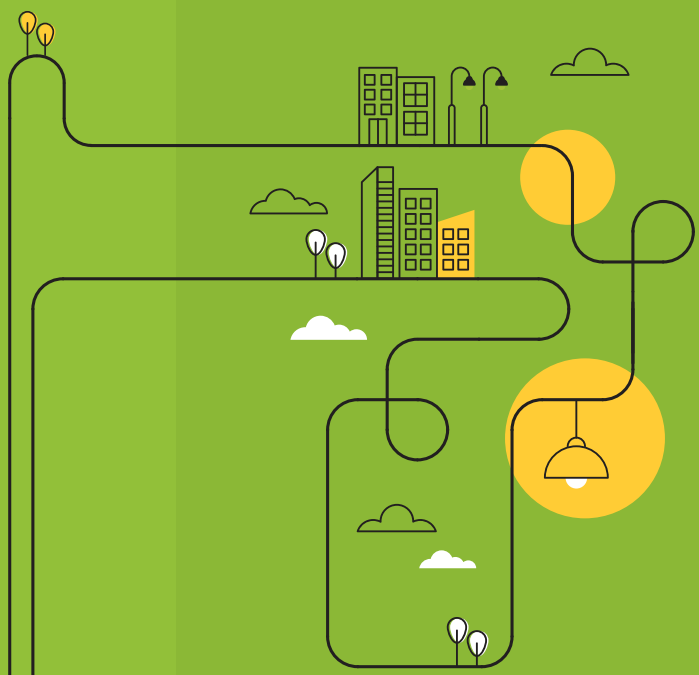
2023. AASTA ESG-TULEMUSTE ÜLEVAADE

Kõigile olulistele keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisvaldkondadele on määratud põhilised tulemusnäitajad, et näidata Utilitase kestlikkusalaseid tulemusi. Alljärgnev tabel kujutab kontserni jätkusuutlikkuse eesmärgke ja 2023. aasta tulemusi kõigis seitsmes olulises ESG-valdkonnas.

Keskkonnamõõde

1	Kliima ja heitkogused	2	Ressursside kasutamine ja tõhusus	3	Bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemid
					
Süsiniku-neutraalne soojus- ja jahutusvarustus 2030. aastaks					
2023: 68 gCO ₂ /kWh võrgu süsinikuheitmeid					
(2022: 72* gCO ₂ /kWh)					
*67 gCO ₂ /kWh ilma erimeetmeteta gaasi asendamiseks, mida rakendati 2022. aastal					
.....					
100% taastuvenergia tootmine 2030. aastaks					
2023: 66%* taastuvenergia tootmine					
*69% ettevõttega Utilitas Wind (2022: 68%)					
.....					
Positiivne käejälg roheelektrist					
2023: välditud CO ₂ heitkogused (186 000 tonni) > tegevusega kaasnevad CO ₂ heitkogused (159 000 tonni)					
(2022: saavutatud)					
.....					
Tõhusad kaugkütte- ja -jahutuse võrgud ELi direktiivide tähenduses					
2023: saavutatud kõigis võrkudes					
(2022: saavutatud kõigis võrkudes)					
.....					
Kõrge tootmisefektiivsus					
2023: üle 85% katlamajades ja ligi 100% koostootmisjaamades					
(2022: üle 85% katlamajades ja ligi 100% koostootmisjaamades)					
.....					
100% biomassist on hangitud lokaalselt					
2023: saavutatud					
(2022: saavutatud)					
.....					
100% biomassist on hangitud sertifitseeritud allikatest					
2023: saavutatud					
(2022: saavutatud)					
.....					

Sotsiaalne mõõde

4	Ohutu töökoht	5	Töötajate kaasamine	6	Kvaliteetsed teenused klientidele
					
Null tööõnnetust					
2023: 0					
(2022: 2)					
.....					
Töötajate kõrge rahulolu					
2023: 4,15/5					
(2021*: 4,15/5)					
*uuring iga kahe aasta järel					
.....					
Sooline tasakaal					
2023: 25%/25% naisi kokku / juhtivatel kohtadel					
(2022: 25%/25%)					
.....					
Talentide hoidmine					
2023: vabatahtlik töötajate voolavus 2,8%					
(2022: 3,0%)					
.....					
Varustuskindlus					
2023: kaugkütte keskmine varustuskindlus 99,99%					
(2022: 99,99%)					
.....					
Klientide rahulolu					
2022*: klientide rahulolu 94%					
(2020: 97%)					
*uuring iga kahe aasta järel					
.....					
Kliendibaasi suurendamine					
2023: ühendati 133 uut hoonet / 63 MW					
(2022: 92/40 MW, sealhulgas 237 hoonet ja 55 MW Adveni võrkude ülevõtmisest Tallinnas)					
.....					

Juhtimismõõde

7	Vastutustundlik juhtimine
• Vastutustundliku juhtimise meetmeid rakendatakse nii varade ja tegevuse juhtimisel kui ka laiemal tasandil • Läbipaistev hinnapoliitika • ISO 9001, 14001 ja 45001 ning PEFC ja roheline kontori sertifikaadid	

KESKKONNAMÕJU

2023. aastal avati Utilitase Saarde tuulepark

Globaalne soojenemine, kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine, taastuvenergia ja energiatõhususe osakaalu suurendamine rahvusvahelisel ning Eesti tasandil on olulised tegurid, mis iseloomustavad ja juhivad energiasektori arengut. Lisaks üleilmsetele trendidele ja õiguslikele arengutele kasvavad ka kodanike ootused, mis asetavad keskkonnasõbralikkusele aina suuremat rõhku.

Utilitase klientide seas 2022. aasta detsembris läbi viidud uuring (mida teostatakse iga kahe aasta järel) näitas, et 53–60% inimestest ja ettevõtetest pidas hoonete energiatarvet ja süsinikujalajälge ning süsinikuneutraalsuse saavutamist oluliseks. Samas peab 83% klientidest taastuvate allikate kasutamist energia tootmiseks väga tähtsaks.

Keskkonnamõjude haldamine on Utilitasele väga oluline. Ettevõtte seab esikohale suure energiatõhususe saavutamist, kliimamõjude vähendamist ja taastuvate loodusvarade kasutamist energia tootmiseks, tunnistades võimalikke bioloogilise mitmekesisusega seotud riske. Õhusaastet, jäätmevooge ja jäätmete tarvet jälgitakse pidevalt, et vältida

tõsist kahju keskkonnale. Utilitas vaatab igal aastal üle konkreetsed olulised keskkondlikud aspektid ja tegevused kooskõlas kehtestatud keskkonnajuhtimissüsteemiga.

Kõik Utilitase ettevõtted on rakendanud ISO 14001:2015 kohase keskkonnajuhtimissüsteemi, mida hoitakse ajakohasena iga-aastaste audititega ja sertifikaatide uuendamisega iga kolme aasta tagant. Tallinna kontorites järgitakse ka sertifitseeritud rohekontori põhimõtteid.

Utilitase keskkonnajuhtimissüsteemi põhieesmärgid on:

- järgida seadusandluses ja määrustes sätestatud keskkondlikke nõudeid;
- aidata kaitsta loodusressursse vee, elektri ja kütuste tarbimise vähendamise kaudu;
- kasutada oma tegevuses loodussõbralikke ja energiatõhusaid lahendusi;
- edendada taastuvkütuste kasutamist süsinikuheidete vähendamiseks;
- tegutseda väliste huvirühmade jaoks läbipaistvalt;
- edendada energiatõhusust ja keskkonnahoidlikkust töötajate ning klientide seas.

EUROOPA LIIDU TAKSONOOMIA

Euroopa Liidu taksonoomiamäärus on klassifitseerimissüsteem jätkusuutlike investeeringute soodustamiseks, milleks määratakse, millised majandustegevused aitavad kaasa liidu roheleppe keskkonnanäesmärkide saavutamisele. Määrusega kehtestatakse teaduspõhised tulemuslikkuse kriteeriumid ja teatud tüüpi ettevõtetele aruandekohustus, mis tähendab, et ettevõtted peavad avaldama, millises ulatuses on nende käive, kapitaliinvesteeringud ja tegevuskulud seotud taksonoomiamääruse kohaselt jätkusuutlike tegevustega. Taksonoomiamäärus eristab kolme tüüpi tegevusi: keskkonnanäesmärkide saavutamisse oluliselt panustavad tegevused, keskkonnamõju vähendamist toetavad tegevused ning üleminekutegevused, mille puhul kasvuhoonegaaside heitkogused on tööstusharu keskmisest tunduvalt madalamad.

Utilitas ei kuulu hetkel ettevõtete hulka, mis on kohustatud avaldama taksonoomiaga seotud teavet. Sellele vaatamata tehti esimene samm äritegevuse hindamiseks seoses taksonoomiamäärusega juba 2022. aastal ja põhjalikumalt jätkati sellega 2023. aastal. Eesmärk on olla läbipaistev ettevõtte panuse suhtes roheleppe eesmärkide saavutamisse ja hakata valmistuma kohustusliku aruandeperioodi saabumiseks (2025. aastal).

Enamik Utilitase kontserni taksonoomiamääruse reguleerimisala tegevusi on madala süsinikuheitega tegevused, mis seetõttu kuuluvad tegevuste hulka, mis aitavad märkimisväärselt kaasa kliimamuutuste leevendamisele. Soojuse/jahutuse tootmine fossiilsetest gaaskütustest tõhusas kaugküttes ja -jahutuse süsteemis on üleminekutegevus.

2023. aastal hindas Utilitas vastavust iga tegevuse tehnilistele sõelumiskriteeriumitele. Ametliku aruandeperioodini avaldab Utilitas taksonoomiamääruse reguleerimisalasse kuuluvate ja mittekuuluvate majandustegevuste osakaalu kogukäibes, kapitaliinvesteeringutes ja tegevuskulus.

Arvestusmeetod

Tabelis nimetatud tegevuste käivate arvutamisel arvestati käive lugejasse ja ettevõtte netokäive nimetajasse. Kapitalikulude osakaalu arvutamise puhul võeti arvesse peamiselt Utilitase investeeringuid kestlikesse ja rohelistesse tegevustesse, näiteks uutesse taastuvenergia tootmise seadmetesse, heitsoojust kasutavatesse soojuspumpadesse jne. Need investeeringud arvestati lugejasse ja teabe avalikustamise delegeeritud määruse¹⁶ kohane kogu kapitalikulu nimetajasse. Tegevuskulude osakaalu arvutamisel tähistab lugeja kõigi taksonoomiaga seotud tegevuste remondi- ja hoolduskulusid. Nimetaja hõlmab remondi- ja hoolduskulusid, rendikulusid ja IT-hoolduskulusid. Aruandlussüsteemi piirangute tõttu ei kaasatud tegevuskulude arvestusse tööjõukulusid.

2023. aastal oli 81% Utilitase käibest, 96% kapitalikuludest ja 87% tegevuskuludest käsitletud taksonoomiamääruse reguleerimisalasse kuuluvate tegevustega.

16 Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/2178.

Taksonoomias käsitletud tegevus	Taksonoomia kood	NACE kood	Kogukäive, tuhandetes eurodes	Käibe osakaal	Absoluutsed kapitalikulud, tuhandetes eurodes	Kapitalikulude osakaal	Absoluutsed tegevuskulud, tuhandetes eurodes	Tegevuskulude osakaal
A.1. Taksonoomiaga kooskõlas olevad tegevused								
A.2. Taksonoomias käsitletud tegevus								
Elektrienergia tootmine päikeseenergiast	4.1	D35.11	208	0,1%	4 665	4%	1	0%
Elektrienergia tootmine tuuleenergiast	4.3	D35.11	2 368	1%	37 889	33%	122	2%
Kaugkütte/-jahutuse jaotus	4.15	D35.30	31 491	14%	42 003	37%	614	12%
Soojus-/jahutus- ja elektrienergia koostootmine bioenergiast	4.20	D35.11, D35.30	83 282	37%	3 016	3%	2 151	43%
Soojus-/jahutuseenergia tootmine bioenergiast	4.24	D35.30	7 362	3%	747	1%	146	3%
Soojus-/jahutuseenergia tootmine heitsoojusest	4.25	D35.30	18 804	8%	5 272	5%	483	10%
Elektriliste soojuspumpade paigaldamine ja käitamine	4.16	F43.22	-	-	3 487	3%	-	-
Tõhusas kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemis fossiilsetest gaaskütustest soojus-/jahutuseenergia tootmine*	4.31	D35.30	39 349	17%	4 727	4%	816	16%
Soojus-/jahutuseenergia tootmine rohelisest elektrist**	N/A*	D35.30	236	0,1%	598	1%	16	0,3%
Elektrisõidukite laadimisjaamade paigaldamine, hooldus ja remont hoonetes	7.4		-	-	20	0%	-	-
Soojusenergia salvestamine	4.11		-	-	6 423	6%	-	-
Kokku (A.1 + A.2)			183 099	81%	108 846	96%	4 350	87%
Taksonoomias käsitlemata tegevus			42 463	19%	4 497	4%	652	13%
Kokku (A + B)			225 562	100%	113 342	100%	5 002	100%

* Tõhusas kaugkütte ja -jahutussüsteemis fossiilsetest gaaskütustest soojus-/jahutuseenergia tootmist loetakse üleminekutegevuseks.

** Soojus-/jahutuseenergia tootmine rohelisest elektrist hõlmab kaugjahutuse tootmist, mis on tehniliselt võrreldav taksonoomiamääruse reguleerimisala tegevusega 4.25 „Soojus-/jahutuseenergia tootmine heitsoojusest“.

KLIIAMAMUUTUSED

Kaugküttele on oluline roll energiatarbimise süsinikujalajälje vähendamises. Stockholm keskkonnainstituudi raport leidis Eesti puhul, et üleminek süsinikuneutraalsele küttele ja jahutusele 2050. aastaks on Eestis võimalik.¹⁷ Projekti meeskond soovib kombineerida elektripõhise kütte ja jahutuse kaugkütte ja -jahutusega, et hoida kulud energiatarbijate jaoks madaladena ning kohanduda kohaliku konteksti ja vajadustega. Sellises raamistikus pakutakse kaugkütet ja -jahutust kohalike ressursside abil nii palju kui võimalik (näiteks maasoojus- ja päikeseenergia. soojuspumpade abil või eelistatult kohalikult toodetud bioenergia).

Kuna Euroopa kestlikkusaruandluse standardid käsitlevad energiatootmisega seotud ressursse standardi „Kliimamuutused“ raames, siis kaetakse selles peatükis suuresti ka keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku strateegia alateemat „Ressursside kasutus“.

POLIITIKA JA ÜLEMINEKUKAVA

Üleminek süsinikuneutraalsusele on iga aastaga muutumas üha olulisemaks nii majanduslikult kui ka moraalselt, sest kliimamuutuste mõju ning elanike ja ettevõtete mure tuleviku väljavaadete suhtes on kasvamas. Utilitase eesmärk on saavutada (Utilitase poolt käitatud) kaugküttesüsteemide süsinikuneutraalsus juba 2030. aastaks. Rohepöõret toetavad tegevused on juba käimas. 2023. aastal esitas Utilitas taotluse teaduspõhiste eesmärkide algatuse (*Science Based Targets initiative* ehk SBTi) raamistikuga liitumiseks¹⁸ ja tegeleb praegu SBTi nõuetele vastavate heitkoguste vähendamise eesmärkide väljatöötamisega. Kontserni süsinikuneutraalsuse kava kirjeldatakse põhjalikumalt leheküljel 27.

Lisaks süsinikuneutraalsuse kavale on Utilitas ühendanud oma kliimaga seotud eesmärgid ning püüdlused kontserni keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisraamistiku strateegiaga, mida kirjeldatakse alates leheküljest 30. Poliitika hõlmab kliimamuutuste leevendamist, sellega kohanemist, energiatõhusust ning üleminekut taastuvenergiALE.

Keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimispoliitika eesmärkide saavutamine ning üleminek süsinikuneutraalsusele on Utilitase juhatuse, iga Utilitase tütar-ettevõtte ja Utilitase keskkonnajuhi ülesanne. Kõikide tütar-ettevõtete kvaliteedi- ja keskkon-naosakonnad alluvad kontserni keskkonnajuhile.

¹⁷ <https://www.sei.org/projects-and-tools/projects/transitioning-to-carbon-neutral-heating-and-cooling-in-estonia-by-2050/>
¹⁸ <https://sciencebasedtargets.org/>

Tallinn oli aastal 2023 Euroopa roheline pealinn ning linn on võtnud ambitsioonika eesmärgi saada 2050. aastaks kliimanetraalseks. Kestlikkuse eesmärkide täitmiseks on Tallinn välja töötanud säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030, mis sisaldab kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmeid. Üks selle kava saavutamise põhikomponente on kasvuhoonegaaside vähendamine energiasektoris. Utilitase tegevus on seotud linna tegevuskavaga ja panustab otseselt selle saavutamisse järgmiste sammudega:

- kaugküttevõrguga ühendatud alade laiendamine saastavamate energiaallikate asendamiseks;
- innovaatiliste ja jätkusuutlikke kaugjahutussüsteemide kasutusele võtmine;
- kaugküttevõrgu vanemate torustike rekonstrueerimine energiatõhususe parandamiseks;
- biomassist ja ringlusesse mittevõetavatest jäätmetest toodetava energia osakaalu suurendamine kaugküttes.

FÜÜSILISED KLIIMARISKID

Kuna kõik Utilitase tegevused toimuvad Eestis, siis tugineb kliimariskide analüüs peamiselt tulevastele kliimamuutustega seotud tagajärgedele kooskõlas Eesti kliimamuutustega kohanemise kavaga ja valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) stsenaariumitega aastani 2100¹⁹.

Äärmine kliimarisk	Päikese-paneelid	Tuulepargid	Kaugküttevõrk	Koostootmis-jaamad	Soojus-pumbad	Heitsoojus	Fossiilsed gaasikütused	Elektrisõiduki-te laadimisjaamad	Soojusenergia salvestamine
Kuumalained						ei kohaldu			
Külmalained						ei kohaldu			
Metsatulekahjud	ei kohaldu	x	ei kohaldu	ei kohaldu	ei kohaldu	ei kohaldu	ei kohaldu	ei kohaldu	ei kohaldu
Orkaanid						ei kohaldu			
Tornaadod	x	x	ei kohaldu	x	x	x	x	x	x
Tormid	x	x	ei kohaldu	x	x	x	x	x	x
Põuad						ei kohaldu			
Tugevad vihmajärged						ei kohaldu			
Üleujutused						ei kohaldu			
Lumelaviinid						ei kohaldu			
Maalihked						ei kohaldu			
Maapinna vajumine						ei kohaldu			

¹⁹ https://ar5-syr.ipcc.ch/topic_futurechanges.php

Kõik Utilitase hooned, seadmed ja rajatised on disainitud ja ehitatud kohalikku kliimasse sobivatena. Kõik hooned ja tegevused on vastupidavad jätkuvatele kliimarisikidele. Temperatuuri tõus, tuulesuuna või -tugevuse erinevused või suurenenud sademete hulk ei mõjuta Utilitase tegevust. Utilitas ei tegutse üheski piirkonnas, mida ohustab tõusev merevee või sisevee tase. Alljärgnevalt analüüsitakse äärmuslike (ägedate) kliimatingimuste mõju, mida tavatingimustel ei esine.

Ekstreemsete kliimarisikide mõju ja tundlikkust nende suhtes hinnati ettevõttesiseselt keskkonna- ja tehniliste ekspertide poolt, vastavalt Euroopa komisjoni tehnilistele suunistele taristu kliimakindluse tagamiseks perioodil 2021–2027²⁰.

MEETMED JA EESMÄRGID

Utilitas on heitmeid juba oluliselt vähendanud, sest on alates 2002. aastast investeerinud umbes 560 miljonit eurot oma kaugküttevõrkudesse (2023. aasta väärtuses 820 miljonit eurot, võttes arvesse inflatsiooni). Seetõttu on kaugküttevõrkude süsinikuintenstiivsus alates 2008. aastast kahe kolmandiku võrra vähenenud. Utilitas tagab igal aastal heitkoguste vähendamise erinevate järjepidevate tegevuste ja investeringute ning eesmärkide kaudu.

■ Koostootmisjaamad ja tootmisefektiivsus

Utilitas kasutab koostootmisjaamu, mis toodavad ka elektrit ja aitavad kasutada põletatud kütustes olevat energiat võimalikult tõhusalt. See aitab ka järk-järgult loobuda peamiselt fossiilkütustest toodetud elektrienergiast.

Eesmärk: tootmisefektiivsus üle 85%, sealhulgas pesuriga ligi 100%

2023. aasta kasutegur olenevalt koostootmisjaamast -100% koos suitsugaaside kondensaatoritega

Tootmisefektiivsuse tegur on Utilitase suitsugaaside puhastustehnoloogiaga varustatud koostootmisjaamades umbes 100%. Sellistes jaamades toodetakse sama protsessi käigus elektrit ja soojust, kusjuures tootmisväljundist 30% on elekter ja ülejäänud 70% soojus, mida saab kasutada hoonete kütmiseks kaugküttevõrkude abil. Selline tõhusus on 2,5–3 korda suurem kui elektrijaamades, mis pole kaugküttevõrguga ühendatud ja toimivad kondensatsioonirežiimil. Nende puhul läheb

protsessi käigus tekkinud soojus raisku ja tõhusus on ainult 35–40%. Suitsugaaside kondensaatorite tehnoloogiat kasutatakse ka ainult kütmiseks kasutatavates biomassil toimivates katlamajades, kuid ka seal tõstab see tootmisüksuste tõhususe peaaegu 100 protsendini.

2022. ja 2023. aastal investeeris Utilitas umbes 20 miljonit eurot teise etapi suitsugaaside kondensaatoritesse ja soojuspumpadesse oma kõigis kolmes koostootmisjaamas, et nende tõhusust veelgi tõsta (lähemalt saab lugeda leheküljel 25).

Definitsioon: kasutegur on elektrienergia, mehhaanilise energia ja kasuliku soojuse energia aastase toodangu summa jagatuna energia tootmiseks kasutatud energiaga. Kasutegurit arvutatakse kütuse alumise kütteväärtuse alusel.

²⁰ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AAOJ.C_.2021.373.01.0001.01.ENG

■ Jaotusvõrkude tõhusus

Utilitas liigub neljanda põlvkonna kaugkütte ja -jahutuse võrkude suunas, mis võimaldavad heitsoojuse tõhusat kasutamist ning tarnijate ja tarbijate vahelist kahepoolset suhtlust, et luua parem tasakaal nõudluse ja energia tootmise vahel ressursside kasutuse ja tõhususe parandamiseks.

Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing on omistanud Utilitasele tõhusa kaugkütte ja tõhusa kaugjahutuse märgised. See tähendab, et kõik Utilitase kaugkütte ja -jahutuse süsteemid on tõhusad süsteemid energiatõhususe direktiivi (2021/27/EL) tähenduses. Direktiivi seatud tingimuste kohaselt tuleb kütte ja jahutus toota vähemalt 50% ulatuses taastuvenergiast või 50% ulatuses heitsoojusest, 75% ulatuses koostoodetud soojusest või 50% ulatuses selliselt toodetud energia ja soojuse kombinatsioonist.

Tõhusa jaotusvõrgu jaoks on oluline, et torud oleksid kaasaegsed ja remonditud – nii vähenevad soojuskadod ja on võimalik rakendada tõhusamaid lahendusi, näiteks alandada veetemperatuuri torudes. 69–95% Utilitase võrkudest (olenevalt tegutsemispiirkonnast) kasutavad kaasaegseid eelisolatsiooniga materjale, mis on kõrgema varustuskindlusega ja väiksemate kadudega kui nõukogude perioodi soojavõrkude torustikud, mida need asendavad.

Jaotusvõrgu tõhusust saab peamiselt suurendada kaugküttevõrgu veetemperatuuri vähendamise kaudu. Samas võib pealevooluvee liiga madal temperatuur põhjustada probleeme bakterite vohamisega torudes, nii et tuleb saavutada optimaalne olukord.

Võrgu madalam veetemperatuur:

- vähendab kaugküttevõrgu soojuskadu;
- muudab suitsugaaside kondensaatorid ja ühendatud soojus- ja elektrienergia ehk koostootmisjaamad tõhusamaks ning võimaldab kasutada soojuspumpasid;
- loob paremad võimalused soojussalvestite kasutamiseks;
- parandab jaotusvõrgu termostabiilsust, millega vähendatakse torustike koormust, lekete ohtu ja hoolduskulusid;
- võimaldab kasutada plastist torusid suurema keskkonnajalajäljega materjalidest (näiteks terasest ja vasest) valmistatud torude asemel;
- parandab varustuskindlust, sest võrgus oleva rõhu langedes veekeemise oht väheneb. Keev vesi tekitab torudes kahefaasilise voolu, mis põhjustab vee voolamises tühikuid ehk kavitatsiooni.

Ühest küljest on oluline säilitada energiatõhusat pealevooluvee temperatuuri klientide jaoks. Teisalt tuleb arvestada pealevoolu- ja tagasivoolutemperatuuride vahega. Suurem erinevus tähendab, et hooned on energiatõhusamad, sest süsteemist võetakse vähem energiat ja ka võrgu energiakaod on väiksemad. Seetõttu on oluline hooneid, küttesüsteeme ja hoonete soojussõlmi renoveerida. Utilitas toetab seda arengut soojussõlmede väljavahetamise alase nõustamise ja rahastuse pakkumisega klientidele lisaks Utilitase hallatavate vanemate torude ja küttesüsteemide renoveerimisele.

Eesmärk: viia soojuskadusid alla 10,5% 2035. aastaks

2023. aasta tulemus: 12,7% (2022: 12,4%)

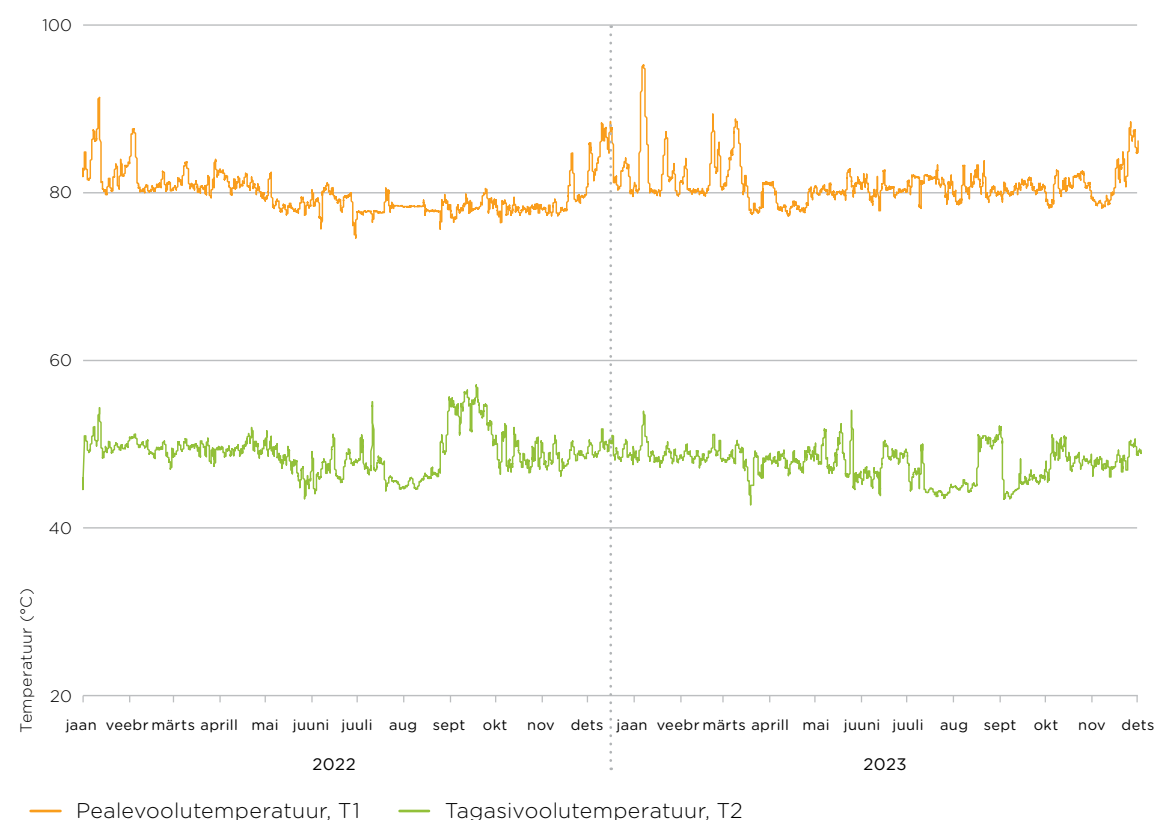
Eesmärk: 100% renoveeritud võrk 2034. aastaks

2023. aasta tulemus: 70,5% (2022: 70,1%)

Enamiku ajast on võrgu temperatuur juba vahemikus 70–80 kraadi. Utilitase eesmärk on parandada jaotusvõrgu energiatõhusust:

- vähendades igal aastal järk-järgult aastast kaalutud keskmist pealevooluvee temperatuuri. 2023. aastal oli see Utilitase Tallinna piirkonnas hallatud võrkudes 81,4 °C (2022: 80,1 °C);
- hoides aastase kaalutud keskmise tagasivooluvee temperatuuri võimalikult madalal. Eesmärk on jõuda tagasivooluvee temperatuurini, mis on alla 45 °C vähemalt 73 protsendil teenust tarbivatest hoonetest. 2023. aastal jõuti 81 protsendini nii Utilitas Eesti kui ka Utilitas Tallinna hallatavates võrkudes (2022: 74%).

Joonis 11. Võrgu pealevoolu- ja tagasivoolutemperatuurid Utilitas Tallinna võrgus

Kaugjahutus

Kliimamuutuste tõttu prognoositakse Euroopasse ja Eestisse sagedasemaid kuumalaineid. See loob suurema vajaduse jahutussüsteemide järele, mis aitaksid leevendada äärmuslike kuumaperioodidega seotud terviseprobleeme. Kaugjahutust peetakse selle probleemi jätkusuutlikuks lahenduseks, võrreldes kliimaseadmete ja -süsteemidega, mis raiskavad energiat, on mürarikkad, mille jahutusvedelik võib lekkida ja mis nõuavad palju ruumi. Ka Euroopa Liidu ja Eesti riiklik poliitika näitab, et kaugjahutus

võib anda suure panuse energiatõhususe ja kliimamuutuse mõjude leevendamise eesmärkide saavutamisse. AS Utilitas Tallinn on töötanud kava kallal, mille kohaselt luuakse Tallinnas 100 MW kaugjahutussüsteem. See pakub Tallinna kesklinnas olevatele klientidele keskkonnasõbralikku, rohelist ja tõhusat jahutust. Kaugjahutusvõrguga liitumine kohalike jahutussüsteemide kasutamise asemel säästab klientidele aega, ruumi ja raha. Kohalike jahutussüsteemide eemaldamine tihedalt asustatud aladel asuvatest hoonetest ja nende asendamine kaugjahutusega avaldab keskkonnale positiivset mõju, sest nii välditakse segavat müra ja võimalikke lekkeid, vähendades samas esmast energiatarbimist. Seetõttu on kaugjahutus parim hoonete jahutamise viis. Ka Euroopa Liidu ja Eesti riiklik poliitika näitab, et kaugjahutus võib anda suure panuse energiatõhususe ja kliimamuutuste mõjude leevendamise eesmärkide saavutamisse.

Klientidele kestliku ja keskkonnasõbraliku jahutuse pakkumiseks ehitatakse kaugjahutusvõrku. Võrgu kujundamine algas neli aastat tagasi ning 2023. aasta lõpuks oli valminud umbes 4 km võrgustikku, umbes 4 km ootab ehitustööde algust ja 5 km mahus projekte valmistatakse ette. Tallinna kesklinnas rajatakse koostöös linnaga põhimagistraalide alla kaugjahutusvõrku koos teiste kommunaalteenustega, et vältida põhiteede korduvat sulgemist. 2023. aastal lõpetati kahe kaugjahutusvõrgu põhitorustiku ehitamine, mille kogupikkus on 1,1 km. 2024. aastal on plaanis rajada veel 1,2 km torustikku, et ühendada need torud aadressil Masina 18 asuva kaugjahutuse põhijaamaga.

Kaugjahutusteenuse pakkumiseks on rajatud kaks tootmisjaama – üks Ülemiste linnaossa ja teine kesklinna piirkonda. 2023. aasta oli Ülemiste jaama jaoks esimene täispikk tegutsemisaasta ning Masina kaugjahutusjaam on tegutsenud juba kolm aastat. Tallinnas põhineb kaugjahutuse tootmine tasuta jahutusallikate, soojuspumpadel ja jahutitel. Mereäärse linnana on mõistlik ära kasutada merevee jahutuspotentsiaali, täpsemalt Tallinna merevee madalat temperatuuri. Töö jätkub selle visiooni teostamise nimel, et pakkuda mereveest vabajahutust.

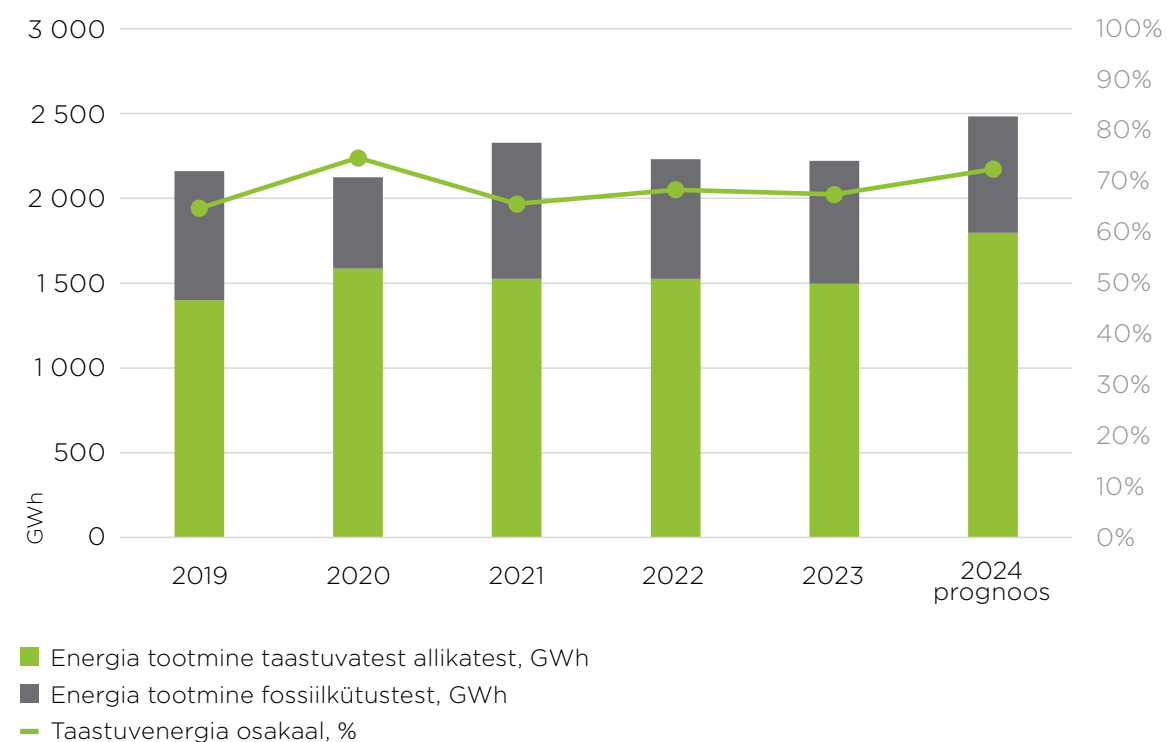

Kaugjahutusvõrgu ehitustööd Tallinnas

Kaugjahutusjaam Tallinnas

Taastuenergia

Joonis 12. Utilitase taastuvatest allikatest ja fossiilkütustest toodetud energia maht (GWh) ja osakaal (%) (elekter ja küte kokku).

Eesmärk: 2030. aastaks on 100% toodetud energiast taastuenergia

2023. aasta tulemus: 66%,
69% koos ettevõttega
Utilitas Wind (2022: 68%)

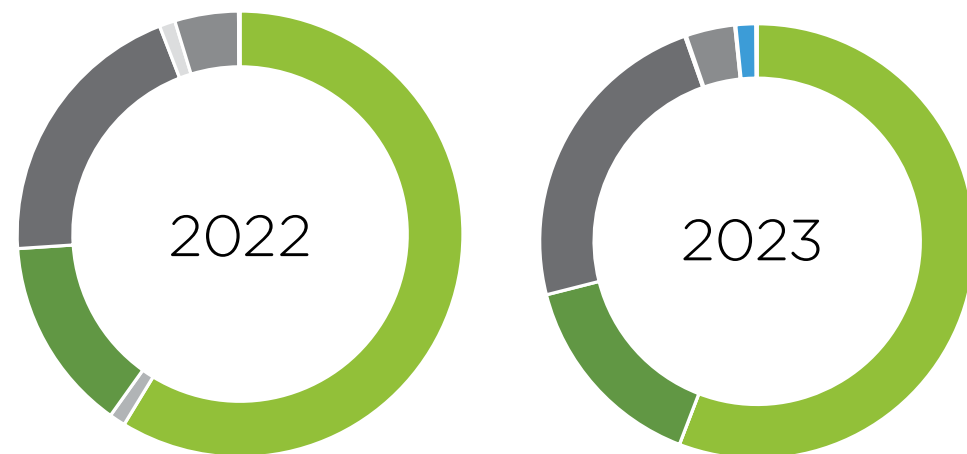
Utilitase taastuenergia tootmise ambitsioonid hõlmavad taastuvate allikate kasutamist kõigis erinevates energia-tootmisvormides (soojuses, jahutuses ja elektritootmises). Eesmärgi saavutamiseks arendatakse reo- ja merevee soojuspumpade tootmisvõimsust ning tuule- ja päikeseenergia projekte. 2023. aastal alustas tootmist Saarde tuulepark, Väos paigaldati elektrikatel (mis võetakse kasutusse 2024. aastal) koos teise etapi suitsugaaside kondensaatorite ja soojuspumpadega. 2024. aastal plaanib Utilitas lõpule viia Euroopa roheline pealinna päikesepargi ehituse Tallinnas

(mida kirjeldatakse põhjalikumalt tegevusaruande leheküljel 26) ja muud olulised investeeringud taastuenergia tootmisse, sealhulgas maismaa ja avamere tuuleenergiasse.

2023. aastal alustas Utilitas uuendusliku roheline vesiniku tootmisüksuse rajamist, mille kavatakse lõpetada 2024. aasta lõpuks (lähemalt saab sellega tutvuda leheküljel 26). Samuti on võimalik kasutada kaugküttes taastuva energia allikana reovee jääksoojust. Tehase ehitustööd algavad 2024. aastal koostöös aktsiaseltsiga Tallinna Vesi, mis käitab Tallinna reoveepuhastusjaama (Paljassaare reoveepuhastusjaama). Plaanide kohaselt hakkab see tegutsema 2026. aastal (lähemalt saab sellega tutvuda leheküljel 28). 2024. aastal taotleb Utilitas ka Euroopa Liidu kaasrahastust merevee soojuspumba arendamiseks.

Väo soojuspumpbarajatis ►

Hakkepuit Maagaas Päikesepargid
Turvas Kergkütteõli Tuul
Olmejäätmed Põlevkivi Heitsoojus

Joonis 13. Erinevate kasutatud energiaallikate aastane jaotus Utilitase müüdnud elektri ja soojuste kogumahu (kaasa arvatud Utilitase ostetud energia)

KASVUHOONEGAASIDE HEIDE

Utilitas jälgib ka edaspidi kasvuhoonegaaside koguheidet kooskõlas kasvuhoonegaaside protokolliga raamatupidamise ja aruandluse standardiga. 3. skoobi heitkoguste arvutamiseks kasutati võimalikult suurel määral Eesti kliimaministeeriumi kasvuhoonegaaside jalajälje hindamismudelit (KeM mudelit). Need tegurid kirjeldavad konkreetselt Eestit, mis tähendab, et alusaastaga (2020) võrreldes on toimunud mõned metodoloogilised muutused:

- 2022. ja 2023. aastal kasutati KeM mudeli väärtust biomassi (hakkepuidu) kasvuhooonegaaside arvutamiseks, milleks võetakse arvesse CH₄ ja N₂O heitmeid (oluline 1. skoobi jaoks);
- põlevkiviõlile ja diislile on lisatud kaudse mõjuga seotud konkreetne heitetegur;
- maagaasi kaudse mõju konkreetset heitetegurit uuendati oluliselt muutuste tõttu maagaasi hankimisprotsessis;
- kapitalikaupade kategoorias kasutati kulupõhist andmebaasi (Exiobase) seadmete hankimise jms-ga seotud kasvuhoonegaaside heite hindamiseks;
- 3. skoobi puhul ei kogutud andmeid sisendi kohta, mis varasematel aastatel olid palju väiksema kui 1-protsendilise osakaaluga kogumõjust. Samas veenduti, et kogu kõrvale jäetud sisend ei moodustaks üle 5% 3. skoobi kogumõjust.

Utilitase kõige olulisemad kasvuhoonegaaside heitkogused kuuluvad kütuse põlemisest tekkinud 1. skoobi otseste heitkoguste (58%), 3. skoobi kapitalikaupade ning kütuse ja energiaga seotud tegevuste tekitatud heitkoguste alla (40%). Fossiilkütuste kasutamine soojusenergia tootmiseks, mis peamiselt aitab toime tulla külmaperioodi tippkoormustega, sõltub ilmast. 2020. aasta ehk alusaasta oli ebatavaliselt soe ja heitkogused seega teiste aastatega võrreldes ebatavaliselt madalad.

t CO ₂ ekv	2020	2021	2022	2023	% 2023 / 2022
1. skoobi kasvuhoonegaaside heide	117 513	175 166	165 233	157 464	-5%
Energiatootmiseks põletatud kütused	117 038	174 829	164 876	157 110	-5%
Autokütus ja jahutusained	474	337	357	354	-1%
2. skoobi kasvuhoonegaaside heide	4	4	3	0	-100%
Ostetud elekter/küte	4	4	3	0	-100%
3. skoobi tegevusega kaasnev kasvuhoonegaaside heide	11 631	7 484	3 485	1 736*	-50%
Ostetud küte	11 631	7 484	3 485	1 736	-50%
KOKKU 1.-3. skoop (tegevusega kaasnev)	129 148	182 654	168 722	159 201	-6%
KOKKU 1.-3. skoop (tegevusega kaasnev), kui jätta kõrvale maagaasi asendamine 2022. aastal			156 620		-100%

3. skoop (muu)	86 704		97 530	112 826	16%
Ostetud tooted ja teenused	4 848		3 555	4 530	27%
Kapitalikaubad	0		6 344	48 934	671%
Kütuse ja energiaga seotud tegevus	81 433		87 354	59 060	-32%
Tegevuse käigus tekkinud jäätmed	106		16	15	-5%
Ärireisid	6		18	39	117%
Töötajate pendelliiklus	312		242	247	2%
Kasvuhoonegaaside heide kokku (turupõhine) (tonni CO ₂ ekvivalenti)	215 852		266 251	272 026	2%

* Advenilt omandatud võrkude heitmeid arvestati 2023. aastal kasvuhoonegaaside heitme 1. skoobi raames

Välditud heitkogused**	204 681	201 449	216 133	185 506	-14%
------------------------	---------	---------	---------	---------	------

** Taastuvelektri tootmise alusel ilma võrkude tarbimiseta ja Eesti segajäägi alusel (2022. aastal 0,715 gCO₂/kWh). 2022. aastal välditud heitkogused arvutati ümber vastava 2023. aastal avaldatud segajäägi alusel.

1. skoobi heitkogused on tekkinud kütuste põletamisest energia tootmiseks ja vähemal määral ettevõttele kuuluvate või selle kontrolli all olevate sõidukite kasutamisest.

Kasvuhoonegaaside heide kütuste põletamisest energia tootmiseks (tonni süsinikuekvivalenti):

t CO ₂ ekv (soojuse ja elektri tootmiseks kasutatud energiaallikate järgi)	2020	2021	2022	2023
Maagaas	102 356 (87,5%)	153 510 (87,8%)	104 514 (63,4%)	126 851 (80,7%)
Põlevkivi	4 694 (4,0%)	16 708 (9,6%)	37 093 (22,5%)	28 905 (18,4%)
Freesturvas	9 754 (8,3%)	438 (0,3%)	13 770 (8,4%)	0 (0%)
Diiselkütus	235 (0,2%)	4 173 (2,4%)	9 069 (5,5%)	1 002 (0,6%)
Biomass	0	0	430 (0,3%)	352 (0,2%)
Prügilagaas	0	0	0	0,3 (0%)
Kokku	117 038 (100%)	174 829 (100%)	164 876 (100%)	157 110 (100%)

Suurem osa kütuste põletamisel tekkivatest heitkogustest on pärit maagaasist (81 protsenti võrreldes 2022. aasta 63 protsendiga). Energiakriisi mõju leevendamiseks ja maagaasi tähtsuse vähendamiseks asendati viimane 2022. ja 2023. aastal alternatiivse kütusena kohalikku päritolu põlevkiviõliga, mis tekitas 2022. ja 2023. aastal vastavalt 23% ja 18% vähem kütuse põletamise heitkoguseid.

CO₂ heidet biomassi põletamisest ei arvestata rahvusvahelistes määrustes ja standardites avaldatud nõuete ning juhiste kohaselt kasvuhoonegaaside heitkoguste hulka.

2. skoobi kaudsed heitkogused on seotud koha peal ostetud ja tarbitud energiaga (organisatsiooni ja tegevuse piires).

3. skoobi muud kaudsed heitkogused on seotud kõigi tootmistegevustega, peamiselt kütuse ja energiaga seotud tegevustega. Kütuse ja energiaga seotud tegevuste käigus tekkinud kasvuhoonegaaside põhiallikad on seotud maagaasi ostmisega. Tegemist on maagaasi kättesaamise, töötlemise ja transportimisega seotud heidetega allikast mahu-tini. Kategorias toimunud kasvuhoonegaaside heitme vähenemine 2022. ja 2023. aastal on peamiselt seotud muutustega maagaasi päritolus. 2023. aastal ei importinud Eesti maagaasi Venemaalt, vaid omandas selle ühenduste kaudu Soome ja Lätiga. Venemaalt pärit torujuhtmegaasiga seotud kasvuhoonegaaside heitkogused olid märgatavalt suuremad, võrreldes Ameerika Ühendriikidest, Norrast ja mujalt hangitud vedela maagaasiga.

2022. aastal ja veelgi enam 2023. aastal tekkisid kapitalikaupadest põhjustatud heitmed peamiselt tuuleparkide ehitustööde käigus (vundamendid, tornid, labad, kaablid, koha-pealne töö, transport jne) (pikemalt saab lugeda peatükis „Investeeringud“ leheküljel 25). Ostetud toodete ja teenuste põhjustatud heitmed on peaaesjalikult seotud küttevõrgu torude ja varuosadega. 2. kategooria ehk kapitalikaupade põhjustatud kasvuhoonegaaside heitmed on seotud seadmete ja masinate (näiteks soojuspumpade, kuumaveeka-telde, suitsugaaside kondensaatorite, konteinermajade jms) ostmisega.

ÕHU KVALITEET

Euroopa kestlikkusaruandluse standardite kohaselt esitatakse kõik asjakohased kasvuhoonegaaside heitmetega seotud poliitikameetmed, muud meetmed ja eesmärgid standardi „Kliimamuutused“ kohaselt ja aruande vastavas peatükis eelnenud lehekülgedel.

POLIITIKA

Erinevalt kohalikest katlamajadest on kaugküttes kasutatavatele suurtele ja keskmise suurusega põletusseadmetele (võimsusega 1–50 MW) kehtestatud ranged nõuded seoses peenosakeste ja muude ainete lubatud tasemetega. Seega vähendab kaugkütte kasutamine majapidamiste puitu tarbivate tulekollete asemel oluliselt peenosakeste ja muude ainete heitkoguseid linnades.

Järelikult aitab kaugküte saavutada puhast linnaõhku, mis on jätkusuutliku linna jaoks oluline. Põlemisprotsesse kontrollitakse tütarettvõtete tootmisüksustes ning heitkogu-seid vähendatakse keskkonnalubadega määratud heitkoguste piirini või neist allapoole, et tagada piirkonnas puhas õhk. Kõigil Utilitase jaamadel on vajaminevad keskkonnaload ning kontserni tütarettvõtted peavad järjepidevalt kinni keskkonnalubade nõuetest. 2023. aastal koostas Utilitas NO_x vähendamise tegevuskava Mustamäe koostootmis-jaamale, mis viiakse ellu 2024. aastal.

Utilitas on keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimispoliitikas ja standardi ISO 14001 süsteemi raames võtnud enesele kohustusi ja seadnud eesmäärke oma kliimamõju leevendamiseks. Ettevõtte on rakendanud suunatud meetmeid, mis aitavad koos esmaste kasvuhoonegaaside heidetega vähendada ka muud õhusaastet.

MEETMED JA EESMÄRGID

Utilitas kasutab kõigis oma koostootmisjaamades elektrostaatilisi filtreid, sest need on väga tõhusad vahendid suitsugaaside puhastamiseks. Seade eemaldab jaama heidetest tahked osakesed ja gaasilise õhusaaste (imendades ja lahustades suitsugaasides olevaid gaasilisi aineid, nagu SO₂ ja HCl).

Mustamäe ja Vao koostootmisjaamad ning Mustamäe ja Kristiine gaasikatlamajad on varustatud pidevseire süsteemidega, millega jälgitakse õhku paisatud heitkoguseid. Pidevseire süsteemi aruanded esitatakse igas kvartalis keskkonnaametile. Lisaks paigal-dati 2023. aastal ka Ülemiste jaama heitmete pidevseire seadmed.

2023. aastal hakkas Utilitas harmoniseerima keskmise suurusega põletusseadmete heitmete mõõtmiskohti keskkonnaministri määruse nr 44 nõuetega ja alustas heitko-guste mõõtmist. Määrusega kehtestatakse heitkoguste vähendamise kohustuslikud tulevikueesmärgid.

2023. aastal uuendati kokku 15 keskkonnaluba, et järgida ELi direktiivi 2015/2193 nõudeid keskmise võimsusega põletusseadmetest õhku eralduvate teatavate saasteainete heite piiramise kohta.

Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse toimus 2022. aastal äkiline langus kättesaadavas maagaasis, mida tuli osaliselt asendada kohaliku põlevkiviõliga. See mõjutas meid endiselt 2023. aastal, sest jaanuaris kasutati varustuskindluse tagamiseks ikka veel põlevkiviõli ning hiljem samal aastal kasutati ära ka allesjäänud kogus.

VEERESSURSID

Tallinna küttevõrgu maht on ligi 90 000 m³. Vesi on väärtuslik loodusvara, mistõttu Utilitas tegutseb järjepidevalt oma kaugküttevõrkudes veekasutuse tõhususe parandamiseks.

POLIITIKA

Kontserni veeressursside haldamise põhimõtted on kehtestatud kontserniüleses kesk-konna-, sotsiaal- ja juhtimispoliitika alajaotuses „Ressursside kasutus ja tõhusus“ ning standardi ISO 14000 kohases süsteemis. Utilitas tahab arendada oma tegevust kaasaegse 4G kaugküttevõrgu nõudmiste suunas, mis hõlmab võrkude renoveerimist, et oleks võimalik langetada võrguvee temperatuuri ja vähendada süsteemi veekadusid.

MEETMED

Küttevõrgu kaasajastamine, temperatuuride ja survetasemete jälgimine süsteemis ning tõhus haldus on esmased meetmed kaugküttevõrkude veekadude vähendamiseks lisaks energiakadude vähendamisele.

Eesmärk (Utilitas Tallinn):
2035. aastaks vahetatakse võrgus
vett ainult kord aastas

2023. aasta tulemus: 1,5
(2022: 1,4)

Kõigi Utilitase tütarettevõtete veetarve oli 2023. aastal kokku 272,4 tuhat m³ (2022: 282,7 tuhat)

Utilitas mõõdab oma süsteemides kasutatud vee kvaliteeti igal kuul, et see püsiks määratud piirides.

Utilitas püüab tõsta ka veekasutuse tõhusust, otsides sünergiaid ja suurendades koostööd Utilitasega samades linnades tegutsevate vee-ettevõtetega, näiteks koor-

dineeritud võrguinvesteeringute kaudu. Utilitas omab 20,4% aktsiaseltsi Tallinna Vesi aktsiatest ja teeb koostööd enamusaktsionäri ehk Tallinna linnaga vee tõhusa kasutamise projektide algamiseks Tallinnas.

Kõiki põhimõtteid järgitakse ja meetmeid rakendatakse kõigis Utilitase võrkudes.

BIOLOOGILINE MITMEKESISUS JA ÖKOSÜSTEEMID

Biomass on kestlik lahendus aitamaks Euroopal liikuda kliimaneutraalsuse ja energiajulgeoleku suunas. See asendab suurema ökoloogilise jalajäljega ja fossiilkütuste baasil toodetud materjalid (nt kivisöe energeetikas ja betooni ehituses), mistõttu biomass mängib otsustavat rolli. Puidu kasutamine kauakestvate toodete valmistamiseks aitab süsinikdioksiidi pikemaks ajaks siduda. Lisaks kvaliteetsele puidule tekib suur hulk madala kvaliteediga puidust biomassi metsamajandamise, -raie ja puidutöötlemise käigus. Madala väärtusega puidust biomassi (nt okste, latvade, võsa ja muude puidutööstuse jääkide) kasutamine piirkondlikus energiasektoris aitab suurendada taastuvenergia osakaalu turul ja vähendada fossiilkütuste vajadust energiatootmises.

POLIITIKA

Biomassi kasutamine energia tootmises mõjutab ökosüsteeme ja elurikkust, eriti kui seda ei tehta kestlikult. Euroopa Liidu ühiskondlikud ootused ja õiguslikud tendentsid hoiavad probleemi tähelepanu keskpunktis. Keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimispoliitika alajaotuse „Bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemid“ kohaselt püüdleb Utilitas energia tootmises selle poole, et ettevõtte ei kahjustaks bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteeme.

MEETMED JA EESMÄRGID

Kõikidest biomassipõhistest energia tootmisviisidest on koostootmisjaamad kõige keskkonnasäästlikumad. Koostootmisjaama kasutegur on peaaegu 100%, sest ühest biomassi ühikust on võimalik kätte saada maksimaalne võimalik energiahulk,

mis on oluliselt kõrgem kui kodustes ahjudes või ainult elektrit tootvates põletustehastes.

Utilitas järgib vastutustundlikke ja läbipaistvaid puiduhanke põhimõtteid, jälgides kogu hangitud biomassi täpset päritolu. Kontsern tähtsustab kohaliku puidutööstuse väheväärtuslike jääkide või puidujäätmete kasutamist kütusena ja väldib metsade raieist pärit biomassi kasutamist.

Euroopa Liidu tasandil jälgib Utilitas tähelepanelikult taastuvenergia direktiiviga seotud arenguid, et järgida selle nõudeid ja jääda ka edaspidi taastuvenergiat pakkuvaks ettevõtteks. 2023. aastal väljastati kontserni ettevõtetele Utilitas Eesti, Utilitas Tallinn ja Utilitas Tallinna Elektri jaam PEFC sertifikaadid. 2024. aasta jaanuaris viidi edukalt lõpule taastuvenergia direktiivi nõuete audit. Eeldatavasti tunnustab Euroopa Liit varsti PEFC sertifikaati kestlikkuse tõestamise vabatahtliku programmina. Loodud on sisekontrollisüsteem taastuvenergia direktiivis nõutud jätkusuutlikkuse kriteeriumite järgimise tagamiseks.

Utilitas toodab 100% biomassist sertifitseeritud säästvatest allikatest saadud materjalist (FSC, PEFC või SBP). Kõik Utilitase tarnijad peavad tõendama, et:

- kogu tarnitud biomass vastab kestlikkuse nõuetele;
- järgitakse kõiki metsakaitse nõudeid;
- kehtivad metsa juurdekasvu tagavad meetmed;
- puit pole pärit kaitsealalt.

Puiduprahile, aiandusest pärit biomassile ja muule sarnasele toorainele, mida ei sertifitseerita, rakendatakse eraldi arvestussüsteemi.

Lisaks kestliku biomassi hankimisele otsib Utilitas pidevalt muid võimalusi kohaliku bioloogilise mitmekesisuse positiivseks mõjutamiseks. Euroopa Rohelise Pealinna Päikesepargi projekti (põhjalikum kirjeldus on leheküljel 26) raames plaanib Utilitas istutada 2024. aastal pargi piirkonda peaaegu 5000 puud.

RINGMAJANDUS

Bioloogiliste ressursside kasutust käsitleb Euroopa kestlikkusaruandluse standard „Bioloogiline mitmekesisus ja ökosüsteemid“ ning aruande vastav peatükk eelmisel leheküljel. Ressursside tõhusat kasutust energia tootmises käsitleb Euroopa kestlikkusaruandluse standard „Kliimamuutused“ ja aruande vastav peatükk leheküljel 50.

MEETMED JA EESMÄRGID

Utilitase tegevuse käigus tekib kaks peamist jäätmevoogu: põlemisprotsessi tuhk, mis saadetakse ümbertöötlusse, ja väiksema keskkonnamõjuga kontorijäätmed. Kontserni tütarettevõtete kontoritest neljal – AS Utilitas Tallinnal, OÜ Utilitas Tallinna Elektri jaamal, Utilitas Tallinn AS Ülemiste tootmisüksusel ja Utilitas Tallinn AS Mustamäe tootmisüksusel – on Euroopa roheline kontori (EGO) märgis, mis kinnitab, et kontorid on muude jõupingutuste hulgas kehtestanud ka jäätmete vähendamise ja taaskasutuse meetmed.

Eesmärk: 100% biomassist vastab Euroopa Liidu taastuvenergia direktiivi jätkusuutlikkuse kriteeriumitele

2023. aasta tulemus: 100%
(2022: 100%)

Eesmärk: 100% hangitud biomassist saadakse sertifitseeritud tarnijatelt

2023. aasta tulemus: 100%
(2022: 100%)

SOTSIAALNE MÕJU

TÖÖTAJAD JA TÖÖKESKKOND

Energiasektor on üks kõrgema väärtusega sektoreid Eestis ja ettevõtte areng pakub uute töökohtade loomise võimalusi. Utilitas töötab 291 inimest (2023. aasta lõpu seisuga), mis on 4% rohkem kui eelnenud aastal, ning ettevõttes Utilitas Wind on veel 27 töötajat. Laialdasem digitaliseerimine ja automatiseerimine võimaldab suurendada iga töötaja loodud väärtust ja luua sisukamaid töökohti. Kohaliku hakkepuidu kasutamine energia tootmises aitab luua uusi töökohti ka maapiirkondades.

Utilitase eesmärk on tagada, et töötajate eest hoolitsetakse hästi. Selleks loob ettevõtte ohutu töökeskkonna ja pakub inimestele parimaid eneseteostuse võimalusi. Utilitas on praeguste töötajate seas ja tööturul laiemalt hinnatud tööandja. Seda näitab ka madal vabatahtlik tööjõu voolavus ja töötajate keskmise töösuhte pikkus.

POLIITIKA

Inimõiguste austamine, mitmekesisuse arvestamine, kaasav töökultuur ja võrdne kohtlemine on igapäevases töös, muudatuste juhtimises ja innovatsioonis olulisel kohal. Kontserni põhiväärtused, mida ka meie töötajad järgivad, on pühendumus, õpihimu, koostöövalmidus, hoolivus, asjatundlikkus ja vastutustundlikkus.

2023. aastal alustas Utilitas kontserniülese põhjaliku inimõiguste, mitmekesisuse, kaasamise ja võrdse kohtlemise poliitika koostamist, mis hõlmab kõiki erinevaid valdkonnaga seotud dokumente ja põhimõtteid, mis varasemalt kehtisid erinevates tütarettevõtetes võrdsuse, mitmekesisuse, kaasatuse, töötajate kaasamise ja eetiliste äritavade kohta. Poliitika järgib kohalikke seadusi ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) inimõiguste ülddeklaratsiooni, ÜRO globaalset kokkulepet, ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) töö põhimõtete ja -õiguste deklaratsiooni ning rahvusvahelistele ettevõtetele mõeldud OECD suuniseid.

Suuniste ja kordade läbivaatamisele ja uuendamisele ning koondamisele ühte dokumenti eelnes 2023. aasta teises pooles põhjalik kaasamisprotsess koostöös Eesti Rakendusliku Antropoloogia Keskusega (RAK). Protsessi käigus viidi töötajate seas läbi anonüümne küsitlus ning korraldati vabatahtlike fookusrühmadega töötubasid. See on standardkord uute kontserniülesete suuniste vastu võtmisel. Poliitika võeti ametlikult vastu 2024. aasta alguses ning lisati juba kasutusel olevatele kvaliteedijuhtimise, keskkonnajuhtimise ja tööohutuse juhtimise ISO standarditele.

Utilitas mõeldab poliitika rakendamise tulemuslikkust korrapäraselt keskkonna-, sotsiaalse ja juhtimisraamistiku eesmärkide ja mõõdikute abil ning töötajate rahuolu-uuringute kaudu.

Utilitas on lisaks koostanud kontserniülese hüvitiste ja väärtuspakkumise dokumendi, mida juhtkond igal aastal läbi vaatab. Igas tütarettevõttes on kehtestatud eraldi eeskirjad

ja korrad konkreetsetele tööprotsessidele, kaugtööle, personalijuhtimisele ja tasustamisele (sh muutuvtasule), mis tuginevad terves kontsernis sarnastele põhimõtetele.

Kõikide personalieeskirjade ja -kordade rakendamine, sh töötajate kaasamine, on kõikides tütarettevõtetes vastavate personaliosakondade ülesanne, mida koordineerib emaettevõtte personaliosakond. Valdonna tööülesannete eest vastutavad osakonnajuhid ühiselt.

TÖÖTAJATE KAASAMINE JA VÕIMALIKE NEGATIIVSETE MÕJUDE LEEVENDAMINE

Utilitas hindab spetsialistide sõltumatust ja vabadust valida oma töömeetodid ning väärtustab tööandja ja töötaja vahelist usaldust. Ettevõtte juhtimiskultuur edendab inimlikku, lugupidavat ja kaasavat suhtlust.

Kontserni töötajate kaasamine toimub erinevates etappides ja tasemetel:

- iga kahe aasta tagant viiakse läbi põhjalik töötajate rahuolu-uuring töökeskkonna parandusmeetmete hindamiseks ja otsese korrapärase tagasiside saamiseks mitmes erinevas valdkonnas. Eesmärk on hoida töötajate rahuolu hinnangu tulemust üle 4 (maksimaalne on 5). Kõige hiljutisema, 2023. aastal läbi viidud uuringu kohaselt oli töötajate rahuolu määr kõrge ja stabiilne 4,15 (2021. aasta tulemus: 4,15). Uuringus osales 73% töötajatest. Sellel aastal hinnati ka töötajate suhtumist kontserni kuude põhiväärtusesse, mis andis hea võimaluse analüüsida ja tõlgendada, millises rollis ja olukorras iga meeskonna liige ennast ettevõttes näeb. Lisaks uuringutele jälgitakse töötajate rahuolu ka korrapärase arenguveestluste käigus, mille viivad läbi otsesed juhid (seda kirjeldatakse peatükis „Väljaõpe ja oskuste arendamine“);
- töötajaid hoitakse kursis ettevõtte arenguga korrapärastelt toimuvatel kontserni infopäevadel, mida korraldatakse vähemalt kaks korda aastas. Seal on kõigil võimalus päevakajalise teema kohta küsimusi esitada ja arvamust avaldada;
- töötajate kaasamine toimub olulises ulatuses vajaduspõhiselt. Töötajaid ärgitatakse ettepanekuid tegema või kaebusi esitama vastavatele personaliosakondadele või -juhtidele, kui nad seda vajalikuks peavad. Samuti on võimalik esitada ettevõtte kohta ettepanekuid või kaebusi anonüümselt sisevõrgu kaudu. Lisaks on loodud rikkumistest teavitamise süsteem, mis lastakse käiku 2024. aastal (põhjalikumalt leheküljel 87). Kõik negatiivse mõjuga juhtumid lahendatakse vastastikuste läbirääkimiste ja personaliosakonna esindaja toega;
- lisaks ametlikele kaasamiseks mõeldud tegevustele väärtustatakse kontsernis ka ühist ajaveetmist ja võimaluste loomist teineteise tundmaõppimiseks eemal igapäevastest kohustustest. Utilitas organiseerib erinevaid spordi- ja meeskonnaüritusi meeskonnavaimu parandamiseks ning töötajate vaheliste suhete tugevdamiseks.

TÖÖTAJATE OMADUSED JA MITMEKESISUS

Meie inimõiguste, mitmekesisuse, kaasamise ja võrdse kohtlemise poliitika kehtestab lisaks muudele teemadele põhimõtted, mille alusel tuleb kollektiivi hallata mitmekesisuse ja töökeskkonna küsimustes. Poliitika kohaselt tagab Utilitas kaasava töökultuuri, kus igaüks võib rakendada oma potentsiaali, väljendada arvamust ning tunda, et teda kuulatakse, austatakse ja väärtustatakse. Kõik töötajad on osa Utilitase väärtusest ja kultuurist ning kõigile töötajatele luuakse võrsed töötingimused, hüvitised ning ametialase arengu võimalused.

Utilitas teeb kõik endast oleneva, et kindlustada kontserni töötajatele turvaline töökoht ja iga inimese väärikuse kaitsmine töökohal. Alandamise, ahistamise ja diskrimineerimise suhtes on kehtestatud nulltolerants. Töötajatele on loodud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumistest teatamise süsteem ja juhtumeid analüüsitakse erapooletult.

Utilitas austab mitmekesisust töökohal, loodud on üksteisega arvestamise ja kõigi töötajate võrdse kohtlemise kultuur, mis ei olene soost, vanusest, rahvusest, etnilisest või geograafilisest päritolust, nahavärvist, puudest, seksuaalsest sättumusest ega usulistest või poliitilistest tõekspidamistest. Iga inimene on ainulaadne kombinatsioon identiteedist, kogemustest ja mõttemaailmast ning kõik erinevused rikastavad meeskonda. Koostöö erinevate inimestega suurendab loovust, aitab leida parimad ja kõikehõlmavamad lahendused ning saavutada kõrge kvaliteediga töötulemusi.

Ühiskonna mitmekesisus peegeldub Utilitase meeskondades. Erineva tausta, kvalifikatsiooni ja kogemustega töötajate värbamisse suhtutakse avatult, arvestades samas töökohta täitmiseks nõutud oskuste ja kriteeriumitega. Värbamisprotsessis osalevad nii nais- kui ka meesesindajad, et leevendada eelarvamustega seotud riske.

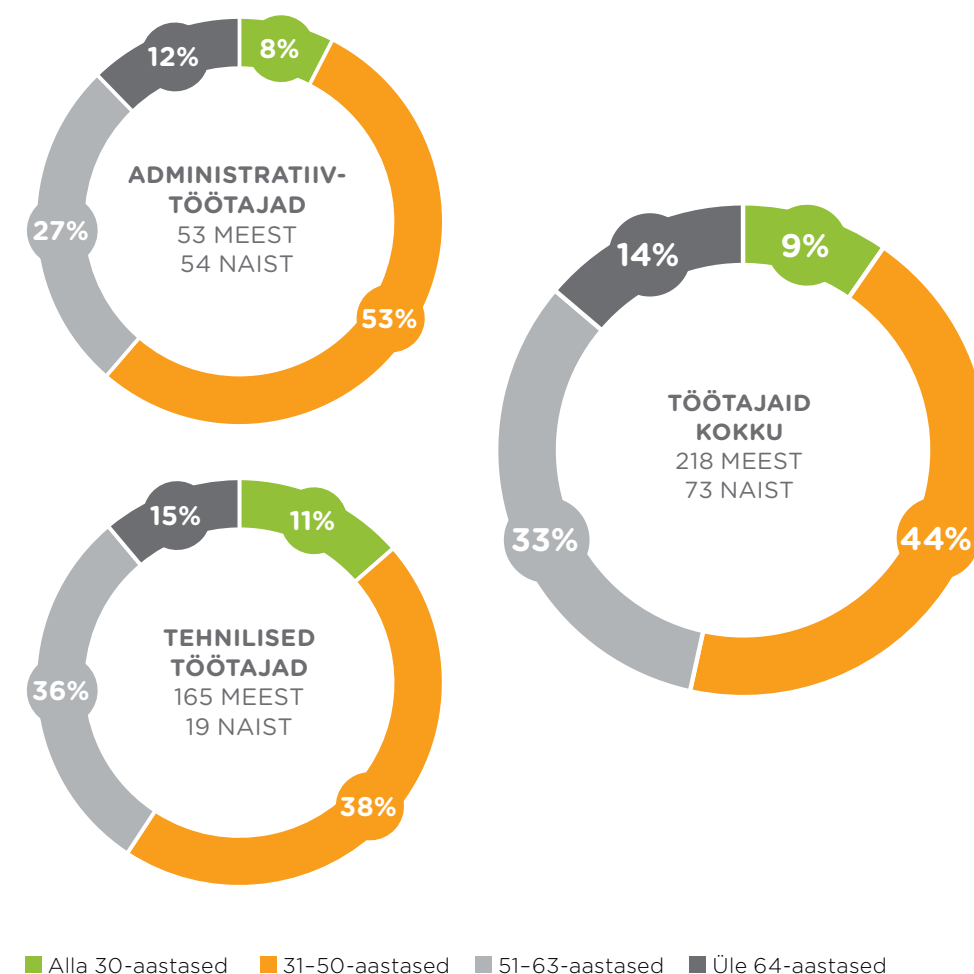
Juhtkonnas on esindatud valdkondade spetsialistid soost, vanusest, rahvusest või muudest omadustest ja eelistustest olenemata. Tagatakse, et nais- ja meesjuhtide arv peegeldab nende osakaalu töötajate hulgas. Sektori spetsiifika tõttu on Utilitasel üldiselt rohkem meessoost ja vanemaealisi töötajaid. Naiste osakaal Utilitase kõigi töötajate hulgas on 25% ning juhtivatel ametikohtadel 25% (2022: vastavalt 25% ja 25%).

2023. aasta märtsis allkirjastas Utilitas Eesti mitmekesisuse kokkuleppe, mis on vabatahtlik algatus, mille liikmed võtavad endale ülesandeks edendada töötajate, partnerite ja klientide seas mitmekesisust ja võrdseid võimalusi.

Ettevõttes töötab 73 naissoost ja 218 meessoost töötajat (kõik pikaajalise töölepingu alusel). 2023. aastal värvati kokku 28 uut töötajat, kellest 29% olid naised. Töötajate arvu netomuutus oli 12.

TULEVASE ENERGEETIKAINSENERIDE PÕLVKONNA TOETAMINE

53% töötajatest on alla 50-aastased (2022: 53%). Töötajate suhteliselt kõrge keskmine vanus – 2023. aastal 48 aastat – eeldab järelkasvu tagamise plaanmist. Seega keskendutakse värbamisel uute noorte töötajate leidmisele.

Joonis 14. Töötajate jaotus vanuse ja soo järgi

Samas on Utilitasele oluline nii noortele töötajatele arenguvõimaluste pakkumine kui ka kogunud töötajate panuse väärtustamine.

Järgmise inseneride põlvkonna olemasolu energiasektoris on väga oluline seoses uute taastuvenergia tehnoloogiate kiire arenguga. Kvaliteetne haridus ja põhjalikud teadmised on ulatusliku energiapöörde elluviimiseks üliolulised. Soojusenergeetika eriala populariseerimine noorte seas on Utilitase ja kogu sektori jaoks suur katsumus. Vaja on töötajate järelkasvu, sest praegused töötajad vananevad ja Eestis on kasvamas tööjõupuudus, samuti muutuvad pidevalt kaasaegses töökeskkonnas nõutud oskused. Õnneks võib energiaspektori populaarsus tulevikus suureneda, sest keskkonnaküsimused muutuvad ühiskonnas ja eelkõige noorte hulgas üha populaarsemaks.

Kontserni ettevõtted tegutsevad süstemaatiliselt soojusenergeetika eriala populaarsuse suurendamise ja toetamise ning tudengite seas hea maine loomise nimel. Utilitase eesmärk on igal aastal välja panna vähemalt viis stipendiumit ja kümme praktikakohta erinevates tütarettevõtetes. Utilitas pakub lisaks töövarjuks käimise võimalust, korraldab ekskursioone ja teeb koostööd üldhariduskoolidega terves Eestis. Paljud ettevõtte noorema põlvkonna töötajad on leidnud selliste programmide kaudu tee Utilitasse.

Veel üks oluline ettevõtmise seoses sponsorlusega on kvalifitseeritud tööjõu järjepidevuse tagamine hariduse toetamise kaudu. 2023. aastal toetas Utilitas viie TalTechi

2023. aastal läbis Utilitases 11 praktikanti tasulise praktika (2022: 7) ja ettevõtte pakkus viis stipendiumit (2022: 6)

Utilitase meeskond edendamas töövõimalusi suurimal tudengite karjääriringsil TalTechis

inseneriteaduskonna tudengi õpinguid Puhta Energia stipendiumitega. Puhta Energia stipendiume on makstud kord aastas viimasel viiel aastal eesmärgiga suurendada noorte huvi energeetikasektori ja kestlike lahenduste vastu.

Utilitas teeb pikaajalist koostööd TalTechiga insenerihariduse järjepidevuse tagamiseks Eestis. Lisaks juba mainitud Puhta Energia stipendiumile toetab Utilitas haridust järgmiste meetmete abil:

- osalemine ülikooliprogrammide nõukogudes;
- osalemine karjääriüritustel ja noortele tasustatud praktikakohtade pakkumine, et aidata omandada praktilisi oskusi;
- Utilitase küttelabor TalTechi innovatsiooni- ja ettevõtluskeskuses Mektory, kus tutvustatakse tudengitele ja teistele huvilistele linnade energiavarustuse põhimõtteid.

Insenerihariduse populaarsus saab alguse kvalifitseeritud ja huvitavatest reaalainete õpetajatest üldhariduskoolides, mistõttu Utilitas jätkab koostööd haridusprogrammiga Noored Kooli. Suurt tähelepanu pööratakse noorte matemaatika- ja füüsikaõpetajate kaasamisele. Lisaks korraldatakse üliõpilastes huvi äratamiseks ekskursioone Utilitase tootmisüksustes.

Utilitas teeb koostööd ka avastuskeskusega Rakett69 Teadusstudiod, mis on populaarne teadus- ja keskkonnahariduse algatus koolidele, peredele ja ettevõtetele igapäevategevuste, teenuste ning uuenduste taga peituvate teaduspõhimõtete ja -arengute avastamiseks erinevate ürituste ning ETV samanimelise telesaate kaudu.

KOOLITUS JA OSKUSTE ARENDAMINE

Utilitas hindab töötajate isiklikku algatusvõimet arengu teemal ning võimaldab seda ajaliselt ja finantsiliselt toetades. Iga töötaja saab osaleda tema ametikoha vajadustest tulenevatel koolitustel (nt inseneri kutseala nõuete täitmiseks).

Koolitused jagunevad juhtimisoskuste, tehniliste oskuste, ajakasutuse ja üldhariduse valdkondade vahel. Kuna töötajate hulgas on erinevast rahvusest ja erineva taustaga inimesi, viib Utilitas läbi eesti keele kursuseid (B1 tase) töötajatele, kelle emakeel pole eesti keel.

Kvaliteedi- ja keskkonnajuht ning personalijuht tutvustavad kõigile uutele töötajatele järgmisi teemasid:

- ettevõtte struktuur;
- juhtimissüsteemi dokumentatsioon;
- keskkond ja ohutus;
- Utilitase juhtimispõhimõtted ja eesmärgid;
- üldine tule- ja tööohutusalane dokumentatsioon;
- keskkonnaaspektidega tegelemine;
- hädaolukorrad ja nende reageerimine;
- töötervishoidu ja tööohutust reguleerivad õigusaktid.

Uutele töötajatele pakutakse seejärel ametikohaspetsiifilist koolitust osakonnajuhilt, mis hõlmab järgmisi teemasid:

- erialase koolituse kava ettevalmistamine ja rakendamine (ettevõttesisene koolitus);
- tööohutusalane koolitus ja nõuded (nt riskitegurid, riskianalüüsid, isikukaitsevahendite kasutamine, tuleohutus ja hädaolukorra lahendamise plaanid);
- dokumendipõhine instrueerimine.

Lapsed avastamas inseneriteadust Utilitase Puhta Energia Studios, mis on osa Rakett69 Teadusstudiodist

2022. aastal loodi ja käivitati uutele töötajatele uus sisseelamisprogramm, mis jätkus 2023. aastal ning mida kavatsetakse ka edaspidi jätkata. Sisseelamisprogramm loodi uute töötajatega läbi viidud vestluste põhjal, kus nad said avaldada arvamust selle kohta, milliste teemadega nad oleksid soovinud töökohal alustades põhjalikumalt tutvuda. Sisseelamisprogrammi eesmärk on aidata uutel töötajatel turvaliselt ja sõbralikult sisse elada, luua toetav võrgustik ning tutvustada ameti iseärasusi.

2023. aastal loodi Utilitase akadeemia, mille eesmärk on jagada ettevõttesiseselt ekspertide vahel praktilisi teadmisi ja kogemusi. Esimene üritus, kus osales 70 inimest, oli väga populaarne.

2023. aastal läbiti keskmiselt 28,04 tunni jagu koolitusi ühe töötaja kohta.

Lisaks arendatakse pidevalt juhtimisoskusi. 2023. aastal keskendus ettevõtte juhtide väljaõppes sellele, kuidas anda tagasisidet ja tõhustada koostööd. 2024. aastal on koolituste tähelepanu keskpunktis värbamisoskused.

Põhjaliku inimõiguste poliitika vastuvõtmisega plaanib Utilitas alates 2024. aastast pöörata lisatähelepanu töötajate teadlikkuse tõstmisele erinevate meetmete abil. Nagu poliitikas mainitud, tagab Utilitas, et töötajad ja juhid tunnevad inimõigusi, võimalikke inimõiguste rikkumisi, on teadlikud kaasavast ja mitmekesisest töökeskkonnast ja eetilisest äritegevusest. Kontsern väärtustab inimõiguste, mitmekesisuse ja kaasamise eeskirjade rakendamisel selget, järjepidevat ja avatud teabevahetust, kogemuste vahetamist, progressi ning häid tavasid. Utilitase juhid annavad eeskjuju mitmekesisuse ja kaasamise põhimõtete rakendamises.

Utilitas panustab vastutustundliku ja eetilise töökultuuri loomisse töötajate koolitamise, teabevahetuse ja arenguvõimaluste kaudu. Turvalise töökeskkonna tagamiseks koolitatakse töötajaid, alltöövõtjaid ja partnereid e-õppe keskkonnas.

ARENGUVESTLUSED

Töötajaid kuulatakse ja toetatakse isikliku arengu soodustamiseks. Kõigi töötajatega viiakse igal aastal läbi korrapäraseid arenguvestlusi. Vestluste eesmärk on koos töötajaga võtta aega vastastikuste ootuste selgitamiseks, eelnenud perioodi tulemuste hindamiseks ning uute eesmärkide seadmiseks ja kokkulepete tegemiseks. Need annavad ka suurepärase võimaluse hinnata, kuidas töötajal läheb ning mis aitab tal võimalikult tõhusalt töötada, toetada töötajat, pakkuda konstruktiivset tagasisidet, kuulata ära tema ettepanekud ja anda omapoolseid soovitusi ning selgitada ettevõtte plaane. Samuti räägitakse vestlustel ootustest töötasule.

Eesmärk: vabatahtlik töötajate voolavus on alla 5%

2023. aasta tulemus: 2,8%
(2022: 3,0%)

TÖÖOHUTUS JA TÖÖTAJATE HEAOLU

Ohutus on Utilitase jaoks prioriteet ning seda juhitakse kõigis kontserni tütarettevõtetes ISO 45001 standardi alusel sertifitseeritud töötervishoiu ja ohutuse juhtimise süsteemi kohaselt. Utilitas järgib töötervishoiu ja -ohutuse kõiki nõudeid ning sektori häid tavasid. Põhieesmärk on tagada tööõnnetuste vaba töökeskkond. Tööohutuse eesmärk (mitte ühtegi õnnetust) on seotud tasustamissüsteemiga.

Ohutusvolinikud ja töökeskkonna nõukogu, kelle eesmärk on tasakaalustada töötajate õigused tööandja huvidega ning luua ohutu ning väärikas töökeskkond töötajate ja partnerite jaoks, teevad regulaarselt riskianalüüsi ohtude kõrvaldamiseks ja töötajate teadlikkuse suurendamiseks ohutustest töömeetoditest. Lisaks teeb Utilitas koostööd asjakohaste ametiasutuste ja organisatsioonidega töötajate tervist ohustada võivate tegurite vähendamiseks.

Ohte välditakse nii palju kui võimalik ning ohtlikud protsessid või protsesside osad asendatakse ohutute või vähem ohtlike protsessidega. Otseseid ohte hinnatakse ning tehnilisi lahendusi, töökorraldust, töötingimusi, sotsiaalseid suhteid ja töökeskkonna mõju töötervishoiule ja -ohutusele analüüsitakse standardprotseduurina.

Kõiki tööõnnetusi (kui neid esineb) uuritakse ning nende alusel parandatakse kordasid ja vähendatakse riske. Eesmärk on tagada, et teatakse kõigist olulistest ohtlikest olukordadest, kus inimene oleks võinud kergesti vigastada saada.

Kõik uued töötajad läbivad ohutuskoolituse ning kõik töötajad läbivad iga kolme kuni viie aasta järel uuesti ohutute töövõtete koolituse ja riskihindamise. Kui suunistes tehakse muudatusi, siis koolitatakse töötajaid hiljemalt ühe kuu jooksul dokumendi uuendamisest. 2022. aastal loodi ohutuskoolituste jaoks veebikoolituskeskkond, mida hakati järkjärgult rakendama 2023. aastal.

Ohutusjuhised on olemas töökohtades, kus tegeletakse jäätmeäitluse, kõrgustes töötamise ja tuleohutusega ning töötatakse asbesti ja muude kemikaalidega.

Eesmärk: 100% töötajatest on läbinud ohutuskoolituse

2023. aasta tulemus: 100%

	2019	2020	2021	2022	2023
Töötajatega toimunud tööõnnetused (surмага lõppenud õnnetused)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (0)	0 (0)
Kaotatud tööajaga vigastuste arv* (LWIF) 100 töötaja kohta (200 000 tundi tööaega)	0,44	0,00	0,00	0,79	0,00
Õnnetuste tõsiduse aste** (ASR) 100 töötaja kohta (200 000 tundi tööaega)	-	0,00	0,00	13,47	0,00
Dokumenteeritud tööga seotud tervisekahjustuste arv (seotud surmad)	-	-	-	-	0 (0)

* LWIF – Lost Workday Injury Frequency
** ASR – Accident Severity Rate

Keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimispoliitika kohaselt tahab Utilitas läbi viia korrapäraseid juhtkonna ohutusringkäike olulisemates tootmisüksustes vähemalt kaks korda aastas.

- 2023. aastal viidi läbi 20 juhtkonna ohutusringkäiku (2022: 20)
- 2023. aastal teatati 17 intsidendist töökohal ja neljast ohtlikust olukorrast, mis ka registreeriti (2022: 20)

Utilitas pakub lisaks riiklikule tervisekindlustusele lisahüvitist kas tervisekindlustuse, tervisekontrolli või trennivõimaluste katmiseks. Hüvitise summa on igale töötajale sama töökohast olenemata. Aastate pikkuse koostöö jooksul organisatsiooniga Peaasi oleme välja õpetanud vaimse tervise saadikud, kes on valmis märkama võimalikke tekkivaid vaimse tervise probleeme ja astuma vajalikke samme. Inimõiguste poliitika kohaselt on Utilitas seadnud eesmärgiks, et igal suuremal üksusel peab olema vaimse tervise saadik.

2023. aastal teostatud töötajate tagasiside uuringu kohaselt tundsid töötajad end tööülesandeid täites turvaliselt ja arvasid, et tööohutusele ja töötajate tervisele pööratakse piisavalt tähelepanu. Tervise ja ohutusega seotud teemade keskmine punktisumma oli 4,15/5.

ALLTÖÖVÕTJATE JUHTIMINE

Kõigilt alltöövõtjatelt oodatakse Utilitase alltöövõtja käitumisjuhendi järgimist. Utilitase juhtimissüsteemid hõlmavad ka alltöövõtjate õnnetuste dokumenteerimist ning töötervishoiu ja -ohutuse meetmete tagamist alltöövõtjatele. Iga tütarettevõtte juhtkonna ülesanne on juhtida oma alltöövõtjaid Utilitases kehtestatud kordade kohaselt. Kõigile alltöövõtjatele tutvustatakse ehitusobjekti, protsesside üksikasju, töötavasid ja kordasid (nt kõrgustes töötamisel). Alltöövõtja peab tagama oma töötajate pädevuse ja töötajad peavad olema läbinud tööülesannete täitmiseks vajalikud koolitused ning pidama kinni Utilitases nõutavatest standarditest. Alltöövõtjad tegutsevad tööloa põhimõttel ning Utilitas teostab tööohutuse kontrolle ja dokumenteerib kõik puudused kontrolliaruan-des. Iga alltöövõtja kohta koostatakse igal aastal kokkuvõtted, mille põhjal hinnatakse alltöövõtjaid tulevikus.

MÕJUTATUD KOGUKONNAD

Utilitase energiatootmisüksused asuvad peamiselt suure asustustihedusega elupiirkondade lähedal. Ettevõtte mõistab täielikult oma vastutust tagada ohutus Utilitase territooriumite ümber ja vältida kohalike kogukondade häirimist. Samas võib energia tootmisega kaasneda lõhna, tolmu, müra ja transpordiga seotud häiringuid ümbritsevatel aladel. Suurt tähelepanu pööratakse ennetustööle ohtude ja suuremate häiringute vältistamiseks lähikonnas.

KOGUKONNA KAASAMINE JA VÕIMALIKU NEGATIIVSE MÕJU LEEVENDAMINE

Kohalikke kogukondi teavitatakse probleemidest ja nendega suheldakse, et küsimused kiirelt lahendada ja tagasisidet saada. Ehitustöid plaanides keskendutakse ennetavale suhtlusele ja kaasamisele. Utilitase standardkorra kohaselt, mida suunab kontserni kommunikatsiooniosakond, korraldatakse kokkusaamisi kohalike elanikega, et selgitada plaanitud tegevusi ja nende võimalikku mõju ning võimaldada elanikel arutada järgnevaid tegevusi.

Utilitas teeb koostööd aktsiaseltsiga Tallinna Vesi ja Tallinna linnaga maa-aluste vee- ja kaugküttevõrkude ehituse ja remondi koor-dineerimiseks. See tähendab, et kattuvatel aladel, kus mõlemad tööd on vajalikud, saab need korraga teostada. Seega vähendatakse piirkonnas elavate inimeste häirimist.

Lisas korraldatakse soovi korral ekskursioone tootmisüksustes ja avatud uste päevi, et oleks võimalik tegevusega lähemalt tutvuda ja et ettevõtte saaks tagada läbipaistvuse.

Kuna mõjutatud kogukond kattub suures osas klientidega, siis kattuvad osaliselt ka kaasa-mise ja leevendamise meetmed. Kaebuste korral võivad elanikud Utilitasega ühendust võtta klienditeeninduse kanalite kaudu ole-nemata sellest, kas konkreetne isik on klient või mitte. Suhtlust klientide ja lõpptarbijatega ning võimaliku negatiivse mõju leevendus-meetmete rakendamise protsessi kirjelda-takse leheküljel 78.

Lähipiirkondades ei registreeritud 2023. aastal ühtegi suuremat kaebust või õnnetust

TARBIJAD JA LÕPPKASUTAJAD

Kuna elutähtsa teenuse pakkujad on määratletud hädaolukorra seaduses, siis on Utilitase ühiskondlik põhiülesanne tagada kütte varustuskindlus. Tegemist on taskukohase, turvalise ja usaldusväärse teenusega. Utilitas pakub kütteenust kaheksas Eesti linnas umbes 400 000 elanikule. Kliendirahulolu on kombinatsioon järgmisest:

- juurdepääs võrgule;
- taskukohane ja läbipaistev hind;
- katkematu teenus;
- keskkonnajalalg.

Meie kliendid ootavad kõigis nimetatud valdkondades konkurentsivõimelist lahendust võrreldes muude kütteenurgia allikatega (st maagaasi, elektri ja soojuspumpadega).

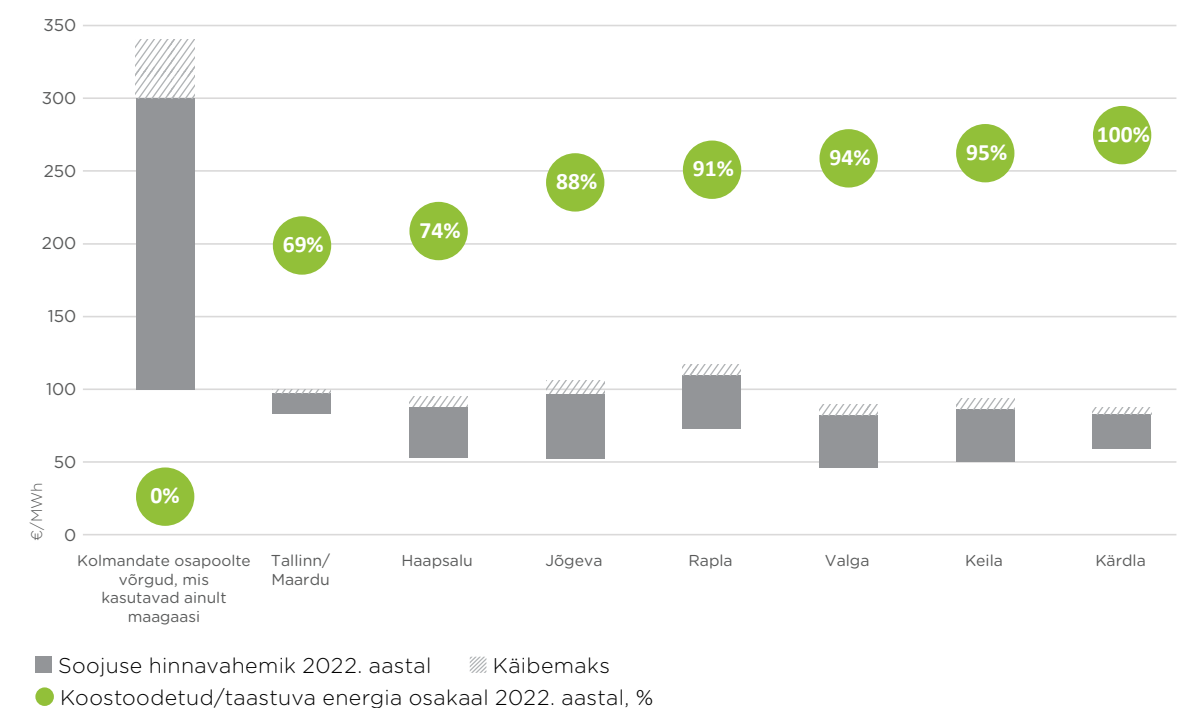
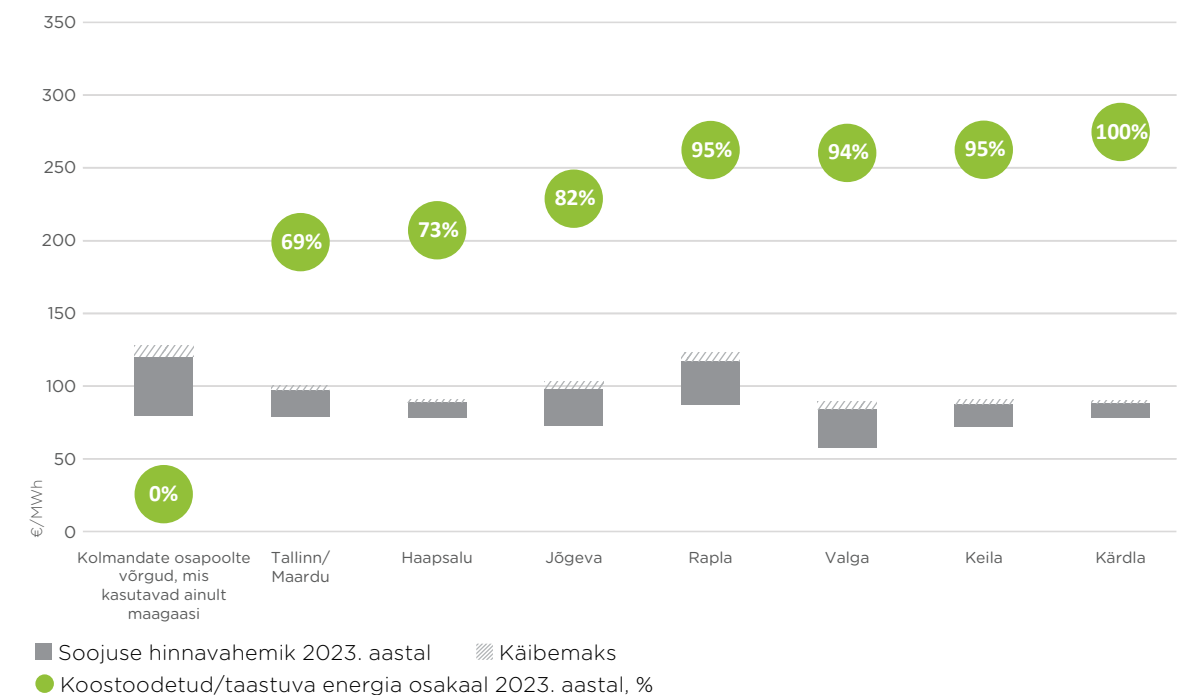
2023. aastal hakkasid toormeturud langema 2022. aasta tipptasemelt, kuhu need olid viinud Venemaa sissetung Ukrainasse ja järgnenud ebakindlus ning varasematele gaasitarnekanalitele rakendatud sanktsioonid. Seetõttu tõusid 2022. aastal kütte hinnad maagaasil põhinevates võrkudes, saavutades tipu 300 eurot megavatt-tunni eest, kuid Utilitase võrkudes jäid hinnad kaks või kolm korda madalamaks. Kuna gaasihinnad on langenud, siis 2023. aastal kahanesid ka gaasil põhinevate võrkude küttehinnad, kuid

Utilitasel õnnestus samuti hindu langetada ning ikkagi pakkuda üldiselt soodsamaid hindu kui fossiilkütustel põhinevad alternatiivid.

Kaugkütte suurim väljakutse on klientide kasvanud energiavajaduste rahuldamine talvel, kui elektri- ja küttevõrkude ning tootmiseseadmete koormus on kõige suurem. Talvisel perioodil kasutatakse nõudluse rahuldamiseks kohalikust biomassist toodetud energiale lisaks fossiilkütustest toodetud energiat. Täielikult süsinikuheidete vabade küttesüsteemide kasutusele võtmine tood oodatavasti kaasa konkurentsivõimelise hinna ja hinnastabiilsuse ning varustuskindluse.

Kaugküte on oluline ka elektrivõrkude töökindluse tagamisel – kaugkütte puhul pole vaja hoonete kütmiseks elektrit kasutada. Seetõttu väheneb tunduvalt vajadus investeerida elektritootmiseseadmetesse ja elektrivõrkudesse. Baaskoormusel töötavad koostootmisjaamad on samuti väga olulised energiajulgeoleku tagamisel, sest juba baaskoormusel toodavad need jaamad elektrit ja soojust ning on võimelised seda tegema ka ajal, kui tuult ja päikest on vähe.

Joonis 15. Utilitase võrkude soojusehinnad 2023. ja 2022. aastal ning võrdlus maagaasil töötavate võrkude hindadega

POLIITIKA

Kontserni inimõiguste poliitika kohaselt (põhjalikumalt lk 66) tagab Utilitas klientidele katkematu ja kõrge kvaliteediga keskkonnasõbraliku energiavarustuse ning klientide turvalisuse ja võrdse kohtlemise.

Teenuse kvaliteet, teenusekatkestuste sagedus, temperatuur, mahud ja reageerimisaeg on seaduste ja määrustega rangelt paika pandud. Utilitas peab korrapäraselt riske analüüsima ja looma plaane, kuidas võrkude tegevus katkestuste korral taastada. Tallinna linnavolikogu määruse kohaselt ei tohi kaugkütte teenusekatkestus kesta kauem kui 24 tundi. Utilitasel on õnnestunud järjepidevalt sellest nõudest kinni pidada.

Kõik kontserni kütteettevõtted on kasutusele võtnud standardi ISO 9001 kvaliteedijuhtimise põhimõtted, mida auditeeritakse korrapäraselt. Lisaks peetakse sektori heaks tavaks keskkonnajuhtimissüsteemide välist sertifitseerimist, mis võib aidata võimalikke riske vähendada ja tõhusust suurendada.

Üks kestliku energialahenduse olulistest komponentidest on taskukohane hind. Utilitas on kehtestanud läbipaistva hinnakujunduspoliitika klientide võrdse kohtlemise tagamiseks. Kõik hinnad on kooskõlas kaugkütteseadusega ja need on kinnitanud Eesti Konkurentsiamet. Taastuvaid ja kohalikke energiaallikaid kasutatakse võimalikult palju, et tagada klientidele madalamad hinnad.

Kvaliteetset teenust pakutakse tänu kõigi otseselt kliente teenindavate tütarettevõtete ühisele panusele, kusjuures lõplik vastutus lasub ettevõtte juhatusel. Kontserni klienditeenindusosakond vastutab kõigi kliendisuhete, klientide kaasamise ning arvete esitamise teemaliste suuniste ja kordade järgimise eest ning müügiosakond tegeleb kliendiportfelli suurendamisega. Finantsosakonna ülesanded hõlmavad hindade haldamist ja turundus- ning kommunikatsiooniosakond korraldab ettevõttesisest ja -välist suhtlust ning tegeleb turundusega.

KLIENTIDE KAASAMINE JA NEGATIIVSETE MÕJUDE LEEVENDAMINE

Suhtlust klientidega ja võimalike negatiivsete mõjude leevendamist kõigis tütarettevõtetes koordineerivad kommunikatsiooni- ja klienditeenindusosakonnad standardi ISO 9001 kohaselt, kusjuures lõplik vastutus lasub juhatusel.

Utilitase lähenemine suhtlusele rõhutab otsest klientide kaasamist ning teabe edastamise selguse ja tõhususe tagamist. Kõiki probleemidest teatamise kanaleid juhitakse ettevõttesiselt:

- avatud teabevahetust soositakse ja klientide otsesed isiklikud järelepärimised on teretulnud. Nendega tegeletakse juhtumipõhiselt. Elutähtsa teenuse pakkujana tagab Utilitas, et on vajaduse korral ööpäevaringselt iga päev klientidele telefoni teel kättesaadav. Klienditeenindusosakond vastab kõnelele ja e-kirjadele tööpäeviti kell 8.00–17.00 ning väljaspool tööaega suunatakse kliendid operatiivsele teenuse kättesaadavuse infoliinile. Klienditeenindusega saab ühendust võtta ka iseteenindusportali kaudu. Kõikide klientide ja kasutajarühmadega suheldakse otse. Katkestuste korral peab Utilitas kõigepealt taastama teenuse haiglates, sotsiaal-, majutus- ja haridusasutustes.

- Kliendilepingute kohaselt külastab Utilitas igal aastal teenusepakkumise kohti vajaduste hindamiseks ja tekkinud murede lahendamiseks. Teenuse parameetrite pidev jälgimine on lepinguliste kohustuste täitmisel kesksel kohal. Tänu sellele vastab teenus järjepidevalt kliendilepingutes kirjeldatud standarditele või ületab need.
- Kliendikaebuste ja probleemide lahendamisel lähtutakse iga juhtumi eripärast, tagades samas, et probleemiga tegeletakse tõhusalt. Kaebusi lahendatakse ISO süsteemi kohaselt, mida peetakse klientide tagasisidega tegelemise struktuurseks raamistikuks. Õigustatud kaebus peab vastama rangele määratlusele, sest nii saab tagada, et tegeletakse ainult õigustatud kaebustega.
- Tekkinud mittevastavused dokumenteeritakse põhjalikult ja kõik asjakohased huvirühmad osalevad lahenduste otsimises. Kaebuse kindlaks tegemisel hakatakse koostama mittevastavuse aruannet ja asjaomase vastavuse tagamiseks rakendatakse vajalikke meetmeid. Pärast mittevastavuse kõrvaldamist kontrollitakse olukorda mõne aja pärast veendumaks, et kõik on korras. Juhtum loetakse suletuks alles siis, kui kõik tingimused on täidetud. Iga vastuvõetud kaebust peetakse ühtlasi võimaluseks teenust paremaks muuta.
- Lisaks kaebuste lahendamisele on Utilitas kehtestanud korrad klientide tagasiside kogumiseks ja analüüsimiseks kliendirahulolu-uuringu kaudu, mida teostatakse vähemalt iga kolme aasta tagant.
- Lisaks klientide päringutele ja Utilitase korrapärastele kontrollidele tähtsustab kontsern proaktiivset suhtlust. Tegevuse ja lepingutega seotud teavet jagatakse

2022. aastal oli Utilitase klientide rahulolu määr 94% (2020: 97%)

peamiselt telefoni ja SMSi teel. Utilitas edastab olulisi, kuid vähem pakilisi teavitusi ning konkreetsete klientide huvidele ja vajadustele olulist teavet e-posti ja uudistekirjade kaudu. Lisaks kasutab Utilitas erinevaid meediaplatvorme teenuse kasutajate laiemale ringile olulise informatsiooni edastamiseks.

- Kuna energeetikasektori üleminekut kestlikele põhimõtetele on võimalik saavutada ainult koos klientidega, siis otsib Utilitas proaktiivselt uusi kliente, kes tahavad kasutada jätkusuutlikumat kütteenust ja vähendada gaasisõltuvuse tekitatud riske. Utilitas renoveerib vanemaid torustikke, mistõttu kutsutakse liituma läheduses asuvaid võimalikke veel liitumata kliente. Nii saavad kliendid kasutada odavamat teenust, sest uued ühendused luuakse samal ajal torude renoveerimisega.
- Utilitas korraldab teadlikkuse tõstmise kampaaniaid kaugkütte keskkonnasäästlike omaduste jagamiseks ja selleks, et aidata klientidel saavutada suuremat kestlikkust. Õnneks on ka kliendid kliimamuutusest järjest teadlikumad ja tahavad oma jalajälge vähendada.

TEENUSTE KVALITEEDI JA KLIENTIDE RAHULOLU TAGAMISE MEETMED

Energia varustuskindlus tagatakse erinevate järjepidevate meetmetega:

- Toimepidevuse kava. Koostatud on üksikasjalikud tegevuskavad tehniliste tõrgete, äärmuslike ilmingimuste või elektri- ja kütusevarustuse katkestuste puhuks. Olemas on alternatiivsete kütuste varud muude kütusevarude asendamiseks. Määratud on töötajad ja juhtkonna liikmed, kelle ülesanne on tegevuskava hädaolukorras ellu viia. Katkestuste korral peab Utilitas kõigepealt taastama teenuse haiglates, sotsiaal-, majutus- ja haridusasutustes.

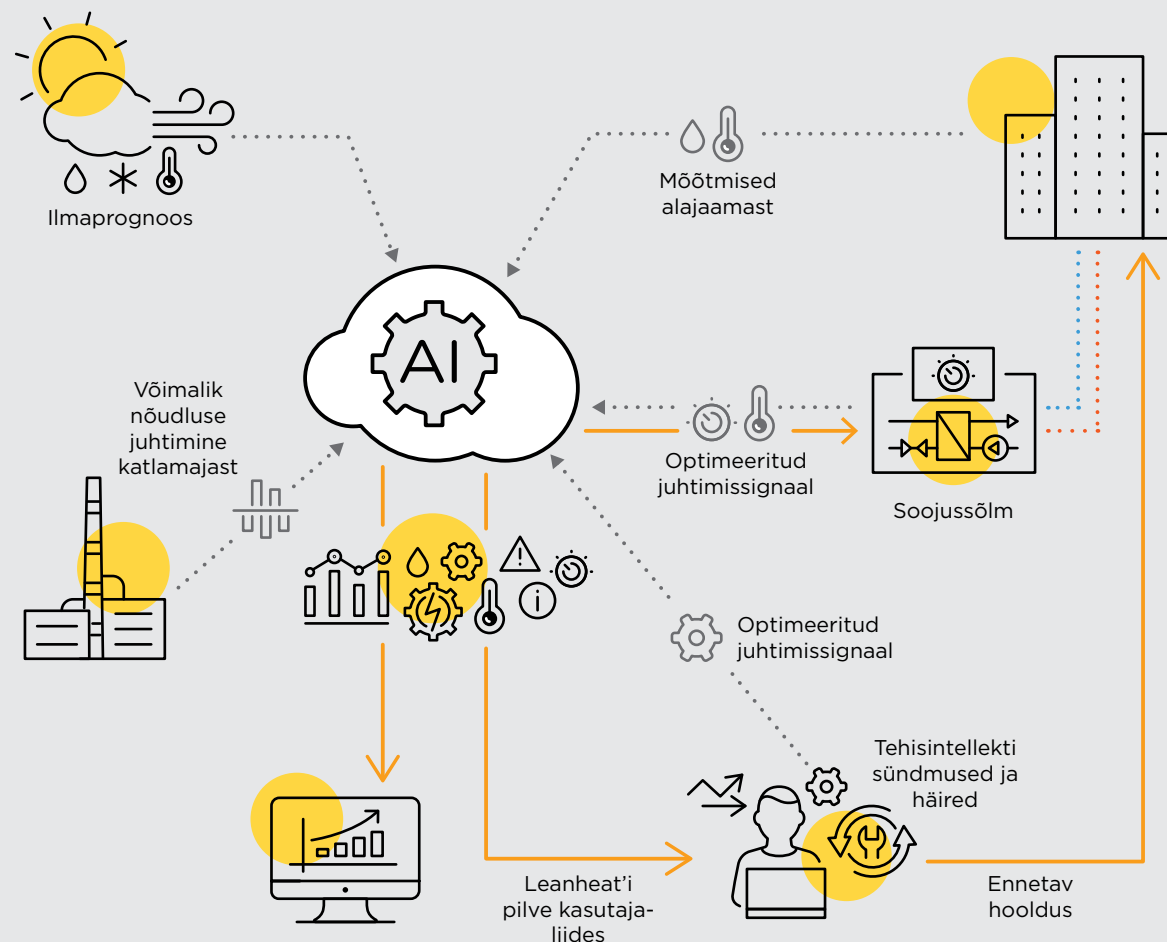
- Piisavad varud. Kooskõlas seadustega suudavad suured kaugküttekatlamajad töötada reservkütusel vähemalt 72 tundi ja lisaveega vähemalt 24 tundi.
- Autonoomne elektritootmisvõimsus. Utilitas suudab käitada suuremaid tootmisüksusi ja pumbata vett kaugküttevõrgus ka siis, kui on üldine elektrikatkestus.
- Tagavarakatlad. Kui soojusvarustuses tekib katkestuse oht ja tarbimine suureneb, pannakse tööle maagaasil töötavad reservkatlamajad.
- Tehniline korrasolek. Tootmiseadmed peavad laitmatult töötama, seega vähendab katlamajade regulaarne hooldus ja võrgusüsteemi parandamine remondivajadust hädaolukordades. Hoolduse juhtimise põhimõtted on:
 - ennetamine – seadmete korrapärane kontroll tagamaks, et need on kooskõlas tootja tehniliste nõuetega;
 - remont – seadmete korrapärane remontimine planeerimata seisakute vähendamiseks;
 - prognoosimine – diagnostika ja vibratsiooni mõõtmine partnerite abiga.
- Kvalifikatsioon. Töötajate kõrget kvalifikatsiooni säilitatakse koolitusprogrammidega. Süsteemi töökindluse nõrku punkte ja intsidente analüüsitakse pidevalt. Töötajate koolitamist kirjeldatakse ka leheküljel 71.
- Hooldamine. Utilitas kasutab arvutipõhist hooldusjuhtimissüsteemi Minimo, mille abil jälgitakse ja dokumenteeritakse hooldust üksikute komponentide tasandini. Ettevõttel on ka mitu hoolduslepingut, mis sisaldavad kokkulepitud reageerimisaegu, mille jooksul peab koostööpartner probleemi ja remondiga tegelema.
- Reaalajas andmed. Kõigil Utilitase klientidel on kaugloetavad arvestid, mis annavad teavet soojussõlmede ja-võrkude olukorrast hoonetes, aidates:
 - suurendada kliendi soojussõlme ja kaugküttevõrgu energiatõhusust, vähendades kliendi küttekulusid ja keskkonnamõju;
 - pakkuda klientidele selgeid ja üksikasjalikke statistilisi andmeid nende keskkonnamõju kohta;
 - modelleerida nõudlusmustreid võrgu soojusvarustuse optimeerimiseks;
 - võtta kasutusele personaalsed energijuhtimise digisüsteemid, mis võivad aidata alandada tipptunni energianõudlust kuni 20% võrra, millega vähendatakse ka fossiilkütuste tarvet, mida sageli kasutatakse tipptundide nõudluse katmiseks.

2023. aastal oli kaugkütteenuse kättesaadavus 99,99% (2022: 99,99%).

Kättesaadavust mõõdetakse tundidena, millal kaugkütteenus oli katkestusteta kättesaadav.

■ IT-lahenduste integreerimine tegevusse.

Kaasaegse IT-süsteemi integreerimine kõigis tootmisüksustes, jaotusvõrkudes ning klientide soojus- ja elektrisõlmedes koos reaalajas andmetega aitab tegevust optimeerida ning võimaldab kiiresti reageerida mistahes teenusekatkestustele, aidates samas tulevikus integreerida süsteemiga ka tehisintellekti ja lisateenuste pakkumise klientidele. Samuti on võimalik tuvastada hooneid, kus tarbitakse ebatavaliselt palju kütet ja mis seega saaksid renoveerimisest kõige rohkem kasu.

Joonis 16. Kaasaegne võrgu ja tegevuse juhtimine integreeritud süsteemidega

Utilitase klientidest 100 protsendil on nutikad kaugloetavad arvestid, mille abil on võimalik energiat tõhusalt kasutada.

Kuna Utilital on palju lisakohustusi ja -meetmeid soojus-teenuse toimepidevuse tagamiseks, on see usaldusväärsem kui üksikhoonetes kasutatud lokaalsed kütelahendused. Tallinna soojustorud moodustavad omavahel ühendatud ringi, mis tähendab, et ühes kaugküttevõrgu otsas olevaid hooneid võib kütta soojusega, mis on saadud teises linna otsas olevatest tootmis- ja seadmetest. Elektrivarustuse pikema katkestuse korral võib kasutusele võtta koostootmisjaamad, mida saab kasutada elektrivõrgust sõltumatult.

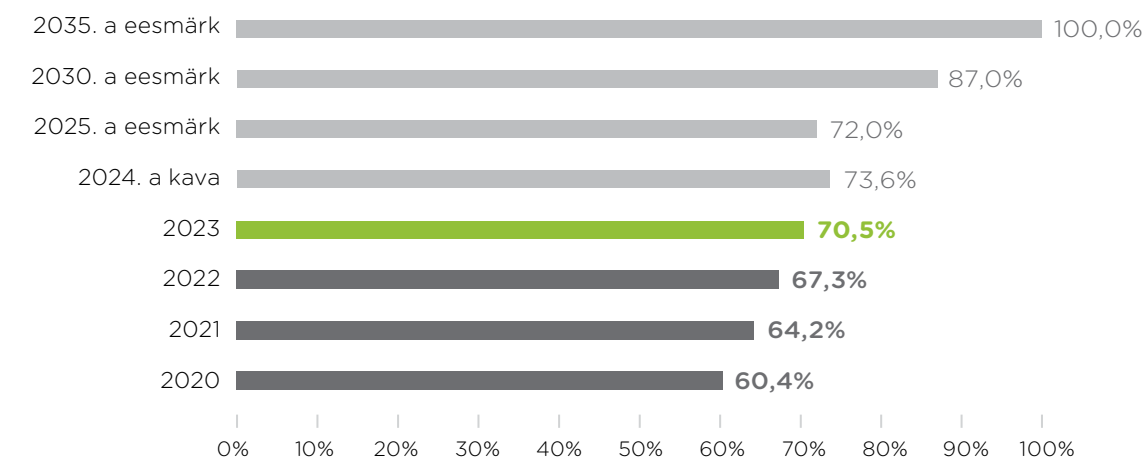

Tallinna ühtse kaugküttevõrgu arengukava 2030

Tallinna Tehnikaülikooli (TalTechi) teadlased ja Utilitase spetsialistid koostasid Tallinna ühtse kaugküttevõrgu arengukava, mis kaardistas linna võimalikud soojusvarustuse trendid aastatel 2020–2030. Utilitas Tallinn teeb Tallinna linnaga kava ellu viimiseks koostööd.

Arengukava eesmärk on rekonstrueerida Tallinna kaugküttevõrgud kiirendatud korras, et tagada energiasalv, vähendada soojuskadusid ja seotud negatiivset keskkonnamõju. Enne 1995. aastat ehitatud vana võrk asendatakse täielikult 2035. aastaks. See tähendab, et Utilitas peab Tallinnas igal aastal asendama 14–15 km kaugküttevõrgu torusid. Utilitas laiendas seda eesmärki ja soovib 2035. aastaks rekonstrueerida kõik Utilitase soojusvõrgud üle Eesti. 2023. aasta lõpuks oli 70% Utilitase hallatud 601 km võrgust rekonstrueeritud või uus.

2023. aastal liitus Utilitase kaugküttesüsteemiga 133 uut hoonet, mis võrdub 63 megavattiga (2022: 393 ja 116 MW).

Joonis 17. Rekonstrueeritud või uute kaugküttevõrkude osakaal ja plaanitud eesmärgid.

Elamufondi renoveerimine on energiatõhususe seisukohast oluline

Stockholmi keskkonnainstituudi hinnangul on lisaks investeeringutele uutesse tootmis- ja ülekandevõrkudesse vaja, et kliendid investeeriks palju enam elamufondi renoveerimisse, mis on olulise tähtsusega energiatõhususe, väiksemate energiaarvete ja parema elukvaliteedi tagamiseks. Utilitas püüab kliente toetada, pakkudes väärtuslikku nõustamist renoveerimistöde kohta.

Investeeringuvajadus, miljonit eurot ²¹	2022-2025	2026-2030	2031-2035	2036-2040	KOKKU
Elektrisektor	2 982	3 896	1 261	335	8 475
Küttesektor	1 711	2 814	3 355	3 455	11 335
sh tootmine	146	118	140	76	480
sh hoonete renoveerimine	1 565	2 696	3 215	3 379	10 854
Kütuse tootmine	194	206	33	18	450
KOKKU	4 887	6 916	4 649	3 808	20 260

²¹ <https://www.sei.org/projects/transitioning-to-carbon-neutral-heating-and-cooling-in-estonia-by-2050/>

JUHTIMINE

ÄRITEGEVUS

Vaatamata Utilitase lihtsale organisatsioonistruktuurile, milles on vähe hierarhiat, tuleb siiski kokku leppida teatud vastutustundliku äritegevuse põhimõtetes ja neid järgida. Elutähtsa teenuse pakujana üliolulises energeetikatööstuses pakub kontserni tegevus avalikkusele huvi. Seega peab Utilitas lisaks vastavate vastutustundliku juhtimise süsteemide kehtestamisele ja oma „majapidamise korrashoidmisele“ olema ka vastutustundlik ja riigile lojaalne ettevõtte – käituma ausalt ning panustama sektori ja ühiskonna arengusse.

Utilitas püüab tagada läbipaistvat, eetilist ja vastutustundlikku juhtimist ning on sõnastanud selle eesmärgi täitmiseks vajalikud sammud kontserni keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimispoliitikas. Utilitase äritegevus juhindub ka terve kontserni piires asjaomastes tegevustes kontserni inimõiguste, mitmekesisuse, kaasamise ja võrdse kohtlemise poliitikast (poliitika alustega saab põhjalikumalt tutvuda leheküljel 66) ning standarditest ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001.

Kõikide nimetatud suuniste täitmise eest vastutab Utilitas OÜ juhatus ning vastutust jagavad ka iga tütarettevõtte juhatuse liikmed ja juhid. Töötajatele pakutakse tööle asumisel sissejuhatava koolituse käigus (millega saab lähemalt tutvuda leheküljel 71) äritegevuse alast väljaõpet, mis hõlmab korruptsiooni ja altkäemaksu vastast koolitust.

SUHTED TARNIJATEGA

Kuigi Utilitase põhiline äritegevus toimub Eestis ja Euroopa Liidus, mõjutab kontserni tegevus ning tegevusetus kaudselt ka muid maailma piirkondi. Paljudes kohtades pole inimeste põhiõigused endiselt tagatud. Inimõiguste, mitmekesisuse, kaasamise ja võrdse kohtlemise poliitika kaudu tegutseb Utilitas selle nimel, et ettevõtte äritegevusel poleks kaudset negatiivset mõju ühegi tarneahela kaudu.

Utilitas eelistab partnereid, kes on oma tarneahelate suhtes läbipaistvad ning kes on kehtestanud ja avaldanud kestlikkuse põhimõtted ning tagavad oma äritegevuses austuse inimõiguste ja keskkonna vastu. Uute partnerite valimisel teostab Utilitas kõigepealt riskianalüüsi ja nõuab valmisolekut riskide tekkimisel lisakontrollide teostamiseks.

Kontrollide tulemustega arvestatakse ka võimalike tulevaste partnerluste puhul.

Kaupade ja teenuste hankimise protsessil on oluline roll, sest selle kaudu saab Utilitas mõjutada praeguste ja tulevaste partnerite kestlikku käitumist. Süsinikuneutraalsuse saavutamise poole pürgiva vastutustundliku ettevõtte on Utilitas valikukriteeriumitena kehtestanud kestlikkuse ja keskkonnakaitse nõuded, mida hangete korral järgida. Utilitase tarneahelates valitseb inimõiguste rikkumise (sh kaasaegsete orjuse vormide, inimkaubanduse, lapstööjõu ja sunnitöö) suhtes nulltolerants ning rikkumiste korral lõpetatakse koostöö vastavate partneritega. Suur osa äritegevusest on seotud metsaressurssidega, mistõttu hangib Utilitas biomassi ainult FSC, PEFC ja SBP sertifikaadiga tarnijatelt, et tagada austus inimõiguste ja keskkonna vastu terves tarneahelas.

Põhimõtete rakendamist tagatakse kontserni inimõiguste, mitmekesisuse, kaasamise ja võrdse kohtlemise poliitika järgimise kaudu.

Eesmärk: 100% suurtest tarnijatest allkirjastavad tarnija tegevusjuhendi

2023. aasta tulemus: 100%
(2022: 100%)

Eesmärk: mitte ühtegi tõestatud anonüümset teadet inimõiguste rikkumise kohta tarneahelas

2023. aasta tulemus: 0
(2022: 0)

KORRUPTSIOONI, ALTKÄEMAKSUDE NING MORAALITU KÄITUMISE ENNETAMINE JA TUVASTAMINE

Utilitas on oma tegevuses vastutustundlik, läbipaistev ja õiglane. Utilitas saab oma tegevuseks vajalikud sisendid ning teenused avalikul ja läbipaistval viisil. Korruptsiooniohu vähendamiseks omandavad kontserni tütarettevõtted kõik materiaalsed varud hangete kaudu, milles nõutakse alati mitut pakkumist. 2023. aastal täiendati hankepõhimõtete sätteid, mis suunavad hankima keskkonnasõbralikke ning kestlikke kaupu ja teenuseid.

Kontserni inimõiguste, mitmekesisuse, kaasamise ja võrdse kohtlemise poliitika kohaselt tehakse ärikingitusi viisakuse ja lahkuse margina. Ärikingituste vastu võtmisel tuleb tagada, et kinki ei pakuta sobimatu eelise saamiseks või mistahes mõjutamiseks. Seega tuleb enne kingi vastu võtmist veenduda, et see on olemuslikult ja väärtuselt ärikingituseks sobiv. Utilitase töötajad ei võta vastu liigselt väärtuslikke või kohatud kingitusi. Töötajad keelduvad kingitusest ka juhul, kui äripartner pakub kingitusi liiga sageli.

Utilitas osaleb äripartneri korraldatud üritustel, sealhulgas ärilõunal või õhtusöögil, ainult siis, kui selleks on piisav äriline põhjus, üritusel järgitakse häid tavaid ja hinnatase vastab kohalikele tingimustele.

Utilitases valitseb nulltolerants korruptsiooni, altkäemaksu ja pettuse suhtes. Eetilise äritegevuse tagamiseks saavad kõik kontserni töötajad, partnerid ja muud huvitatud pooled alates 2024. aastast kasutada kontserni anonüümset teavitussüsteemi oma kahtluste edastamiseks. Rikkumiste korral lõpetatakse koostöö asjaomaste pooltega.

Eetiline juhtimiskultuur kuulub Utilitase põhiväärtuste hulka ning ettevõtte edendab eetilist juhtimiskultuuri koolituste, teabevahetuse ja arengutegevuste kaudu.

Eesmärk: ükski töötaja pole oluliselt ja kinnitatult rikkunud töötajate käitumisjuhendit

2023. aasta tulemus: 0
(2022: 0)

Eesmärk: 0 korruptsioonijuhtumit

2023. aasta tulemus: 0
(2022: 0)

RIKKUMISTEST TEATAMINE

Ettevõtte sotsiaalse vastutuse ja Euroopa Liidu vilepuhujate direktiivi (EL 2019/1937) põhimõtete kohaselt pakub Utilitas vastutustundlike ja seaduslike äritavade rikkumist kahtlustavatele töötajatele ja partneritele ohutut, usaldusväärset ja anonüümset kanalit sellisest käitumisest teavitamiseks.

Juhul, kui kahtlustatakse näiteks finantspettust, korruptsiooni, altkäemaksu, huvide konflikti, ebaeetilist käitumist, mistahes loa või litsentsi tingimuste rikkumist, kellegi tervise või ohutuse ohtu seadmist töökohal, keskkonna saastamist jms, oodatakse kõigilt kontserni töötajatelt, alltöövõtjatelt ja partneritelt kohest reageerimist.

Kõiki olukordi, millest on teatatud, uuritakse ja käsitletakse diskreetselt ja tõsiselt. Kuna probleem võib olla tundlik, siis tagatakse kahtlasest käitumisest teavitajate konfidentsiaalsus. Teavitajale saadetakse seitsme päeva jooksul kinnitus teate kättesaamisest. Utilitas teeb koostööd advokaadibürooga isikuandmete kaitse ja kvaliteetse teenuse tagamiseks kõigile rikkumisest teavitajatele.

KOOSTÖÖ JA TOETUSTEGEVUS

Utilitase sponsorlustegevus põhineb kontserni põhiväärtustel. Utilitas pooldab vastastikku kasulikku sponsorlust, mis rikastab elanike elu, annab panuse keskkonnasäästlikkusse või loob uuenduslikke lahendusi. Utilitas toetab peamiselt projekte, mis on seotud tegevuspiirkondadega, ja ettevõtte järjepidevuse huvides eelistatakse pikaajalist sponsorlust.

Koostöös sponsorluspartneritega soovib Utilitas teavitada elanikke taastuva ja puhta energia tähtsusest ning hoonete energiakulude vähendamise vajadusest.

Utilitase koostöö- ja toetustegevus hõlmab:

- Utilitase järelkasvutiimi kuuluvaid noori kergejõustiklasi (alates 2011. aastast). Tegemist on pikaajalise projektiga Eesti professionaalsete sportlaste järelkasvu tagamiseks ja taseme tõstmiseks;
- korvpalli toetamist inimeste kokkutoomiseks ja tervislike eluviiside edendamiseks. Utilitas on Eesti korvpallikoondise peاسponsor ja Rapla korvpallimeeskonna nimesponsor (alates 2013. aastast);
- koostööd Tallinna Linnateatriga, et anda panus „Rohelise teatri“ keskkonnasäästlikku kontseptsiooni (alates 2016. aastast);
- vähiravifondi Kingitud Elu toetamist ja muud heategevust.

PANUS SEKTORI ARENGUSSE

Utilitas teeb koostööd ühingute ja organisatsioonidega, mis tegutsevad keskkonnakaitse ja kestliku juhtimise valdkonnas ning aitavad arendada energeetika valdkonda. Utilitas kuulub järgmistesse võrgustikesse:

Eesti Taastuvenergia Koda ühendab Eesti organisatsioone, mis tegutsevad taastuvenergia valdkonnas. Koda eesmärk on valdkonda edendada ja arendada.

Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing on Eesti suurim ja vanim organisatsioon, mis esindab ning edendab energia- ja kütteettevõtete huve.

Rohetiiger on koostööplatvorm, mille eesmärk on parandada keskkonnateadlikkust ja luua alus tasakaalustatud majandusele, nii nagu Tiigrihüpe käivitas Eesti tehnoloogiasektori arengu.

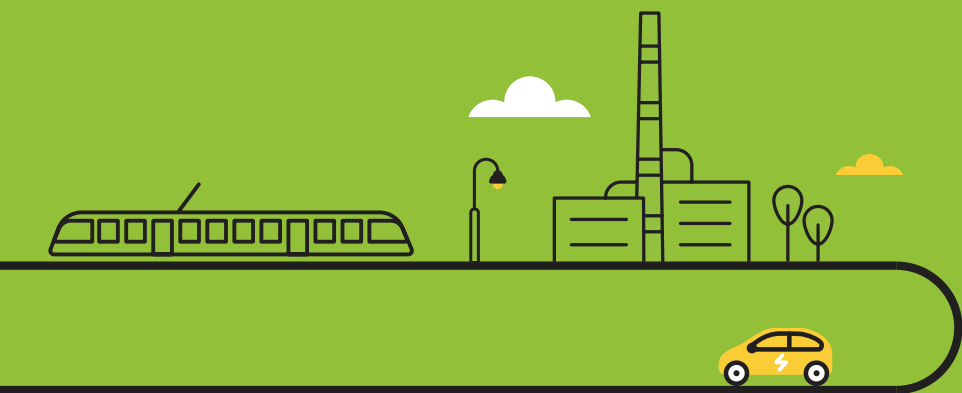

Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum ühendab ettevõtteid, mis hindavad vastutustundliku äritegevuse tavaid ja soovivad tagada ettevõtete, ühiskonna ja riigi kui terviku kestlikkuse. Utilitas on allkirjastanud algatuse põhimõtted, milles lubatakse ehitada parem homne.

Organisatsioon **Wind Europe** ühendab rohkem kui 400 liiget tervest tuuleenergia väärtusahelast, et edendada, koordineerida, selgitada, uurida ja analüüsida tuuleenergiaga seotud teemasid ning pakkuda ettevõtetele võrgustike loomise platvormi. Utilitas liitus organisatsiooniga 2022. aastal.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE ARUANNE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

TUHANDETES EURODES	Lisa nr	31.12.2023	31.12.2022
VARAD			
Käibevara			
Raha	2	5 249	4 152
Nõuded ja ettemaksed	3	42 223	51 967
Varud	4	24 052	41 712
KÄIBEVARA KOKKU		71 524	97 831
Põhivara			
Finantsinvesteeringud sidusettevõtetesse	6	64 031	62 151
Pikaajalised nõuded ja ettemaksed	3	31 622	20 175
Materiaalne põhivara	7, 8	517 285	390 874
Immateriaalne põhivara	8, 9	13 501	13 683
PÕHIVARA KOKKU		626 439	486 883
VARAD KOKKU		697 963	584 714
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL			
Lühiajalised kohustised			
Kapitalirendi kohustised	8, 10	195	2 183
Võlad ja ettemaksed	11	35 916	55 168
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU		36 111	57 351
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	10	400 701	332 701
Kapitalirendi kohustised	8, 10	542	34 128
Eraldised	12	0	279
PIKAAJALISED KOHUSTISED KOKKU		401 243	367 108
KOHUSTISED KOKKU		437 354	424 459
Omakapital			
Vähemusosa	5	78 338	0
Emaettevõtte aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital			
Osakapital	12	7 650	7 650
Jaotamata kasum		174 621	152 605
OMAKAPITAL KOKKU		260 609	160 255
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU		697 963	584 714

Lisad lehekülgedel 96 kuni 118 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD KASUMIARUANNE

TUHANDETES EURODES	Lisa nr	2023	2022
Äritulud			
Müügitulu	13	219 345	255 778
Muud äritulud	14	6 217	3 845
ÄRITULUD KOKKU		225 562	259 623
Kaubad, toore, materjal ja teenused	15	-131 757	-162 654
Mitmesugused tegevuskulud	16	-6 086	-4 749
Tööjõukulud	17	-14 189	-12 738
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	7, 8, 9	-23 556	-20 255
Muud ärikulud	18	-58	-8 457
Ärikasum		49 916	50 770
Finantstulud ja -kulud			
Kasum kapitaliosalusemeetodil	6	3 223	6 155
Intressikulud	10	-19 614	-17 159
Ümberstruktureerimise kulud	5	-5 665	0
Muud finantstulud ja -kulud		338	637
FINANTSTULUD JA -KULUD KOKKU		-21 718	-10 367
Kasum enne tulumaksustamist		28 198	40 403
Tulumaks	12	-490	-496
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		27 708	39 907
Emaettevõtte aktsionäri/osaniku osa kasumist (kahjumist)		27 154	0
Vähemusosaluse osa kasumist (kahjumist)		554	0

Lisad lehekülgedel 96 kuni 118 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

TUHANDETES EURODES	Lisa nr	2023	2022
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST			
Ärikasum		49 916	50 770
Korrigeerimised:			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	7, 9	23 556	20 255
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	7	-10	0
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	3	6 522	-6 230
Varude muutus	4	17 660	-38 566
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	11	-18 333	5 339
Makstud intressid	10	-22 885	-17 364
Makstud ettevõtte tulumaks	12	-1 721	-496
Kokku rahavood äritegevusest		54 705	13 708
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	7, 9	-108 909	-71 811
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	7	272	70
Äriühendusel lisandunud raha	5	2 898	0
Antud laenud	23	-13 050	-9 150
Antud laenude tagasimaksed	23	1 600	0
Saadud intressid		4 403	1 265
Laekunud dividendid	6	1 344	2 647
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-111 442	-76 979
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST			
Saadud laenud	10	70 000	55 000
Saadud laenude tagasimaksed	10	-2 000	0
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	10	-1 708	-1 864
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest		-3 458	-44
Makstud dividendid	12	-5 000	-5 000
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		57 834	48 092
RAHAVOOD KOKKU		1 097	-15 179
RAHA JA RAHA LÄHENDID PERIOODI ALGUSES	2	4 152	19 331
RAHA JA RAHA LÄHENDID PERIOODI LÖPUS	2	5 249	4 152

Lisad lehekülgedel 96 kuni 118 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

TUHANDETES EURODES	Emaettevõtte osanikele kuuluv omakapital			
	Osakapital	Jaotamata kasum	Vähemusosalus	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2021	7 650	117 698	0	125 348
Makstud dividendid	0	-5 000	0	-5 000
Aruandeperioodi puhaskasum	0	39 907	0	39 907
Saldo seisuga 31.12.2022	7 650	152 605	0	160 255
Soetatud tütaretevõtte vähemusosa	0	0	77 784	77 784
Muud muutused	0	-138	0	-138
Makstud dividendid	0	-5 000	0	-5 000
Aruandeperioodi puhaskasum	0	27 154	554	27 708
Saldo seisuga 31.12.2023	7 650	174 621	78 338	260 609

Täpsem informatsioon osakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on toodud lisas 12.

Lisad lehekülgedel 96 kuni 118 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

■ Lisa 1 Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

OÜ Utilitas 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Konsolideeritud aruandes kajastuvad OÜ Utilitas (edaspidi: ettevõtte) ning tema tütaretevõtete (koos edaspidi nimetatud: kontsern) finantsnäitajad. Informatsioon tütaretevõtete kohta on toodud lisas 5.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetel.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

A. Konsolideeritud aruannete koostamine

Konsolideerimise põhimõtted

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõik tütaretevõtted. Elimineeritud on kõik kontsernisisesed nõuded ja kohustised, kontserni ettevõtete vahelised tehingud ning nende tulemusena tekkinud realiseerimata kasumid ja kahjumid.

Vajadusel on tüharetevõtete arvestuspõhimõtteid muudetud vastavaks kontserni arvestuspõhimõtetele.

Tütaretevõtted

Tütaretevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle emaettevõttel on kontroll. Tütaretevõtet loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui kontsern omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tüharetevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tüharetevõtte tegevus- ja finantspoliitikat.

Tütaretevõtte soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all toimuvad äriühendused, mida kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil). Vastavalt ostumeetodile võetakse omandatud tüharetevõtte varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised arvele nende õiglase väärtuses ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara õiglase väärtuse vahe kajastatakse positiivse või negatiivse firmaväärtusena. Alates omandamise kuupäevast kajastatakse omandatud tüharetevõtte varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised ning tekkinud positiivne firmaväärtus konsolideeritud bilansis ning osalus omandatud tüharetevõtte tuludes ja kuludes kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes. Negatiivne firmaväärtus kajastatakse koheselt tuluna.

Kui ettevõtte soetamisel ei omandatud äri, siis antud tehingut kajastatakse kui varade ostu. Ostu kajastamiseks jaotatakse soetusmaksumus eraldiseisvatele varadele (ja kohustistele) nende suhteliste õiglase väärtuste alusel ostmise kuupäeval. Firmaväärtust tehingust ei teki.

Juhul, kui tüharetevõtte müüakse aruandeperioodi jooksul, kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes müüdud tüharetevõtte tulused ja kulusid kuni kontrolli üleandmiseni. Vahet müügihinna ja tüharetevõtte netovara bilansilise väärtuse vahel kontserni bilansis (kaasa arvatud firmaväärtus) müügikuupäeva seisuga kajastatakse kasumi/kahjumina tüharetevõtte müügist. Juhul, kui tüharetevõtte osalisel müügil väheneb kontserni kontroll ettevõtte üle alla 50%, kuid mõju ettevõtte üle ei kao täielikult, lõpetatakse alates müügikuupäevast ettevõtte konsolideerimine ning kajastatakse järelejäänud osa tüharetevõtte varades, kohustistes ning firmaväärtuses kas sidusettevõttena, ühisettevõttena või muu finantsinvesteeringuna. Allesjääva investeeringu osa bilansilist väärtust müügikuupäeval loetakse tema uueks soetusmaksumuseks.

Sidusettevõtjad

Sidusettevõtja on ettevõtja, mille üle kontsern omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui kontsern omab ettevõtjast 20% - 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Investeeringud sidusettevõtjatesse on konsolideeritud finantsaruannetes kajastatud kapitaliosaluse meetodil; selle kohaselt on alginvesteeringut korrigeeritud ettevõttest saadud kasumi/kahjumiga ning laekunud dividendidega.

Omavahelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt ettevõtja osaluse suurusle. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus.

Juhul kui ettevõtte osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava sidusettevõtja kahjumis on võrdne või ületab sidusettevõtte bilansilist jääkväärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist jääkväärtust nullini ning edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui ettevõtja on garanteerinud või kohustatud rahuldama sidusettevõtja kohustisi, kajastatakse bilansis nii vastavat kohustist kui ka kapitaliosaluse meetodi kahjumit. Vajadusel on sidusettevõtjate raamatupidamispõhimõtted muudetud vastavaks kontserni arvestus- põhimõtetele.

Äriühendused ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel

Ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimunud äriühendusi kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil, mille kohaselt kajastatakse omandatud osalust teises ettevõttes omandatud netovara bilansilises väärtuses (st. nagu omandatud varad ja kohustised olid kajastatud omandatud ettevõtte bilansis) ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara bilansilise väärtuse vahe kajastatakse omandava ettevõtte omakapitali vähenemise või suurenemisena.

Konsolideeritud aastaaruande lisades esitatud Emaettevõtte konsolideerimata aruanded

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldatakse konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, v.a investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse, mis konsolideerimata aruandes on kajastatud soetusmaksumuse meetodil.

B. Finantsvarad

Kontsernil on järgmised finantsvarad: raha ja raha lähendid (vaata ka arvestuspõhimõte C), nõuded ostjate vastu (vaata ka arvestuspõhimõte D) ja muud nõuded.

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse *tehingupäeval* (s.t päeval, mil Kontsern võtab endale kohustise (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks).

Raha ja raha lähendid, nõuded ostjatele ja muud nõuded (viitlaekumised, antud laenud ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul ligilähedane nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

C. Raha ja raha lähendid

Raha ja selle lähenditena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke (v.a. arvelduskrediit), kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite ning paigutusi rahaturufondidesse ja muudesse ülikviidsetesse fondidesse, mis investeerivad instrumentidesse, mis individuaalselt vastavad raha ja raha lähendi mõistele. Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustiste koosseisus.

D. Nõuded ostjate vastu

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse kontserni tavapärase äritegevuse käigus tekkinud

lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus tagasimaksed ning vajadusel tehtavad allahindlused).

Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine. Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlussumma on vahe nende nõuete bilansilise väärtuse ja tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahel, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlussumma võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse kasumiaruandes kuluna. Kui nõue loetakse lootusetult laekuvaks, kantakse nõue ja tema allahindlus bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisena.

E. Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumente kajastatakse esmasel arvelevõtmisel õiglasest väärtuses tuletisinstrumendi lepingu sõlmimise kuupäeval ja hinnatakse edaspidi ümber nende õiglasele väärtusele.

Tuletisinstrumentekajastatakseõiglasestväärtuseslähikasumiaruande.Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes *muu äritulu* või *muu ärikuluna*.

F. Varud

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. OÜ Utilitas Tallinna Elektri jaam kasutab kütusevarude kuludes kajastamisel ja varude bilansilise väärtuse arvutamisel kaalutud keskmise hinna meetodit. Varud kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Varude allahindlusi nende neto realiseerimisväärtusele kajastatakse allahindluse perioodil muudes ärikuludes.

G. Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse kontserni enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 700 eurot kuni alates 10 000 eurot, olenevalt kontserni ettevõttest.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Juhul kui materiaalse põhivara objekti otstarbekohasesse kasutusvalmidusse viimine vältab pikema perioodi jooksul, kapitaliseeritakse vara soetusmaksumusse varaga seotud laenukasutuse kulutused. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on olulises osas valmis otstarbekohaseks kasutamiseks või selle aktiivne arendustegevus on pikemaks ajaks peatatud.

Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivara arvestus toimub sarnaselt ostetud põhivaraga.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et kontsern saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuluseid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Amortisatsioonimäärade vahemikud on materiaalse põhivara gruppidele järgmised:

Ehitised ja rajatised	2 - 10%	10 - 50 aastat
Soojustrassid	3 - 10%	10 - 30 aastat
Tootmiseseadmed	3 - 20%	5 - 35 aastat
Muud masinad ja seadmed	10 - 33%	3 - 10 aastat
Muu inventar ja IT seadmed	10 - 33%	3 - 25 aastat

Piiramata kasutuseaga objekte (maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, muuseumi-eksponaadid ja raamatud) ei amortiseerita.

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus (miinus müügikulutused) või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele (vaata ka arvestuspõhimõtet osas I).

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasum või kahjum, mis on tekkinud materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest, kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

H. Immateriaalne vara

Immateriaalset vara (firmaväärtus, patendid, litsentsid, kaubamärgid, tarkvara, ehitusõigused, liitumislepingud) kajastatakse bilansis siis, kui vara on kontserni poolt kontrollitav, tema kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku kasu ning vara soetusmaksumus on usaldusväärselt mõõdetav. Omandatud immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Arvele võtmise järel kajastatakse immateriaalset vara selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalset vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil, lähtudes vara eeldatavast kasulikust elueast. Igal bilansipäeval hinnatakse vara amortisatsiooniperioodide ning -meetodi põhjendatust. Amortisatsioonimäärade vahemikud on immateriaalse põhivara gruppidele järgmised:

Firmaväärtus	4,55%
Tarkvara, patendid, litsentsid, kaubamärgid, ehitusõigused, liitumislepingud ja muu immateriaalne põhivara	20-33%

Hinnatakse vara väärtuse langust, kui on ilmnenud asjaolusid, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele (vaata ka arvestuspõhimõtet osas I).

Firmaväärtus

Firmaväärtus on positiivne vahe äriühenduse käigus omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara õiglase väärtuse vahel, peegeldades seda osa soetusmaksumusest,

mis tasuti omandatud kontserni selliste varade eest, mida ei ole võimalik eristada ja eraldi arvele võtta. Omandamise kuupäeval kajastatakse firmaväärtus konsolideeritud bilansis selle soetusmaksumuses immateriaalse varana.

Firmaväärtust amortiseeritakse lineaarselt omandatud netovara eeldatava kasuliku eluea jooksul.

Tarkvara

Immateriaalse varana kajastatakse ostetud arvutitarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Arvutitarkvara arenduskulud kajastatakse immateriaalse varana, kui need on otseselt seotud selliste tarkvaraobjektide arendamisega, mis on eristatavad, kontserni poolt kontrollitavad ning mille kasutamisest saadakse tulevast majanduslikku kasu pikema aja kui ühe aasta jooksul. Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arvutitarkvara arenduskulud amortiseeritakse hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on kuni 5 aastat. Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes jooksva perioodi kuludena.

Ehitusõigused, liitumislepingud

Ehitusõiguste amortisatsiooni alustatakse hetkel, kui tekib võimalus kasutada õigust alustada ehitustöödega. Enne varade valmimist ehitusõiguse amortisatsioonikulu kajastatakse varade soetusmaksumuses. Ehitusõigust amortiseeritakse lineaarselt kuni hoonestusõiguse lõpuni.

Liitumislepingut hakatakse amortiseerima siis, kui see kasutusele võetakse, ehk siis varade valmimise hetkel. Liitumislepingut amortiseeritakse lineaarselt kuni hoonestusõiguse lepingu lõpuni.

Muu immateriaalne põhivara

Kulutused patentide, kaubamärkide, litsentside ja sertifikaatide soetamiseks kapitaliseeritakse, kui on võimalik hinnata neilt kulutustelt tulevikus saadavat tulu. Muu immateriaalne põhivara kantakse kuluks lineaarselt eeldatava kasuliku eluea jooksul, mille pikkus ei ületa 5 aastat.

I. Varade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara (maa) ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (raha genereeriv üksus). Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud. Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisenä.

J. Kapitali- ja kasutusrendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kontsern kui rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustise jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustise jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekulutused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

K. Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenu, viitvõlad ning muud lühiajalised pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustised ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid, mida kajastatakse nende õiglases väärtuses).

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul ligilähedane nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustisi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustisi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

L. Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustisi, mis on avaldunud enne bilansikuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele.

Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustised, mille realiseerumine ei ole tõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, on avalikustatud aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Lubadused, garantiid ja muud kohustised, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustisteks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades potentsiaalsete kohustistena.

M. Ettevõtte tulumaks

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta

kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Alates 2019. aastast rakendatakse madalamat maksumäära 14/86 regulaarsetele dividendiväljamaksetele ulatuses, mis on väiksem või võrdne kolme eelneva aasta keskmise maksustatud dividendiga. 2018. a oli esimene arvesse võetav aasta kolme aasta keskmise maksustatud kasumi arvestamisel. Tulumaksukohustus ja tulumaksukulu dividendidelt kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustisena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustis tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustisi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustist, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustis, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 13.

N. Tulude arvestus

Tulu kaupade müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglates väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist.

Elektri- ja soojusenergia müük ning kaugjahutuse teenus

Elektri- ja soojusenergia ning kaugjahutuse teenuse müügitulu kajastatakse tekkepõhiselt igakuiselt mõõtjate näitude alusel.

Liitumistasud

Liitumistasud kajastatakse tuluna siis, kui liitumisega seotud teenus on osutatud (st liitumiseks vajalik põhivara on ehitatud) ning puudub sisuline risk, et tasusid peab tagasi maksma.

Muu

Intressitulu ja dividenditulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt. Dividenditulu kajastatakse siis, kui omanikul on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks.

Lisa 2 Raha ja raha lähendid

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Pangakontod	4 934	3 852
Rahalised vahendid teel	15	0
Tähtajalised hoiused (tähtajaga kuni 3 kuud)	300	300
RAHA JA RAHA LÄHENDID KOKKU	5 249	4 152

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

Lühiajalised nõuded ja ettemaksed

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu	40 580	47 151
sh Ostjatelt laekumata arved	40 583	47 154
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-3	-3
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	2	2
Muud lühiajalised nõuded	656	1 478
Nõuded seotud osapoolte vastu (lisa 23)	33	25
Intressi nõuded seotud osapooltele (lisa 23)	69	2 149
Ettemaksed teenuste eest	883	1 162
LÜHIAJALISED NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	42 223	51 967

Pikaajalised nõuded ja ettemaksed

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalise ettemaksed	22	25
Antud laenud	31 600	20 150
PIKAAJALISED NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	31 622	20 175

2023. aastal kanti lootusetult laekuvateks nõudeid 13 tuhande euro ulatuses (2022: 8 tuhat eurot kanti lootusetult laekuvaks). Aruandeperioodil saadi tulu varem lootusetult laekuvateks tunnistatud nõuetest 4 tuhat eurot (2022: 7 tuhat eurot). Vaata lisa 14 ja 16.

Lisa 4 Varud

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Tooraine ja materjal	2 421	2 196
Kütus	21 590	22 800
Ettemaksed varude eest	41	16 716
VARUD KOKKU	24 052	41 712

Ettemaksed varude eest sisaldavad seisuga 31.12.2022 10 625 tuhande euro ulatuses ettemaksu diislikütuse eest, mis oli hangitud reservkütuseks maagaasi tarnehäirete võimalike riskide maandamiseks. Seisuga 31.12.2022 hinnati ettemaks diislikütuse eest ümber neto realiseerimisväärtusesse lähtudes valitsevast turust, mille tulemusena moodustati provisjon summas 7 781 tuhat eurot (vaata lisa 11).

Aruandeperioodil kanti varusid maha 26 tuhande euro väärtuses (2022: 4 tuhande euro väärtuses). 2023. ja 2022. aastal varusid alla ei hinnatud.

■ Lisa 5 Tütarettevõtted

31.12.2023 seisuga omas OÜ Utilitas osalust järgmistes tütarettevõtetes:

Tütarettevõtte	Tegevusala	Osalus 31.12.2023	Osalus 31.12.2022
OÜ Utilitas Tallinna Elektriijaam	Soojus- ja elektrienergia tootmine ja müük	100%	100%
AS Utilitas Eesti	Soojusenergia tootmine ja müük	100%	100%
OÜ Tuulepealne Maa	Elektrienergia tootmine ja müük	100%	100%
AS Utilitas Tallinna Soojus	Valdusettevõtte	66,7%	0%
AS Utilitas Tallinn	Soojus- ja elektrienergia tootmine ja müük, kaugjahutuse teenuse osutamine	66,7%	100%
AS Tallinna Soojus	Teenuse tasemete jälgimine	66,7%	0%

Kõik tütarettevõtted on asutatud ja tegutsevad Eestis.

Äriühendused

22. juunil 2023 sõlmisid OÜ Utilitas ja Tallinna linn aktsionäride lepingu ja aktsiate märkimise lepingu, mille kohaselt asutasid OÜ Utilitas ja Tallinna linn ühise valdusettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus. AS Utilitas Tallinna Soojus aktsiatest kuulub 66,66% OÜ-le Utilitas ja 33,34% Tallinna linnale. Tallinna linn tegi uude ühingusse mitterahalise sissemakse AS-i Tallinna Soojus aktsiatega ning OÜ Utilitas omalt poolt AS-i Utilitas Tallinn aktsiatega. AS Utilitas Tallinna Soojus juhib kaugkütteenvesteeringuid Tallinna piirkonnas. AS Utilitas Tallinn ja AS Tallinna Soojus on uue asutatud ettevõtte tütarettevõtted.

Tehingu raames kandis OÜ Utilitas AS Utilitas Tallinna Soojus vabatahtlikku reservkapitali aktsionärialaenu summas 121 683 tuhat eurot ning 100% osaluse AS-is Utilitas Tallinn. AS-i Utilitas Tallinn ja AS-i Tallinna Soojus vahel sõlmitud ettevõtte rendilepingu väärtust hinnati õiglasele väärtusele ning ühtlustati rendi arvestuspõhimõtteid, mille tulemusena kajastati konsolideeritud kasumiaruandes ümberstruktureerimise kulu summas 5 665 tuhat eurot. Tallinna linna osalus AS-is Utilitas Tallinna Soojus kajastati vähemusosalusena konsolideeritud bilansis summas 77 784 tuhat eurot. Äriühenduse tulemusena lisandus raha summas 2 898 tuhat eurot ning põhivaradele jaotati konsolideeritud bilansis 35 818 tuhat eurot (vaata lisa 7). Konsolideeritud bilansist elimineeriti kontsernisisene kapitalirendi kohustus summas 34 182 tuhat eurot (vaata lisa 8 ja 10).

■ Lisa 6 Sidusettevõtjad

2021. aasta veebruaris asutas Utilitas OÜ koos UG Investment OÜ-ga ühisettevõtte (50%/50%) Utilitas Wind OÜ, et omandada ja arendada taastuvenergia projekte Eestis ja teistes Balti riikides. Investeering on klassifitseeritud sidusettevõtteks, kuna mõlemad omanikud omavad ühtset kontrolli.

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Investeering sidusettevõtjasse aasta alguses	5 346	720
Aruandeperioodi kapitaliosaluse kasum	88	4 626
Investeering sidusettevõtjasse aasta lõpus	5 434	5 346

Sidusettevõtja Utilitas Wind OÜ finantsinformatsioon (kajastades 100% sidusettevõtet):

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Käibevara	4 004	13 372
Põhivara	142 505	93 263
Lühiajalised kohustused	11 330	10 129
Pikaajalised kohustused	123 363	84 829
Omakapital	11 816	11 677
Müügitulu	17 274	10 811
Puhaskasum	283	9 913

2021. aasta esimese pooles omandas Utilitas OÜ 20,36% osaluse Tallinna Vesi AS-is, mis on Eesti suurim joogivee- ja reoveeteenuseid pakkuv ettevõtte teenindades Tallinna linna ja selle lähimbruse omavalitsusi.

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Investeering sidusettevõtjasse aasta alguses	56 805	57 923
Saadud dividendid	-1 344	-2 647
Aruandeperioodi kapitaliosaluse kasum	3 136	1 529
Investeering sidusettevõtjasse aasta lõpus	58 597	56 805

Sidusettevõtja Tallinna Vesi AS finantsinformatsioon (kajastades 100% sidusettevõtet):

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Käibevara	24 481	22 836
Põhivara	257 401	230 557
Lühiajalised kohustused	18 781	18 487
Pikaajalised kohustused	101 378	84 930
Omakapital	161 723	149 976
Müügitulu	61 141	54 558
Puhaskasum	18 347	10 315

■ Lisa 7 Materiaalne põhivara

TUHANDETES EURODES	Maa ja ehitised	Masinate ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised ja ettemaksed	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2022					
Soetusmaksumus	289 550	170 917	2 592	63 615	526 674
Akumuleeritud kulum	-80 421	-53 916	-1 463	0	-135 800
JÄÄKMAKSUMUS	209 129	117 001	1 129	63 615	390 874
2023. a toimunud muutused					
Ostud ja parendused	59	643	545	110 716	111 963
Lisandumised äriühenduste kaudu (Lisa 5)	938	35 818	9	0	36 765
Mahakandmised	-25	-48	-2	0	-75
Müügid	-16	-245	-1	0	-262
Ümberklassifitseerimine	65 707	81 140	0	-146 847	0
Amortisatsioonikulu	-12 711	-9 045	-224	0	-21 980
Saldo seisuga 31.12.2023					
Soetusmaksumus	354 286	287 898	3 096	27 484	672 764
Akumuleeritud kulum	-91 205	-62 634	-1 640	0	-155 479
JÄÄKMAKSUMUS	263 081	225 264	1 456	27 484	517 285

Aruandeperioodil müüdi põhivara summas 272 tuhat eurot (2022: 70 tuhat eurot). Kahjum põhivara mahakandmisest oli 75 tuhat eurot (2021: 218 tuhat eurot).

■ Lisa 8 Rendivarad (kapitalirent)

Kontsern kui rentnik:

Kapitalirendile võetud vara, varade parendused ja asendused varaliikide lõikes:

TUHANDETES EURODES	Materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2022			
Soetusmaksumus	144 866	281	145 147
Akumuleeritud kulum	-44 922	-215	-45 137
JÄÄKMAKSUMUS	99 944	66	100 010
2023. a toimunud muutused			
Ostud ja parendused	1 629	0	1 629
Mahakandmised	-18	0	-18
Müügid	-243	0	-243
Äriühendustest tulenevad muudatused (lisa 5)	-96 543	-48	-96 591
Amortisatsioonikulu	-3 852	-18	-3 870
Saldo seisuga 31.12.2023			
Soetusmaksumus	1 249	0	1 249
Akumuleeritud kulum	-332	0	-332
JÄÄKMAKSUMUS	917	0	917

Kapitalirendi kohustis seisuga 31.12.2023 on 737 tuhat eurot (31.12.2022 seisuga 36 311 tuhat eurot; vaata lisa 10).

Kapitalirendi tingimustel renditakse transpordivahendeid bilansilise jääkmaksumusega 917 tuhat eurot (31.12.2022 829 tuhat eurot eurot ja AS-iga Tallinna Soojus sõlmitud Rendi- ja operaatorlepingu alusel seotud varasid summas 99 181 tuhat eurot). 31. oktoobril 2001. a sõlmis AS Utilitas Tallinn (rentnik) Tallinna linnale kuuluva ettevõttega AS Tallinna Soojus (rendileandja) rendi- ja opereerimislepingu 30 aastaks. Rendivarade hulgas kajastatakse lisaks esialgselt üle võetud varadele ka rendiperioodi jooksul varadele tehtud parendusi ja asendusi. 2023. aasta augustis asutasid Tallinna linn ja OÜ Utilitas ühise valdusettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus. AS Utilitas Tallinn ja AS Tallinna Soojus on vastloodud ettevõtte tütarettevõtted (vaata lisa 5) – sellest tulenevalt on tütarde vaheline varade rent kontsernisisene tehing ja rendivarade vähenemine on välja toodud real „Äriühendustest tulenevad muudatused“.

■ Lisa 9 Immateriaalne põhivara

TUHANDETES EURODES	Firmaväärtus	Muu immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2022			
Soetusmaksumus	22 839	3 163	26 002
Akumuleeritud kulum	-11 420	-899	-12 319
JÄÄKMAKSUMUS	11 419	2 264	13 683
2023. a toimunud muutused			
Ostud ja parendused	0	1 319	1 319
Amortisatsioonikulu	-1 038	-463	-1 501
Saldo seisuga 31.12.2023			
Soetusmaksumus	22 839	4 433	27 272
Akumuleeritud kulum	-12 458	-1 313	-13 771
JÄÄKMAKSUMUS	10 381	3 120	13 501

■ Lisa 10 Laenukohustised

TUHANDETES EURODES	Lühiajaline saldo 31.12.2023	Pikaajaline saldo 31.12.2023	Tagasimakse tähtaeg	Lepinguline intressimäär
Omaniku laen (lisa 23)	0	400 701	2047	4.99%
Kapitalirendikohustised	195	542	2028	6 kuu euribor + 1,30-1,55%
KOKKU	195	401 243		

TUHANDETES EURODES	Lühiajaline saldo 31.12.2022	Pikaajaline saldo 31.12.2022	Tagasimakse tähtaeg	Lepinguline intressimäär
Omaniku laen (lisa 23)	0	332 701	2047	4.99%
Kapitalirendikohustised	2 183	34 128		
sh Rendi- ja operaatorleping AS-ga Tallinna Soojus (lisa 8)	2 008	33 631	2031	(discount rate) 9,60%
Muu kapitalirent	175	497	2026	six-month euribor + 1.30-1.55%
KOKKU	2 183	366 829		

Aruandeperioodil saadi emaettevõttelt laenu summas 70 000 tuhat eurot ning maksti tagasi laenu summas 2 000 tuhat eurot (2022: 55 000 tuhat eurot).

Aruandeperioodil arvestatud intress saadud laenudelt oli 18 842 tuhat eurot, mis sisaldab kapitaliseeritud laenuintressi summas 1 762 tuhat eurot (2022: 14 481 tuhat eurot, mis sisaldab kapitaliseeritud laenuintressi summas 483 tuhat eurot; vaata lisa 23) ja kapitalirendi intressikulu 2 256 tuhat eurot (2022: 3 078 tuhat eurot; vaata lisa 8). Tulenevalt äriühendusest,

kontsernisisene kapitalirendi kohustuis elimineeriti summas 34 182 tuhat eurot (vaata lisa 5).

Kontsernil on sõlmitud SEB pangaga käibekrediidi leping limiidiga 34 miljonit eurot (2022: 15 miljonit eurot), intressikulu käibekrediidi kohustistasudelt oli 119 tuhat eurot (2022: 82 tuhat eurot) ja käibekrediidi intressikulu 159 tuhat eurot (2022: 1 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2023 ja 31.12.2022, käibekrediidi limiit ei olnud kasutusel.

Kõik kontserni võlakohustised on eurodes. Informatsioon laenukohustiste tagatiste kohta on toodud lisa 19.

■ Lisa 11 Võlad ja ettemaksed

Lühiajalised võlad ja ettemaksed

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Võlad tarnijatele	28 957	34 160
Võlad töövõtjatele	161	156
Maksuvõlad	1 952	1 022
sh Käibemaks	1 070	251
Sotsiaalmaks	409	342
Õhusaastemaks	183	192
Üksikisiku tulumaks	199	172
Erijuhtude tulumaks	46	33
Töötuskindlustusmaks	20	18
Kohustuslik kogumispension	11	10
Aktsiisimaks	14	4
Muud võlad	355	309
Intressikohustus (lisa 23)	0	1 501
Lühiajalised tuletisinstrumentid (lisa 14; 18)	0	1 534
Lühiajalised eraldised	2 366	2 061
Eraldis kahjulike lepingute katteks (lisa 4)	0	7 781
CO ₂ saastekvootide reserv (lisa 15; 20)	1 808	6 344
Saadud ettemaksed	317	300
LÜHIAJALISED VÕLAD JA ETTEMAKSED KOKKU	35 916	55 168

Põlevkiviõli hinnariski maandamiseks sõlmis kontsern 2022. aastal tuletistehingu. Tuletisinstrumenti õiglane väärtus seisuga 31.12.2022 oli 1 534 tuhat eurot (2023: 0 eurot), tuletistehing realiseerus 2023. aastal ning tulu sellelt kajastati summas 1 534 tuhat eurot (vaata lisa 14 ja 18).

■ Lisa 12 Omakapital

	31.12.2023	31.12.2022
Osakapital (tuhandetes eurodes)	7 650	7 650
Osade arv (tk)	1	1
Osade nimiväärtus (eurodes)	7 650 000	7 650 000

Kontserni emaettevõtte osakapital seisuga 31.12.2023 ja 31.12.2022 koosneb 1 osast nimiväärtusega 7 650 000 eurot, mille eest on täielikult tasutud.

2018. aasta novembris lisandus ettevõtte omanikeringi pikaajalise strateegiaga rahvusvaheline infrastruktuurifond European Diversified Infrastructure Fund II (EDIF II), mille varasid juhib

First Sentier Investors. Ettevõtte kaudseteks omanikeks on EDIF II (85%) ja OÜ Utilitas juhtkonnaliikmete ettevõtted (15%). OÜ Utilitas otseseks 100% emaettevõtteks on ühine valdusettevõtte FS Core Utilities S.à r.l.

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Ettevõtte jaotamata kasum	174 621	152 605
Võimalikud dividendid	140 034	122 599
Potentsiaalne tulumaksukohustus võimalikelt dividendidelt	34 587	30 006

2023. aastal maksti dividende 5 000 tuhat eurot (2022: 5 000 tuhat eurot), millega kaasnes tulumaksukulu 490 tuhat eurot (2022: 496 tuhat eurot). 2023. aastal tasuti dividendidelt tulumaksu summas 1 721 tuhat eurot (2022: 496 tuhat eurot), millest 1 231 tuhat eurot oli tulumaks AS-i Tallinna Soojus dividendidelt, mis deklareeriti enne valdusettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus asutamist.

■ Lisa 13 Müügitulu

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Konsolideeritud müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Eesti	219 345	255 778
KOKKU	219 345	255 778
Konsolideeritud müügitulu tegevusalade lõikes		
Soojus-, elektrienergia tootmine ja müük	203 406	240 388
Taastuvenergia toetused	8 978	10 725
Muud müügitulud	6 961	4 665
MÜÜGITULU KOKKU	219 345	255 778

■ Lisa 14 Muud äritulud

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Kasum materiaalse põhivara müügist	18	0
Saadud trahvid ja viivised	37	91
Laekunud lootusetud võlad (lisa 3)	4	7
CO ₂ saastekvootide müük	4 033	3 305
Kasum realiseeritud tuletisinstrumentide tehingutest (lisa 11)	1 534	0
Tulu sihtfinantseerimisest	19	428
Muud äritulud	572	14
MUUD ÄRITULUD KOKKU	6 217	3 845

Aruandeperioodil müüdi kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikute kehtiva kauplemisperioodi jääki, kokku 47,2 tuhat tonni, keskmise hinnaga 85,5 eurot tonn (2022: 41,0 tuhat tonni, keskmise hinnaga 80,7 eurot tonn; vaata lisa 20).

■ Lisa 15 Kaubad, toore, materjal ja teenused

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Tooraine, materjal ja ostetud energia	-119 851	-135 065
Energia, vee ja kemikaalide kulud	-4 659	-5 144
Remondi ja hoolduskulud	-4 499	-4 021
Õhusaastetasu	-439	-469
CO ₂ saastekvootide kulu (lisa 20)	-6 791	-7 220
Hoonestusõigus, maamaks	-543	-439
Edasimüüdud kaubad ja teenused	7 003	-8 345
Muud	-1 978	-1 951
KAUBAD, TOORE, MATERJAL JA TEENUSED KOKKU	-131 757	-162 654

■ Lisa 16 Mitmesugused tegevuskulud

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Mitmesugused büroo-, haldus- ja hoolduskulud	-1 792	-1 552
Riiklikud ja kohalikud maksud	-791	-398
Välised nõustajad	-615	-503
Varakindlustuse kulud	-648	-446
Ebatõenäoliselt laekuvad arved (lisa 3)	-13	-5
Muud kulud	-2 227	-1 845
MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD KOKKU	-6 086	-4 749

■ Lisa 17 Tööjõukulud

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Palgakulu	-10 626	-9 543
Sotsiaalmaksud	-3 563	-3 195
TÖÖJÕUKULUD KOKKU	-14 189	-12 738
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	285	271
Töölepingu alusel töötav isik	284	270
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	14	9

■ Lisa 18 Muud ärikulud

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Põhivarade müügikahjum	-8	0
Kahjum realiseeritud tuletisinstrumentide tehingutest	0	-6 873
Kahjum realiseerimata tuletisinstrumentide tehingutest (lisa 11)	0	-1 534
Muud ärikulud	-50	-50
MUUD ÄRIKULUD KOKKU	-58	-8 457

2022. aastal elektrimüügi hinnariski maandamiseks müügihind osaliselt fikseeriti, mistõttu elektri müügitulu tasaarveldati osaliselt riskimaandamise kahjumiga, mis kajastati muudes ärikuludes summas 6 873 tuhat eurot. 2023. aastal hinnariske ei maandatud.

■ Lisa 19 Laenude tagatised, panditud varad ja antud garantiid

Kontserni investeerimislaenudega seotud kohustiste, mis olid 31.12.2023 seisuga 400 701 tuhat eurot (31.12.2022 seisuga 332 701 tuhat eurot; vaata lisa 10), tagamiseks on:

1. Kommertspant kontserni vallasvaradele summas 172,9 miljonit eurot. Kontserni varad, mida võib vallasvarana klassifitseerida on ostjatelt laekumata arved, varud ja materiaalne põhivara, välja arvatud maa ja ehitised.
2. Hüpoteegid kinnistutele väärtusega 10 miljonit eurot bilansilise maksumusega 4,4 miljonit eurot (2022: 4,5 miljonit eurot) ja hoonestusõigusele väärtusega 211 miljonit eurot (bilansiline maksumus määratlemata).
3. Tütarettevõtete aktsiad ja osad.

2021. aasta aprillis andis Utilitas OÜ osaühingule Utilitas Wind garantii, mis seisuga 31.12.2023 on 3 419 tuhat eurot (31.12.2022: 7 250 tuhat eurot). Antud garantiile arvestatakse intressi 12% aastas (vaata lisa 23).

■ Lisa 20 Bilansivälised varad

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2003/87 / EÜ artiklile 10a on Utilitas kontsernile 2023. aastaks eraldatud tasuta kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikuid 80 436 tonni (2022: 82 987 tonni). Seisuga 31.12.2023 oli kasutamata saastekvootide kogus registrikontol 91 228 tonni (31.12.2022: 70 737 tonni), millest ei ole maha arvatud 2023. aastal emiteeritud kogust 121 084 tonni (2022: 144 937 tonni), mis vastavalt regulatsioonile tagastatakse 2024. aasta septembris. Kuna seisuga 31.12.2023 ei ole AS-le Utilitas Tallinna ja AS-le Utilitas Eesti kuuluv kasvuhoonegaaside heitkoguse ühikute maht piisav ettevõtte vajaduste katmiseks, on moodustatud eraldis summas 1 808 tuhat eurot (31.12.2022: 6 344 tuhat eurot; vaata lisa 11 ja 15).

■ Lisa 21 Tingimuslikud kohustised

Võimalikud maksurevisjonist tulenevad kohustised

Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni kuuluvate ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi.

Kontserni emaettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontserni kuuluvatele ettevõtetele olulise täiendava maksusumma.

■ Lisa 22 Bilansipäeva järgsed sündmused

Vastavalt 2023. aasta novembris allkirjastatud ostu-müügilepingule omandab Utilitas Enefit Greenilt Paide ja Valka taastuvatel energiaallikatel põhinevad kaugkütteärid Eestis ja Lätis. Pärast tehingu jõustumiseks vajaliku nõusoleku saamist Eesti ja Läti konkurentsiametilt, viidi tehing 2024. märtsis lõpule.

■ Lisa 23 Tehingud seotud osapooltega

Aruandekohustuslase emaettevõtte nimetus: FS Core Utilities S.à r.l.

Riik, kus aruandekohustuslase emaettevõtte on registreeritud: Luxembourg

Kontserni nimetus, millesse kuulub emaettevõtte: FS Elio S.à r.l.

Riik, kuhu emaettevõtte kontsern on registreeritud: Luxembourg

OÜ Utilitas konsolideeritud aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

1. ettevõtted, millel on kontroll või oluline mõju ettevõtte üle;
2. tütar- ja sidusettevõtted (konsolideeritud aruannetes ei ole vaja avalikustada konsolideerimise käigus elimineeritavaid tehinguid tütarettevõtetega);
3. ettevõtte või tema emaettevõtte juhtkond ja ettevõtte eraisikutest omanikud, kellel on kontroll või oluline mõju ettevõtte üle, eelmainitud isikute lähedased pereliikmed ning kõigi eelmainitud isikute poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Nõuded seotud osapoolte vastu

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised nõuded sidusettevõtjatele (lisa 3)	102	2 174
sh intressinõuded	69	2 149
Pikaajalised nõuded sidusettevõtjatele (lisa 3)	31 600	20 150
sh antud laenud	31 600	20 150

Müügid seotud osapooltele

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Sidusettevõtjatele müüdud kaubad ja teenused	518	223
Sidusettevõtjatele antud laenudelt arvestatud intressitulu	1 265	952
Sidusettevõtjatele antud garantiidelt arvestatud intressitulu	693	1 198

Kohustised seotud osapoolte ees

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised kohustised emaettevõttele (lisa 11)	0	2 976
sh intressikohustus	0	1 501
Lühiajalised kohustised sidusettevõtjatele	246	139
Pikaajalised kohustised emaettevõttele	400 701	332 701
sh saadud laenud (lisa 10; 19)	400 701	332 701

Ostud seotud osapooltelt

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Emaettevõttelt saadud laenult arvestatud intress	18 842	14 481
sh kapitaliseeritud laenuintress	1 762	467
Sidusettevõtjatelt ostetud kaubad ja teenused	2 603	1 248

Lepingulised kohustised osta või müüa seotud osapooltelt / seotud osapooltele puuduvad.

Kontserni kuuluvate kõikide ettevõtjate juhatuse ja nõukogu liikmetele 2023. aastal arvestatud tasu oli 1 232 tuhat eurot (2022: 1 275 tuhat eurot), millele lisandusid sotsiaalmaksud.

Tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmega lepingu lõpetamisel võib sõltuvalt lepingu lõpetamise põhjustest tekkida ettevõttel kohustis maksta tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmele hüvitist 2 - 12 kuu tasu ulatuses.

Lisa 24 Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded

Emaettevõtte põhjaruanded on koostatud kasutades samu arvestusmeetodeid ja hindamisaluseid, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel, va tütar-ja sidusettevõtted, mida kajastatakse emaettevõtte konsolideerimata põhjaruannetes nende soetusmaksumuses.

Konsolideerimata bilanss

TUHANDETES EURODES	31.12.2023	31.12.2022
VARAD		
Käibevara		
Raha	3 228	12 672
Nõuded ja ettemaksed	2 777	9 608
KÄIBEVARA KOKKU	6 005	22 280
Põhivara		
Finantsinvesteeringud tüdarettevõtetesse	174 832	19 143
Finantsinvesteeringud sidusettevõtetesse	64 031	62 151
Antud laenud	198 477	248 330
Materiaalne põhivara	1 266	1 195
Immateriaalne põhivara	342	168
PÕHIVARA KOKKU	438 948	330 987
VARAD KOKKU	444 953	353 267
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL		
Lühiajalised kohustised		
Kapitalirendi kohustised	25	29
Võlad ja ettemaksed	2 862	6 717
Lühiajalised kohustised kokku	2 887	6 746
Pikaajalised kohustised		
Laenukohustised	400 701	332 701
Kapitalirendi kohustised	107	66
Pikaajalised kohustised kokku	400 808	332 767
KOHUSTISED KOKKU	403 695	339 513
Omakapital		
Osakapital	7 650	7 650
Jaotamata kasum	33 608	6 104
OMAKAPITAL KOKKU	41 258	13 754
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	444 953	353 267

Konsolideerimata kasumiaruanne

TUHANDETES EURODES	2023	2022
Äritulud		
Müügitulu	2 576	2 137
ÄRITULUD KOKKU	2 576	2 137
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-585	-571
Mitmesugused tegevuskulud	-1 284	-1 184
Tööjõukulud	-1 827	-1 919
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	-191	-106
Ärikahjum	-1 311	-1 643
Finantstulud ja -kulud		
Finantstulud ja -kulud investeringutelt tütar- ja sidusettevõtetesse	40 062	9 155
Intressikulud	-19 377	-14 569
Muud finantstulud ja -kulud	13 130	12 250
FINANTSTULUD JA -KULUD KOKKU	33 815	6 836
Kasum enne tulumaksustamist	32 504	5 193
ARUANDEAASTA PUHASKASUM	32 504	5 193

Konsolideerimata rahavoogude aruanne

TUHANDETES EURODES	2023	2022
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST		
Ärikahjum	-1 311	-1 643
Korrigeerimised:		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja väärtuse langus	191	106
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	-7	0
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	4 242	306
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-2 289	-2 403
Makstud intressid	-20 854	-14 291
Kokku rahavood äritegevusest	-20 028	-17 925
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-1 146	-584
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	722	0
Tasutud tütaretevõtete soetamisel	-167	-300
Antud laenud	-98 430	-62 850
Antud laenude tagasimaksed	26 600	20 000
Saadud dividendid	4 344	5 647
Saadud intressid	16 008	11 151
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-52 069	-26 936
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST		
Saadud laenud	70 000	55 000
Saadud laenude tagasimaksed	-2 000	0
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest	-289	0
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-58	-28
Makstud dividendid	-5 000	-5 000
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	62 653	49 972
RAHAVOOD KOKKU	-9 444	5 111
RAHA JA RAHA LÄHENDID PERIOODI ALGUSES	12 672	7 561
RAHA JA RAHA LÄHENDID PERIOODI LÖPUS	3 228	12 672

Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

TUHANDETES EURODES	Osakapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2022	7 650	6 104	13 754
Aruandeperioodi puhaskasum	0	32 504	32 504
Makstud dividendid	0	-5 000	-5 000
Saldo seisuga 31.12.2023	7 650	33 608	41 258
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2023			
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	-174 832	-174 832
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	315 845	315 845
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2023	7 650	174 621	182 271

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Osaühing Utilitas osanikule

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Osaühing Utilitas ja selle tütarettevõtete (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Mida me auditeerisime

- Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:
- konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2023;
 - konsolideeritud kasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
 - konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
 - konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
 - konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

AS PricewaterhouseCoopers
Tatari 1, 10116 Tallinn; tegevusluba nr 6; registrikood: 10142876
T: 614 1800, www.pwc.ee

Tegevusaruande osas teostasime ka audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteaavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väärtesitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;

- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Oksana Popova
Vandeaudiitor, litsents nr 633

Iiris Embrich
Vandeaudiitor, litsents nr 725

19. aprill 2024
Tallinn, Eesti

TEGEVJUHTKONNA ALLKIRJAD 2023. A KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANDELE

OÜ Utilitas 2023. a majandusaasta aruanne allkirjastati 19. aprillil 2024.

Priit Koit

Juhatuse liige

